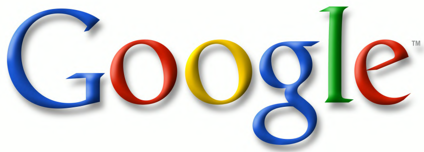
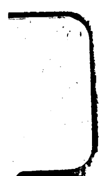

REIZE

DOOR HET LAND

DER

VRIJWILLIGE

SLAAVEN.

DOOR

J. A. SCHASZ, M. D.

MDCCXC.

VOORREDE.

In alle oorden der beschaafde Waereld, onder alle Monarchaale, Aristocratische en Democratische Regeeringen, of zo als men die gelieft te noemen, — in alle standen des levens, klaagt het menschdom, in eenen minderen of meerderen graad, over slavernij, over verkorting van natuurlijke of verkregen vrijheid, over het veronachtzamen of vertreden van aangebooren, geschonken of bevogten prærogativen; en nogthans is er geen regeeringsbestuur noch levensstand, waaronder, of waar in de menschen zich niet gewillig der slavernije onderwerpen, en waar niet elk, als om strijd, de eerste schijnt te willen zijn, om de kluisters aan hals en handen te bekomen. Deze harde waarheid, Lezer! zag ik, geduurende mijne omzwerving door dat gedeelte der Waereld, dat

dat men het beſchaafde noemd, maar al te vaak bevestigd, en het luste mij, in mijne tegenwoordige heremitage, mijne ondervindingen, in dit deel wereldkennis, U, op eene ſchertzende wijze, mede te deelen. Gij zult in mijne Reis door het land der vrijwillige Slaaven gebeurtenisſen antreffen, die, wat namen perſoonen en plaatſen betreffen, romanescq mogen voorkomen, maar die nogthans, wat het wezendlijke aanbelangd, in uw land, bij uwe vrienden, bij uwe buuren, wat zeg ik? — bij u zelfs geſchied zijn.

Zoek des, lieve Lezer! wat ik u bidden mag, geene Staatkundige bedoelingen in dit boekje, daar ge het waare doel zo kort onder uw oog hebt.

Maart 1790.

J. A. SCHASZ, M. D.

IN-

INHOUD

DER

HOOFDSTUKKEN.

TIEN-

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

AGTTIENDE HOOFDSTUK.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

TWEE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

DRIE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

VIER EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

VIJF EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

ZES EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

ZEVEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

AGT-

VIJF-

VEER-

REI-

REIZE
DOOR HET LAND
DER
VRIJWILLIGE SLAAVEN.

EERSTE HOOFDSTUK.

EEN INLEIDING, DIE ALLEEN VERSTAAN WORD, DOOR HEM, WIEN HET GEGEEVEN IS.

Alle rampen en wederwaardigheden op Gods aardbodem zijn niets, in vergelijking van een kwaad, koppig, heerschzugtig en onhandelbaar Wijf: daar mede gekweld te weezen is met lijf en ziel leevendig in de Hel te leggen, — is — zo erg als men droomen kan, wanneer men de galkoorts heeft. Ik, Doctor Schasz, ik ongelukkige Egtgenoot, strekke van deeze waarheid ten allerövertuigendste bewijze!

Ja! goedaartige Leezer! ik ben al weder in de noodzaaklijkheid om een Boek te moeten schrijven: al weder gedwongen om mijne verwonderlijke Lotgevallen op 't papier te stellen, en u eenige dubbeltjes uit de beurs te jaagen; —— edele vertroosting! ik vind dan nog Leezers, die zig vermaken met mij te leezen! — Leezers, die wars zijn van dat afgrijslijk verveelende staatkundige, van die afgezaagde stof, die van 1781 af, tot op den huidigen dag, zo veele hoofden beroerd, zo veele beurzen geleedigd en zo menigen armen Drommel op de vlugt gejaagd heeft! —— God zij geloofd! met dat alles heeft Schasz zig niet bemoeid! Hij schreef van zijn Wijf, —— zijn vervloekt slegt Wijf, en poogde nimmer anders dan om haare vuilaartigheid in 't helderst daglicht te stellen. — Dit mogt hij doen, —— want het was zijn Wijf, —— zijn Anderik, —— tweede Helft, en zo als de genadige Mannen hunne Huisduivels verder gelieven te noemen! —— Hij schreef de klinklaare waarheid, 't welk hij, des noods, met authentique stukken zou kunnen bewijzen. — Dan, hieraan zullen de minsten mijner Leezers twijffelen, want uit de greetigheid, waarmede zij mijne werken leezen, moet ik natuurlijk besluiten, dat zij allen ook min of meer,

met

met een soortgelijk oordeel van den toornigen Hemel bezogt zijn. ——— Men heeft en hoort zo gaarne zijn 's gelijken, in de lijdlijke onheilen; en deelgenooten in 't lijden te hebben, schijnt bijna zo veel te zijn, als er de helft van te verligten.

Of ik onder het leezende Menschdom wel eenig medelijden aantref, is mij volstrekt onbekend; vermits mijne Megera mij nooit den tijd laat, om in vreede mijn pijp te rooken, of een borrel in 't koffiehuis te drinken, en nog minder, om eenige courant of ander nieuwspapier te leezen. Zo dra zet ik mijn voeten niet over den drempel, of zij spalkt haare bliksemende oogen van elkander; even gelijk een gloeïende bakkersöven, waarvan men schielijk de ijzeren deur ontsluit; dondert met haare eeuwigratelende kaakebeenen, op zulk eene vervaarlijke wijze, dat mij hooren en zien vergaat; en verheft haare knuisten met zo veel gezwindheid en kragt, als twee hamers in een ankersmitswinkel. Alles beeft en krimpt in een; wat om en bij haar is! De natuur heeft haar zekerlijk gesteld, om dien grooten schakel te vullen, die alle weezens verbind, en haar tusschen de Vrouwen en de Duivels ingeschooven.

In Gods naam, mijn lieve Leezer! het verveele, het ergere u toch niet, dat ik altoos de

liederen van mijn Wijf zing! —— De mond spreekt, daar 't hart vol van is, —— en ook, nooit zou Schasz een Schrijver geworden zijn, had zulk een vrouwlijke pestkool hem niet op 't hart gebrand.

Of men dit weinige wel voor een inleiding zal aanneemen, weet ik niet: — het is er echter eene: en de zulken onder mijne Leezers, die aan dit Hoofdstuk kop nog staart kunnen hegten, en er zig even zo blind op kijken als op de vlakken in de zon, zonder er iets in 't minst van te kunnen begrijpen; deezen verzoek ik vriendelijk, om niet verder te leezen, om dit boek daadlijk te sluiten en bij veele andere boeken te leggen, die aan dit gelijk zijn. —— Schasz zal, zo min als zijn respective Boekverkooper, dit voor een beleediging opvatten, of er in- of uitwendig gram over zijn. —— Wij doen belijdenis van die groote waarheid, waarvoor de meeste Schrijvers zig schaamen uittekomen. Zij is deeze:

't Verscheelt ons niet of men ons boek leeze, zo men 't slechts koope!

TWEE-

TWEEDE HOOFDSTUK.

DOCTOR SCHASZ KAMT ZIJNE BUURVROUW DE HAIREN UIT.

Verdoemde Schobbejak! gevilde Helhond! wat raakt het u, hoe ik met mijn Buuren wil omspringen?

Op deezen ſierlijken trant ſprak mijn Liefſte mij aan, toen ik haar afried, om geen vreemd vuur te rekenen, terwijl haar eigen aschpot gevaar liep van uittegaan.

Zwijg voor eeuwig, voer zij voort, hebreeuwſche Demon! en dank mijne overbodige goedheid, dat ik uwe oogen niet in uw geöpende harſenpan begraaf!

Ik zweeg, en liep de deur uit.

De zaak waarover deeze hevige woorden kwamen, was de volgende.

Mijn Buurman was een groote, ſterke en tevens vrij verſtandige Bol: zijn wederhelft daarentegen was een zwart, mager, oud, ſlap, maar teffens een duivels vinnig Wijf, dat altoos haar eigen hoofd wilde volgen, en geen grooter vermaak kende dan haar Anderik den huid vol te ſchelden en hem zomtijds de nagels in 't gezigt

te zetten. Hij verdroeg dit met eene manlijke grootmoedigheid, niet om dat hem de magt ontbrak, om haar in zijn toorn te verpletteren, maar om dat zijne edele goedheid, dit raazende Serpent beschouwde —— als eene Vrouw.

Veeltijds bakte zij pannekoeken: mijn Buurman was een dol liefhebber van deeze kost.

Zo! zo! zult gij zeggen, dan deed zij evenwel nog iets om haar Lotgenoot te vergenoegen?

Helaas! dit dagt ik ook, —— vergeetende dat de Bakster — eene Vrouw was.

Hij at gaarne pannekoeken, —— maar 't was hem onmooglijk ze door zijn keel te krijgen, als er zwarte randen om waren.

En zo dikwils als zijn Beminde die bakte waren de randen pikzwart.

Vermaledijde Hoer! riep hij eindelijk uit, toen zij voor de tweehonderd en dertiende keer hem weder Bloemkoeken met zwarte lijstjes voorzettede: hebt gij het dan vervloekt om mij eeten naar mijn zin te geeven?

Ja! zei ze, heel bedaard en met een glimlach van vergenoeging: want nu bereikte zij haar oogmerk, dāār haar Bijslaap rood van kwaadheid werd.

Ja! Liefste! voer zij op dien zelfden toon voort, ja! Kind! ja Hondje! ik heb het vervloekt. — Ja! ja!

De

De meeste Leezers zullen voorzeker Vrouwen hebben, die bij foortgelijke geleegenheden ook in dien zelfden fmaak weleens ja gezegd hebben; — deeze alleen kunnen zig de opftuivende *hartstogt* van mijn Buurman verbeelden.

Hij rees op.

Zij lag het mes neder, want zij was nog bezig met bakken.]

Wat wilt gij doen? vroeg zij met haar handen in haar zijden.

Niets! antwoorde hij; bedaard zig nederzettende en zijn ferviet weder op zijn fchoot leggende; maar ik verzoek u vriendelijk, fnijd er die zwarte randen wat af; zij behooren niet tot de pannekoeken.

Zo dra hij bedaarde, werd zij woedende. — Zij had gezwooren altoos het contrast van haar Man te zijn.

Verpeste mishandelaar van uw Vrouw! zoekt gij al weer ruzie? met deeze woorden nam zij de pan van 't vuur; hief ze in de hoogte en mikte regelregt op 't hoofd van mijn vroomen Buurman.

Hij bezefte zijn doodlijk gevaar; vloog op; greep het bord met de zwartgerande koeken en kaatfte er de bakkende furie zo gedugt mede om de ooren, dat zij voor dood nederviel, —

 en

en wel, tot vermeerdering van alle moogelijke ongelukken, —— met haar hoofd in de volle beslagpot, die omkantelende, alle de openingen van haar lighaam met beslag toestopte, even gelijk een doorbreekende rivier, die alle greppen en droogmakerijen onder water zet.

In deezen toestand verliet haar mijn Buurman, uit puure veröntwaardiging! —— en indedaad zij verdiende deezen meeldood volkomen.

Pas was hij weg, of mijn Vrouw, die iets van dit vreeslijk verschil gemerkt had, (want er is maar een dunne muur tusschen mijn en zijn huis,) trad bij mijn Buurvrouw binnen en vond haar in deezen rampzaligen toestand.

Zij riep mij, —— en ik —— verscheen.

Hemel! wat is dat? vroeg zij.

Dat is onze Buurvrouw, antwoordde ik, met haar hoofd in de koekebakpot.

Doctor Schasz is altoos menschlievende: dit is zo zeer geen deugd in hem, als wel een onverdienstlijk natuurgestel. Ik trad derhalven toe en hielp mijne Gade om mijn Buurvrouw opterigten en van alle blom- en meelagtig aanhangzel te zuiveren.

Ze is dood! zei mijn Huisengel.

Dat kan zijn, antwoorde ik, haast had ik gezegd: dat ware te wenschen!

Het

Het eerst waar mede ik mij onledig hield, was om haare neusgaten te openen; als Doctor wist ik, dat dit de poorten des levens waren. Zo dra kreeg zij hier geen lugt, of zij snoof even gelijk een paard, wiens kop men een poos onder water heeft gehouden.

God dank! zij leeft! riep mijn Beddejak.

Ik liet een heimlijke zugt.

Vervolgens reinigde ik haare ooren, en begon toen aan haar hair.

Mijne Gade begeerde, dat ik daadlijk haar mond zou ontsluiten, —— dan! —— het waare voorneemen van mijn hart zorgvuldig verbergende, —— beduide ik mijn tweede Leven, dat de opening van dit aanzienlijk en gewigtig levensdeel voor als nog van het uitterste gevaar was, dewijl er door deeze opening te veel versche lugt indringende, zij door dezelve overstelpt zou worden, en verstikken mogt, vermits zij er nog niet aan gewoon was; dat het openen der neusgaten bij provisie genoeg ware, enz.

Door deeze redeneering bleef de mond in den staat, waarin wij dien gevonden hadden.

Intusschen nam ik de kam en begon, frisch weg, den vergiftigen slangenkop het hair uittekammen, waarin de klonters meel bij etlijke honderden in gedroogd zaten. Deezen arbeid verrigte ik

zo veel genoegen; met zo veel vlugheid en kragt, en het onderwerp mijner zuivering sprak mij zo in 't geheel niet tegen, (schoon zij hevig spartelde, en met handen en voeten in de lugt sloeg,) dat ik niet wist of ik mij over mij zelve, dan over mijn Buurvrouw verwonderen moest.

Kwaadaartig heeft men verspreid, dat ik het arme Wijf zo ongenadig kamde, dat er twee derde deelen van haar hair aan mijn kam hangen bleef, waarmede ik, dewijl het ongemeen schoon en lang hair was, naderhand mijn voordeel deed, en dat ik als een Barbaar, als een ontmenscht Tijran, haar den mond gestopt liet, om zo veel te onverhinderder, mijn helsche wraakgierigheid en schraapzugt te voldoen, enz.

Dan! elk, die de eer heeft van Doctor Schasz te kennen, weet dat dit vervloekte leugens zijn.

't Zij verre van mij te willen reppen van die overzotte beschuldiging, als of al het verhaalde maar eene loutere Allegorie zou weezen, welke fijngesponnen en gewigtige beduidenissen zou hebben! men heeft den naam van Doctor Schasz maar te noemen, om te voelen en te tasten, dat dit eene lasterlijke onwaarheid ware.

DER-

DERDE HOOFDSTUK.

EEN WONDERWERK, DAT IS: EEN VROUW DIE DOOD STIL LEGT.

Toen ik met kammen gedaan had, lag mijne Patiente dood ſtil.

Zij komt tot bedaaren! zei mijn Levenswelluſt.

Dat doet zij ook, Boutje! was mijn antwoord, terwijl ik zag dat zij in onmagt lag: laaten wij haar nu te bed leggen. Ik geloof, dat zij te veel verſche lugt heeft ingeädemd.

Zo dat waar is, Schaszje! dan moesten wij het een of ander gaatje toeſtoppen!

Ik omhelsde mijn dierbaar Wijf. Gij zijt waardig, riep ik, om voor Doctor gepromoveerd te worden! Mijn vernuft ſtond ſtil in dit geval! — Een haarer neusgaten weder digt te maaken, zou zekerlijk het beste weezen. ——

A fa! hernam mijn Liefſte, hier heb ik nog eenig beſlag: wil ik de kuur maar eens verrigten?

Zeer gaarne! zei ik, maar pas op, dat gij het zo digt maakt, dat er geen togt door kan komen. Zij deed het, en hier mede de gordijnen toe-

toeschuivende, en de voordeur agter ons toetrekkende, lieten wij de Patiente de hoognoodige rust.

En nu weet de goede Hemel, hoe veele mijner Leezers mij heimlijk van een moord beschuldigen! —— oppervlakkig trouwens heeft het er zeer veel zweem naar, doch in de grond der zaak is alles puure menschlievenheid. —— Het zou te veel tijd weg neemen, om dit breedvoerig te betoogen; ook ben ik thans voorneemens een geheel ander boek te schrijven.

Om echter niet met deezen onverdienden blaam te kerk te gaan, zal ik binnen kort een werk in folio uitgeeven, getijteld:

Apologie van Doctor Schasz. Eerste stuks eerste Deel. Behelzende de historie van de beslagpot, of het gestopte gaatje van mijn Buurvrouw.

Mijn Buurman, een weinig tot bedaaren gekomen zijnde, keerde weder naar zijn huis. Hij vond de beslagpot, koekepan enz. alles opgeruimd en schoon gemaakt: dit had mijne Tedergeliefde gedaan, (want deezen lof kan ik haar niet onthouden, dat zij brandzindlijk is,) hij besloot daaruit, dat het met zijn Gade zo erg niet moest zijn, als hij zig verbeeld had. Hij trad ook met zagte schreden naar 't Ledikant; keek even door een klein scheurtje van de gordijnen, en ziende de Wellust van zijn hart zo onverroerbaar stil

leg-

leggen, verheugde hij zig uittermate. Nu, dagt hij bij zig zelve, (den hemel met gevouwen handen dankende) nu zal ik nog een weinig rust in mijn leeven genieten. —— Hij hield zig vervolgens zo ſtil als hij kon; liep op zijn kousſen, om geen gekraak met zijn ſchoenen te maaken; geniesde in zijn neusdoek, om haar niet te doen ſchrikken, —— met één woord, hij deed alles, om deeze hemel op aarde, die in deeze oogenblikken zijn deel was, de grootſte uitgeſtrektheid te geeven.

Reeds had mijn Buurvrouw agt en veertig uuren agter elkander ſtil geleegen, toen mijn Vrouw het in 't hoofd kreeg, om haar een bezoek te geeven. Ik praatte het voor ditmaal af, onder voorwaarde dat ik zou vraagen aan mijn Buurman, hoe zijn Beminde het maakte?

SCHASZ.

Wel mijn goede Buur! hoe gaat het?

BUURMAN.

o! Bij uitneemendheid. Ik heb thans een leeven als een Engel. Ik ben mij zelve niet van vreugd.

SCHASZ.

En uw Beminde? ——

BUURMAN.

In Gods naam! ſpreek wat zagter!

SCHASZ.

En waarom?

BUURMAN.

Zij mogt het hooren, en wakker worden.

SCHASZ.

Is zij dan nog? ——

BUURMAN.

Zo doodstil als een muis, ——

SCHASZ.

In een blokval of sprenkel? ——

BUURMAN.

Wat raakt mij de wijs? Zij is stil, en dit is genoeg.

SCHASZ.

Maar misschien is zij wel ——

BUURMAN.

Laat zij weezen wat zij wil, — zij is stil.

SCHASZ.

Maar als zij zig eens voor eeuwig stil houd?

BUURMAN.

o! Zo veel genade heb ik arme zondaar niet verdiend. —— Maar spreek geen een woord meer.

SCHASZ.

Mijn Wijf heeft mij gezonden, om te zien hoe zij vaart; zij wilde zelf komen.

BUUR.

BUURMAN.

Daar bewaare ons de Hemel voor! Zeg dat mijn Vrouw zeer wel is; dat zij ſlaapt, en dat zij de rust hoognoodig heeft. ——

SCHASZ.

Maar als zij nu evenwel komen wil?

BUURMAN.

Wat ik u bidden mag, wederhoud haar dan, het kost wat het wil! Ik zal wederkeerig u alle mooglijke dienſten bewijzen.

SCHASZ.

Maar wat zal ik haar wijsmaaken?

BUURMAN.

Zeg haar, dat de omſtandigheden vorderen, dat mijn Vrouw nog agt dagen zo onverroerbaar ſtil legt, als zij nu legt: wil zij dan komen zien, dan zal er geen gevaar meer bij zijn.

Met dit beſcheid vertrok ik.

Veel moeiten kostede het mij, om mijne ongeduldige Gade dien dag te wederhouden. 't Gelukte mij echter. Dan, 's anderendaags wilde zij volſtrekt gaan.

En wat hebt gij toch voor belang bij onze Buuren? vroeg ik haar, toen wij meer dan een uur over dit onderwerp reeds gekakeld hadden.

Ver-

Verdoemde schobbejak! antwoordde ze mij, gevilde Helhond, en zo als vervolgens het tweede Hoofdstuk begint.

Of mijn Buurvrouw nog stil legt is mij onbekend, ik heb er naderhand niets van vernomen.

VIERDE HOOFDSTUK.

DOCTOR SCHASZ ONDER DE PARAPLUI VAN ONS HEER. EEN VOORBODE VAN NADERENDE ONHEILEN.

En ik bezweer U, bij alles, waarbij immer gezworen is geworden, Mijnheer! dat ik uw nederigste dienaar ben! —— En ik, riep een ander, kan er duizend eeden op doen, dat ik het ben! — Stront! stront! schreeuwde eén derde met al dat zweeren, de wereld weet zeer wel, wat kragt er in de hedendaagsche Eeden steekt, en Doctor Schasz weet dit ook wel! De Vorsten zweeren als zij op den troon stappen; de Onderdaanen zweeren als zij 's Vorsten welkomst drinken, of als hij, met de plak in de hand, wil dat *zij* zweeren zullen; maar als het op 't stuk van zaaken komt, dan handelen zij eveneens, —— als of zij niet gezwooren hadden. Zulke Eeden mogten wij niet doen, zeggen ze dan, het waren

ren Eeden voor kwaade zaaken! ze werden ons afgeperst, enz. Ondertusschen is de waare reden, dat de Eeden, die zij gedaan hebben, niet langer met hun belang ſtrooken! —— Neen! edeldenkende Schaz! geene Eeden, geene bezweeringen! het woord van een eerlijk Man, moet u genoeg zijn! —— een eerlijk Man ben ik, —— en ik, —— ik, en niemand anders ben uw gehoorzaamſte, nederigſte en ootmoedigſte Dienaar.

Weest het alle drie! antwoorde ik, want dit dagt mij de kortſte weg te zijn, om een einde aan dit ſchreeuwend verſchil te maaken.

Mijne drie Dienaars legden de handen kruiswijze op de borst; knielden en drukten hunne aangezigten in het ſtof waarop mijne voeten geſtaan hadden.

Ik verwonderde mij ten hoogſten. Men houd mij voor den zot! dagt ik, want geen ſterflijk Mensch en nog minder Doctor Schaz heeft aanſpraak op zulk eene ſlaafſche onderdaanigheid.

En van waar zijt gijlieden? Vroeg ik.

(Tusſchen beiden moet ik mijn Leezers zeggen, om den draad mijner Geſchiedenis behoorlijk aan een te knoopen, dat ik, toen ik mijn huis, in gedagten, zo verre weg liep, tot ik mij eindlijk op een akelig, eenzaam ſtrand bevond,

waar ik mij op een duin nederzettede, ten einde mijn Lot aandagtig in overweeging te neemen. Daar zittende kwamen er drie welgekleedde knaapen naar mij toe, die, luidkeels en met een zundvloed van woorden, mij verzekerden, dat zij mijne Dienaars waren, waaruit dan ook het bovengemelde gesprek gebooren werd.)

En van waar zijt gij lieden?

EEN DIENAAR.

Uit het Land der vrijwillige Slaaven, Mijnheer!

SCHASZ.

Der vrijwillige Slaaven?

ALLE DRIE.

Der vrijwillige Slaaven!

SCHASZ.

Welk een verwonderlijk Land moet dat zijn!

TWEEDE DIENAAR.

Zo verwonderlijk niet, als uwe Genade zig verbeeld.

SCHASZ.

Maar ik heb dat Land nooit hooren noemen.

DERDE DIENAAR.

Dat is mooglijk Weledelgebooren Heer! de meeste Inwooners schaamen zig den waaren naam van hun Vaderland, en daarom noemen zij zig geheel anders.

SCHASZ.

Hoe noemen zij zig dan?

EERSTE DIENAAR.

Vergeef het ons allerbarmhartigst, aan deeze zijde des grafs is het ons niet geoorloofd den naam uittespreeken, welken deeze Slaaven zig zelve geeven en waarop zij zo grootsch zijn, als een vroomen onbeslaapen Vrijster van zesendertig jaaren op een bekeerde Ligtmis, die op twee maanden na mondig is.

SCHASZ.

Maar ligt dat Land verre van hier?

TWEEDE DIENAAR.

o Neen!

DERDE DIENAAR.

Behaagt het uw Genade, dan zullen wij er u Grootachtbaare in alle veiligheid heen geleiden.

SCHASZ.

Ik heb zekerlijk wel begeerte, om dat Land te zien. —— maar, —— kan ik er wel veilig komen?

EERSTE DIENAAR.

Zijn Excelentie behoeft niet bekommerd te zijn! Gij kunt er zo gemaklijk en zo ongestoord naar toe gaan als naar u eigen dierbaar en vrijgevogten Vaderland.

SCHASZ.

Ei! ei!

TWEEDE DIENAAR.

Wij begeeren uwe Doorlugtigheid in geenerlei ongeval te brengen.

DERDE DIENAAR.

Wij verzekeren u Grootachtbaaren, dat gij er geene ongewoonte zult aangaan.

SCHASZ.

Ei! ei!

EERSTE DIENAAR.

Gij moest derhalven maar besluiten, om een bezoek aan dat Land te geeven.

SCHASZ.

Maar, —— zijn er ook Vrouwen? ——

TWEEDE DIENAAR.

Weinig of geen.

SCHASZ.

Tant mieux. — Ik ga. — Geleidt mij derwaards!

Eene ongemeene vreugd verspreide zig over hun gelaat. Zij vielen op hunne kniën: Vouwden met verrukking de handen, en een hunner riep, op een toon, die hem volkomen ernst was.

Gelooft zij de Hemel! nu zal ons Vaderland een egte Zoon der Vrijheid, een Mensch met zijn volle Rechten, een Lid van de volkomenste Maatschappij aanschouwen.

Op

Op deezen fchrikbaarenden uitroep ftond ik in beraad, om mijn nieuwe Dienaars aftedanken. Ik keek met de uitterfte verbaazing den fpreeker aan. En wie, vroeg ik hem, is de egte Zoon der Vrijheid? dat Mensch met alle zijne Rechten? dat Lid der volkomenfte Maatfchappij?

Gij, Mijnheer! was het eenpaarige antwoord.

Deeze knaapen zijn het Dolhuis ontloopen, dagt ik bij mij zelf. Doctor Schasz heeft nooit iets van dat alles geweest of zal er in eeuwigheid nooit zo veel naar gelijken als een haring naar een cherubijn.

Een der drie had intusfchen een wenk gegeeven, waarop er nog drie anderen te voorfchijn traden. Deeze bragten een foort van draagbaaren troon en verhemelte of Paraplui, van 't zelfde fatzoen als men in Antwerpen gebruikt, boven Ons Heer, als hij zijn veertiendaagfche viziten aflegt.

Nu rees het denkbeeld in mijn ziel op, dat dit veelligt een complot ftruikroovers mogt zijn, die op deeze wijs mij om hals wilden brengen. Ik taste derhalven in mijn zak en haalde al mijn geld, (dat altoos zeer weinig is, want Doctor Schasz is een arme drommel,) voor den dag. Daar, Mannen: zei ik met een bedrukt gelaat, daar is alles wat ik bezit! Deelt het onder elkan-

kander, of doet er mede, wat u goeddunkt, — alleenlijk, om de liefde Gods, laat mij ongemoeid vertrekken. —— Ik ben een Man met Vrouw en Kinderen. —— Mijn Boekverkoper is doodverleegen om mij, want hij heeft geen eenen Schrijver, die zo goed koop en zo goed schrijft als ik, en mijn Patienten, —— o! deeze zullen gewislijk sterven! —— 't Is reeds de derde dag, dat ik hen aan de natuur overliet.

Allen stonden zij op dit woord in de diepste verslaagenheid. Zij keeken beurtlings elkander en mij aan. Zij scheenen mij niet te verstaan, of liever, het kwam hen volmaakt onbegrijplijk voor, dat dergelijk een verzoek aan hen gedaan kon worden.

En nu knielden zij allen zes.

Gij kunt over ons beveelen, zei er een in de deemoedigste gestalte voor mij liggende, ons leven en onze dood zijn in uwe handen! maar, grootmoedige, welgebooren en Grootachtbaare Allergenadigste Excellentie, gedenk aan uw woord! —— gedenk aan uwe toezegging. —— Ik ga, zeidet gij, en waarom zoud *gij* nu agterblijven? — Waarom ons verdenken even als waren wij Boschroovers en strandmoordenaars?

Dit alles baarde mij hoe langer hoe meer verdenking. —— Schasz is er om koud, dagt ik.

Hier

Hier zal geene tegenſporreling baaten. Ik zal mijn leven zo lang ſlegts zien te rekken, als mij mooglijk is en gaan mede.

Welaan, mijne Vrienden! Zei ik en mij tot hen keerende, uw hartlijk verzoek treft mij. Ik zal u vergezellen werwaards het u zal behaagen mij te geleiden. Fluks namen zij mij op; plaatſten mij op den draagbaaren troon en hielden de Paraplui boven mijn hoofd. Een hunner ging met een klinkende bel vooruit.

Deeze vertooning ergerde mij op de verſchriklijkſte wijze. Welk een ſpotternij met den Godsdienst: Doctor Schasz onder de Paraplui! Dit zijn meer als gemeene Gaauwdieven! dus denkende keek ik hen met alle mooglijke oplettenheid onder de oogen, en 't kwam mij voor, dat zo mijn Draagers al geen Hovelingen waren van den eerſten rang, het dan voorzeker Predikers moesten zijn uit voornaame Dorpen en Steden. Een daaglijkſche Schobbejak drijft de ſpotternij zo verre niet.

Men droeg mij met alle mooglijke voorzigtigheid over de hooge Duinen en Zandbergen. Hier en daar kwam er een viſcher uitloopen, die met verbaastheid op mij ſtaroogden. Niemand hunner was er, die eenig begrip van dit verſchijnzel kon vormen. Het algemeen Denkbeeld

was, dat een Zeemonster op een berrie naar het een of ander Hof gedraagen werd. Elders zou de goede Gemeente eerbiedig nedergeknield zijn en zig gekruisd en gezegend hebben, maar op het Dorp, dat wij doortrokken, was het eenpaarig geroep: Ziet eens! Welk een Monster! Voorzeker is dit een kwaad voorteken, van pest, hongersnood, oorlog, omwentelingen, overstroomingen, brand, storm op Zee, donder, bliksem, enz.

Men begrijpe hoe de arme Schasz te moede was, en welke akelige verbeeldingen hij zig van zijn toekomend Lot voor den ontstelden geest bragt!

VIJFDE HOOFDSTUK.

STAATKUNDIGE GEDAGTEN. GEDUGTEN VAL IN EEN MODDERSLOOT.

Mijn Draagers spraken geen enkel woord, zo lang wij onder de Dorpelingen waren; ik bespeurde alleen, dat zij er met verôntwaardiging op nederzagen, even als wilden zij zeggen: Welhaast zult gij van begrip veranderen. —— Eerlang zult gij voor deezen Heer nederknielen, onder een eeuwigduurend geroep van Vivat! hoezee! enz.

Ik

Ik kan ook heilig verklaaren, dat er hoe langer hoe meer hoogmoedige gedagten, in mijn diepbedorven hart opkwamen. Hoe menigen Zotskap, Domöor, Hoerenjaager, Janhennegat, dus ersnftig dagt ik er over, is er bij mijn Ziel! niet uit de een of andere kleïe hut, Molen, Kroeg, of dergelijk een Krot te voorschijn gekroopen, die met zijn agterste deelen op een Elpenbeenen Troon, op roomschkeizerlijken Zetel, of ander almagtig eeregestoelte is gezet geworden! Immers krioelen de Historien der oude Volken van dergelijken gebeurtenisfen! Dat eens gebeurd is kan weder gebeuren! God weet, welk een afgeleegen Volk, dat tot nog toe voor de oogen der Waereld als in de duisternis gezeten heeft, en dat, om geregeerd te worden herwaards gezonden heeft, om mij, Doctor Schasz, niet van agter de ploeg, zo als de oudtijds mode was, maar van voor de nagels mijner wettige Huisvrouw, van voor het bedde mijner Patienten wegteligten, te schaaken des noods, —— want dat mijn lof uitgaat van het eene einde der aarde tot het andere einde, dit is ontwijffelbaar, en dat men, een Staat wel willende regeeren, zodanige Lieden, als ik ben, het roer daarvan in handen geeven, —— dit is ruim zo zeker als de wiskunst zelf.

De eenigfte zwaarigheid, die ik mij zelve maakte, doch die ik ook gezwooren heb, ten eeuwigften dage voor mij zelve te zullen houden was deeze: Dat het mij onbegrijplijk voorkwam, hoe een geheel Volk, dat ten minften een daaglijks gebruik van zijn zinnen en vermogens kon maken, ooit in het buitenfpoorigfte van alle denkbeelden kon vallen, om mij, Doctor Schasz, aan het hoofd der Regeering van hun Land te ftellen, en, —— het ergfte van allen, —— het Opperbewind in handen te geeven? —— Immers hadden zij behoorlijk onderzoek moeten doen naar mijne verftandige vermogens, naar mijn zedenlijk gedrag, en, —— dat een toon hooger klinkt, —— naar mijn Wijf, —— zo verre zij betrekking naamlijk op mij had.

Uit de Grijze Gefchiedenisfen was mij ten overvloede bekend, dat de onwaardigfte ftervelingen veelal de waardigfte plaatfen op Gods aardbodem vervuld hebben; dat zij, die de menfchen het meeste kwaad konden doen, het meeste vermogen daartoe zig zagen opgedragen, en dat zij, die de waereld het grofste bedroogen en wreedaartigfte gepijnigd hebben, de grootfte en luidklinkendfte toejuichingen ontvingen! —— dan, dit was gebeurd, in de tijden der onwee-

ten-

tenheid, der onbefchaafdheid, der barbaarschheid. —— Thans beleefden wij de dagen der verlichting, der befchaaving. Onze gechristende en gerechtzinnigde zeden bereikten een toppunt van bijne menschlijke volkomenheid. Thans wist men, dat de Mensch een Mensch ware, 't zij hij een fcharlaken mantel of boerenpij om 't lijf flingerde. Men wist, dat het de grootfte kunst was onder de Zon, om menfchen te regeeren en Menfchen gelukkig te maaken, —— en dat tot dien gewigtigen post niemand ongefchikter was, dan, —— Doctor Schasz.

Maar dagt ik verder, — en dit beurde mijn verflagen geest wederom op, —— wie weet, daar de mode alle dag verandert, en dat Keizerrijken en Koningdommen zo wel onder 't gebied van Mevrouw Mode ftaan, als de Jakken en Hoedjes der Dienstmeisjes, of het thans de mode niet geworden is, om geheele Landen en Volken te verderven en te verwoesten, door hen Opperhoofden te geeven, die onbekwaam zijn tot het Staatsbewind, —— of die, — getrouwd zijn, —— zo als Doctor Schasz, bij voorbeeld.

Het fmartede mij tot in de ziel, dat ik juist het werktuig moest zijn, om een geheele Maatfchappij in allerlei onheilen, als flaavernij, werkloosheid, overheerfching naar ziel en lighaam

enz.

enz. te dompelen! —— dan hier tegen bragt mijn Trotsheid ter verdeediging bij.

Dat, vooreerst:

Als de Maatſchappij dan toch met duivels geweld verlooren wilde en moest gaan, en de algemeene begeerte, naar een Zot, koppig, heerschzugtig enz. Heerſcher zig halſterrig bleef uitſtrekken, het dan ook om 't even was, of ik, dan wel een ander den troon beklom. Dan ſtond Doctor Schasz met alle andere Stervelingen even na, om zo wel als zij, het vermaak van dergelijk een grap te hebben, —— en in alle gevallen, had ik dit groote op twee à drie ſnees Keizers, Koningen en Prinſen vooruit, dat ik mij zelve niet in 't bewind geſmeeten, —— maar dat men mij, onder de Paraplui van Onsheer, er toe geroepen, ja! genoegzaam geforceerd had.

Ten tweeden:

Hoe onvoeglijk het zij van zig zelve een getuigenis afteleggen, kan ik met volle ruimte van mijn gemoed zeggen, dat ik, mijn verſtand eens daar gelaaten, goedaartig en geleidlijk ben, en zeer geſchikt, om goede raad te volgen, —— als ze mij ſlegts gegeeven word.

Ten derden:

Was het zeer verre van mij, om met opzet kwaad te doen. 't Is waar, menig Patient van

mij

mij verwisselde het tijdlijke met het eeuwige uit hoofde, dat mijne medicijnen, —— (door het missen van de juiste kennis der ziekte,) zo veele vergiften waren, —— dan, nooit, en de Hemel weet zulks, heb ik mij opzetlijk aan vergiftiging schuldig gemaakt, schoon het tessens waar zij, dat ik, in soortgelijke gevallen, wanneer mijn misslag openbaar werd, ik dezelve stout en sterk verdeedigde en het pleit voor mijn medicijnen opvattede; met handen en voeten beweerende, dat ik de ziekte wel deeglijk en grondig gekend, en overéénkomstig derzelver aart bediend had. — In hoe verre ik hier kwalijk aan deed, laat ik alle Doctors getuigen. —— Eveneens zou het mij gaan in de regeering. Opzetlijk en uit puure moedwil zou ik geen Staat in de war, en geen Volk in de konkels helpen: —— trouwens dit doen weinig Vorsten! verre de minsten bezitten zulk een graad van boosheid, —— (Nero en mijn Wijf uitgezonderd, als zij Czaarin was, ——) Neen! maar mijn onbekwaamheid en de verleiding van anderen zouden er de oorzaaken van zijn.

Ten vierden en ten laatsten:

Zou ik, dunkt mij, als ik op mij zelve stond, nog wel zo veel bekwaamheid bezitten, om een Keizerrijk of Koningrijk, zo al niet gelukkig,

ten minsten niet ongelukkig te maaken; want, laaten mijn Leezers spreeken, —— Hoe veele Troonen zijn er niet, waar op, —— geen Doctor Schasz zit? —— en daar de zaaken evenwel taamlijk voortslenteren. Ik ben er niet voor om mij zelve onmaatig te verheffen, maar om mij zelve zo geheel en al weg te smijten staat mij ook niet aan. —— Dan, —— Ik zou Koning zijn en mijn Wijf zou moeten regeeren! — en nu behoef ik niet verder te gaan.

Dus denkende, terwijl wij op een magtigen langen regt uitten weg waren, kreeg een mijner Draagers den inval om te struikelen. Mijn troon kreeg hier door zulk een geweldigen schok, dat Doctor Schasz waggelde, zijdelings afgleed, en om tuimelde, en hals over kop, in een modderfloot viel.

ZESDE HOOFDSTUK.

VERDRIETIGE WAARHEEDEN EN EEN AANMERKING DIE VAN GROOT NUT KAN ZIJN.

Voorzeker zullen mijne Leezeressen, (Indien ik die nog heb,) moeten denken, dat ik veele

te partijdig tegen de Vrouwen ben. Dat mijn haat tegen dit onöntbeerlijk Geslagt veels te verre gaat, en dat ik met al te sterke kleuren hunne gebreken *schilder*. *Ik* gevoel *zelf*, dat de Dogters van Eva gansch niet gunstig over mij kunnen denken; dat zij Schasz moeten beschouwen als een Man, —— die verdiend heeft om tot zwijgen gebragt te worden, —— en als een Man, die waardig is, —— zodanig een Wijf te hebben, als hij heeft.

Maar beminlijke Schepzeltjes! zoete, lieve, aartige, jonge Meisjes! want tegen de Getrouwden spreek ik thans niet, hoe zeer ik uwe verdenking ten mijnen opzigten volkomen moet rechtvaardigen, in zo verre ik u beschouw als ongetrouwd, en dus als Doodönkundigen, —— bid ik u echter op mijn bloote knieën en met gevouwen handen, om mij niet gansch en al te veröordeelen en te verdoemen, alvoorens gij eene grooter maate van ondervinding verkreegen zult hebben. Rond uit gezegd, gij maakt u valsche verbeeldingen van den Huuwlijken staat; van ons Mannen en van u zelve. Gij verbeeld u alle mooglijk geluk in den Egt; alle mooglijke volmaaktheid van ons, en alle mooglijk genot van geneugtens voor u zelve, —— en mijne onnozele Schaapen! in dit alles bedriegt gij u deerlijk.

lijk. —— Zo dra ondervind gij dan de lasten, de zorgen, de bekommeringen, de wederwaardigheeden van het gehuuwde leeven; de ongemaklijkheeden, de buien, de onvolkomenheeden uwer mannen, en uwe eigen onvoldaanheid en onvergenoegdheid niet, of gij ſtuift geemlijk op, en wreekt dit alles op ons, die gij als de eenige oorzaaken van alle deeze verdrietlijkheeden beſchouwt. —— Straks verdwijnt de Liefde, de Geneegenheid en achting weleer voor elkander gevoed. Straks worden die tedere banden, van loutere Kusſchen, Eeden, Beloften, verzekeringen enz. ſaamgeklonken, onbarmhartig verbrijzeld! —— en wij, Mannen! worden de rampzaligſte weezens, die op Gods aardbodem rondzwerven.

Dit ten minſten is mijn geval, en de goede God weet, hoe veele Schaszizisten, of Schasziaanen, (zo als men ze noemen wil,) er niet gevonden worden! —— Zij doen echter wijs en wel, dat zij het zo hard niet zeggen als ik, en met een glimlachje hunne dito Tweedeleeventjes aankijkende, zagtlijk hen te gemoete voeren: Boutje! Schatje! Hondje! aldus is het tusſchen ons niet. In uwe harten, in de verborgen Schuilhoeken uwer zielen echter, o Echtgenooten! Zijt gij van de waarheid van de Gezegdens van Doctor Schasz

over-

overtuigd! Hij mag nu en dan den bal eens mis aan, (en de beste kolver mist wel eens,) maar inwendig weet gij het, — schoon het nooit op uwe lippen komt, dat in veele gevallen, uwe Wijven uwe ondraaglijkste, uwe vinnigste, uwe bitterste en onverzoenlijkste Vijandinnen zijn. — Als gij dit leest, in de tegenwoordigheid uwer bangkijkende Liefstens, dan raad ik u, dan smeek ik u zelf, dat gij mij niet ontziet, maar rond uit verklaart, terwijl gij dit boek uit de hand smijt: Doctor Schasz is een zot! —— Ik zal er mij niet door beleedigd achten; want waartoe meer ongelukken te maaken?

Hoe breed zou ik alhier kunnen uitweiden over de onvoorzigtigheid, losheid en onbezonnenheid in het aangaan der Huuwlijken! Hoe veele Lessen zou ik niet kunnen geeven, —— niet zo als die van de Kanzels worden uitgekwijld of heengedroomd; maar in den smaak van Doctor Schasz, ten einde taamlijk gelukkig te kunnen trouwen, (want, bij mijn ziel, veel geluk zit er niet op!) Hoe veele recepten zou ik niet kunnen voorschrijven aan de half- of quartbedorvenen, —— voor de heelbedorvenen, —— (Zo als IK bij voorbeeld,) is geene remedie meer! — Dan, helaas! wat zou het baaten? na mij gehoord, na mij begreepen, na om mij gelachen te

hebben, zou men even onvoorzigtig, los en onbezonnen elkander in de armen pakken en te slagtbank, —— naar 't Huuwlijksbed meen ik, —— sleepen, —— zou men even ernstig, even heftig en aanhoudend om onherstelbaare beuzelingen blijven knorren en twisten, —— zou de Man een Man, en de Vrouw, —— een Vrouw blijven! —— Dan zou Doctor Schasz gepredikt hebben, even gelijk een Dorpprediker op een heeten nademiddag in den Oogsttijd.

Vraagt gij, mijn denkende Leezer! hoe dit Hoofdstuk in deeze Geschiedenis te pas komt? Ik zal 't u zeggen. Het betoogt u, dat ik nooit in deeze modderfloot zou gevallen zijn, had ik voor mijn trouwen geweeten, dat ik nu weet, en naar die weetenschap gehandeld! —— Deeze aanmerking, — zo gij nog niet getrouwd zijt, kan u van groot nut zijn.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

HET KWAAD STRAFT ZIJN MEESTER. DOCTOR SCHASZ VALT IN ONMAGT. ONVERWAGTE HERSCHEPPING.

De sloot, in welken ik gevallen was had eene goede diepte. De egte Zoon der Vrijheid, de Mensch met al zijn Rechten, enz. verzonk zo diep in dezelve, dat ik waarlijk begon te twijffelen, of er wel ooit weder eene letter schrifts van mij onder 't oog van 't geëerd Publiek zou komen. In dat tijdstip, toen modder en slik mijne ooren, oogen, neus, mond enz. verstopten, herdagt ik aan mijne meel- en koekebeslagszonden: en in de daad, ik gevoelde eene heimlijke knaaging in mijn binnenste, over het verstoppen van mijn Buurvrouws neusgat, en beschouwde deeze modderpartij als een rechtvaardige straf van den hemel. ——— Men mag er mede lachen en spotten, zo veel als men wil, maar Doctor Schasz ondervond toen in kragt, dat het kwaad zijn Meester straft, en dat alle getijden hunne wedergetijden hebben.

Ik ſtak met eene oneindige moeite, welke alle beſchrijving te boven gaat, mijn linkebeen boven de modder uit tot aan mijn enkel toe, en dit was mijn geluk! — Twaalf handen greepen, als waren zij maar eene hand geweest, het been, of liever den voet van Doctor Schasz en trokken hem eensklaps op het drooge. Zo dra ik in de lugt kwam verloor ik alle bezeffen. — Een geruimen tijd lag ik van mij zelve, en toen ik weder bijkwam, bevond in mij in eene vorstlijke Slaapzaal, in het gewaad van een Hofdame.

AGTSTE HOOFDSTUK.

ONBEGRIJPLIJKE EN MEER DAN THEOLOGISCHE EDELMOEDIGHEID VAN DOCTOR SCHASZ.

De verwondering in welke ik mij, in deeze nieuwe omſtandigheid bevond, is onmooglijk te beſchrijven. Nooit had Doctor Schasz de minſte zweem naar, of de geringſte bekwaamheid van een Hofdame gehad. Geen denkbeeld had ooit minder mijn brein beroerd, dan dat, van nog eenmaal de Kamenier van een Prinſes, Koningin of

Keizerin te zullen worden. —— Niets echter was zekerder dan dat ik het tegenwoordig, in den ſtrikſten zin van dat woord, was; en dat niemand om mij heen wist, dat ik Doctor Schasz ware dan ik alleen.

Ik begrijp zeer levendig, dat een menigte Leezers mij hier zullen vraagen, op wat wijze deeze verwonderlijke herſchepping toch in zijn werk ging, — hoe ik in dit gewaad kwam, en hoe het mooglijk zij, dat niemand hier iets van wist, daar ik het zelf niet gedaan had, en het evenwel ontegenzeglijk waarheid is, dat menſchenhanden zulks verrigt moeten hebben?

Deeze en alle ſoortgelijke vraagen zijn ten hoogſten billijk, en, ware een ander in mijn geval geweest, ik zelf zou de eerſte geweest zijn, om deeze vraagen te doen! —— dan nu, weet ik ze niet te beantwoorden! —— Misſchien zou ik met de Theologanten kunnen zeggen, en even als zij met dat antwoord kunnen volſtaan: *Het is eene Verborgenheid!* —— dan Doctor Schasz is veel te eerlijk om met zulke ontzagbaarende bagatellen de hem vereerende Nieuwsgierigheid af te ſcheepen! Hij bekend liever helder voor de vuist, in dit geval onkundige en een Botmuil te weezen.

NEGENDE HOOFDSTUK.

EENE PRIJSVRAAG, DIE TOT NOG TOE ONBEANTWOORD IS GEBLEEVEN.

In deezen nieuwen ſtaat kreeg ik elk oogenblik ſtof, tot de grootſte verwondering. De Mannen van dit Gewest waren trotsch, heerschzugtig, wreed, onverbidlijk en wraakgierig. Zij zaten even als zo veele Tijrannen over hunne Vrouwen heen, die daarentegen hunne Majeſteiten nooit anders dan met ontzag, fiddering en nedergeſlagen oogen bejegenden. Zo dra als een der Dames haaren Monarch zag aankomen, dan week zij voor haaren ontzaglijken Bijſlaap reeds ter zijden, als hij nog tagtig ſchreden van haar verwijderd was; op veertig ſchreden afſtands boog zij het hoofd en lag zij de trillende handen ſaamen; als de Heer des Huizes op twintig ſchreden genaderd was, dan bedagt zij zich niet, maar viel op haare knieën, en op tien ſchreden nabijheids viel zij plotslings op den grond; drukte het ſtof met haar aangezigt, en liet haar Oosterſche Despoot de volkomenſte Vrijheid, om over

haar

haar heen, of op haar nek of hersſenpan te ſtappen.

Hoe is 't mooglijk, zei ik tegen Loretje, want deeze was mijn Vertrouwde geworden, dat een zo fier, zo moedig en onverſaagd Geſlagt, als de Vrouwen zijn, zig zo diep, zo ſchandelijk, zò ſtrafbaar zig vernederen kan? ——

Loretje keek mij aan met een oog, zo als de Kinderen gewoon zijn als hen iets gevraagd wordt, welk de Meester hen verbooden heeft van te mogen vertellen. 't Was als of zij mij te kennen wilde geeven: Ik mag 't niet zeggen.

Spreek vrij uit, Loretje! uw geheim is veilig in mijn hart, ik ben immers een Vrouw, — die zwijgen kan?

Loretje liet een zwaare zugt.

SCHASZ.

Mijn vraag behelst immers geen Staatsgeheim?

LORETJE.

Dat doet zij juist niet.

SCHASZ.

Wel nu dan, waarom wilt gij mij dan niet antwoorden?

LORETJE.

Helaas! Freule!

SCHASZ.

Gij zugt, mijn waardſte?

LORETJE.

De minste ademhaaling, die slegts naar Vrijheid ruikt, is in dit Hof gevaarlijk.

SCHASZ.

Maar wij spreeken immers vrij met elkander?

LORETJE.

Ik vertrouw zulks volkomen, — evenwel, —

SCHASZ.

Twijffelt gij nog? —— o Gij kent uwe Vriendin nog niet recht.

LORETJE.

Ik ken u maar al te wel, mijn lieve Jufvrouw Schasz, —— dan dat ik, ——

SCHASZ, *met de uitterste verbaazing.*

Hoe! gij weet dan mijn naam?

LORETJE.

Die is hier geen geheim, mijn waarde Freule; —— en dewijl ik bespeur, dat u zulks verbaast, raad ik u, de uiterste omzigtigheid aan.

Met eene agterhoudenheid, die men duidlijk ziet, dat Loretje zig zelve afdwong.

Gij kent het gevaar niet waarin gij u bevind.

Met traanen in de oogen.

Wat doet gij in dit vervloekte Land?

Na eenige veelzeggende aanblikken.

Weet gij de wreede wet wel, die men alhier in een point d'honneur veranderd heeft?

SCHASZ.

SCHASZ.

Mijn allerliefste Loretje! ik weet, bij mijn Ziel! niets hoe genaamd van dit Land. Ik ben hier nedergekomen even gelijk een Schip, dat door een hoos uit volle Zee word opgenoomen, en in het een of ander Arabiën word nedergezet. —— Dit is de reden, dat ik u geduurig zo lastig val met mijne vraagen, en dit is ook de beste verschooning voor mijne nieuwsgierigheid. —— In Gods naam, vertel mij toch iets van die Wet!

LORETJE.

Deeze bestaat hierin, dat wanneer twee Vrienden, —— ik wil zeggen Vriendinnen. ——

SCHASZ.

Ga maar voort, taalkundige fouten kwetsen mijn gehoor niet.

LORETJE.

Wanneer, twee Boezemvriendinnen zelf, elkander iets vertellen, dat maar in 't allerminst den Staat, of Staatszaaken betreft, dan zijn zij verpligt, (al hadden zij met eeden aan elkander beloofd, om het voor eeuwig in de geheimste hoeken van hun hart te zullen bewaaren,) het aan den Vorst te openbaaren!

SCHASZ.

Tijrannische Wet!

LORETJE.

Die het niet doet, word als een Verraader des Vaderlands gerekend en behandeld; word van de Kanzels als een Meineedigen, als een Schender der Godlijke en menschlijke Wetten beschouwt, verdoemd en vervloekt, en door al de Hovelingen voor een Eerlooze verklaard en gescholden! —— zelf de Vriend, die hem iets van die natuur verteld heeft, houd hem daarvoor, schoon hij er het grootste belang bij heeft, dat het verhaalde een eeuwig geheim blijve.

SCHASZ.

Nog maar eene vraag, Loretje!

LORETJE.

Betreft zij ook den Staat?

SCHASZ.

In 't geheel niet.

LORETJE.

Laat dan hooren!

SCHASZ.

Wat is de naaste weg, om eerlijk en veilig uit dit Land te geraaken?

LORETJE.

o Ho! gij wilt den gouden eerpenning verdienen!

SCHASZ.

Hoe, den gouden Eerpenning? —— Ik versta u niet.

LORETJE.

De vraag, die gij mij doet, mijn lieve Juffvrouw Schasz! is een Prijsvraag geworden, die zedert twee à drie jaaren, door een Kunstgenootschap is voorgesteld ter beantwoording, en die, ——

SCHASZ.

En die? ——

LORETJE.

Tot nog toe onbeantwoord is gebleeven! —— Zo zelf, dat niemand het heeft durven waagen, om er een verhandeling over in te leveren.

TIENDE HOOFDSTUK.

VERSCHEIDEN STAALTJES VAN DE ONBEGRIJPLIJKSTE ONDERDAANIGHEID.

Voor ditmaal was het mij volstrekt onmooglijk, om iets meer van Loretje te verneemen. Gij zult, zei ze tegen mij, eindlijk alles weeten. De ondervinding zal u meer leeren dan u lief is. Heb geduld! Ik zal intusschen u zo veel met onze gebruiken, zeden enz. bekend maaken als mooglijk zij. Uit het geen gij zelf

ziet, hoort en ondervind zult gij veel beter aanmerkingen kunnen maaken, dan ik in staat ben te doen. Kom, mijn lieve Juffrouw Schasz! laaten wij een wandeling doen door de Stad.

Dit Loretje, —— want uit de naam alleen dunkt mij, dat veele mijner Leezers een besluit trekken, waardoor mijn nooitgekwetste kuischheid weinig vereerd word, was geen jong, *lief*, bevallig, schoon Meisje, dat met veelspreekende oogjes, hartroerende lachjes, en zieldoortintelende neepjes, den geheelen Man medesleept en alömme rondvoert, even gelijk een naainaalde door de Zeilsteen, zelf door het vilt van een hoed heen, willekeurig bewoogen word. Zij was reeds zeven en dertig jaaren oud. Haar aangezigt zweemde sterk naar dat van een Amsterdamsche Makelaar, die het ongemeen druk heeft, en veel door de lugt loopt. Haare oogen hadden iets manlijks in; geene tederheid hoe genaamd, was er in te vinden. Haare stem was grof. Haare handen bezaten geen properheid en haar vel was eenigzints barch in 't aanraken. Dat zachtstreelende gevoel, dat wij aandoenlijke Jongens altoos aan ons hart ontwaar worden, wanneer wij digt bij een jeugdig, schoon Meisje staan, vernam ik in 't geheel niet, zelf dan niet, wanneer wij, ——(vermits wij op

ee-

eene Kamer sliepen,) —— te saamen naar bed gingen. —— In een woord, Loretje was voor mij niet anders, dan of zij een goed Vriend van mij geweest ware.

Dit vreemd verschijnzel, mijn eigendenkende Leezer! zal zig ter zijner tijd wel oplossen! — Heb alleenlijk de goedheid, om mij niet onrechtvaardig te veroordeelen. Schasz is een eerlijke Jonge.

Voor 't overige was zij de gedienstigheid, of liever de slaafagtigheid zelf, vooral als er een Heer ten toneele trad! dan boog zij zig: dan vloog zij op den eersten wenk, en zou zig eerder doodgeloopen, dan opgehouden hebben, alvoorens het manlijk weezen Halt! riep.

Werwaards ik mijne oogen heenwendde, bespeurde ik deeze allerdiepste onderdaanigheid des Vrouwen. De Meisjes spraken niet op dien fieren toon, waardoor hunne Vrijers zig anders genoodzaakt vinden, om op een goede distantie van deeze voorwerpen hunner hartlijke geneegenheid post te vatten, en van daar hunne eerbiedige Requesten te presenteeren. — Een Vrijer trad, met dezelfde achtbaarheid en niet minder gewigt als den grooten Mogol, wanneer hij op zijn verjaardag uitgaat, om zig te laaten weegen naar 't Meisje toe. 't Was een bijzondere gena-

de,

ſte, zo als het in de dagen van ouds vóór Mevrouw Hester was, wanneer zij het genadig aanſchijn van haaren Minnaar aanſchouwen mogt. De Vrijer zettede de eene arm in de zijde, en ſtrekte de andere naar de rillende en trillende Vrijſter uit. Nader mij! Zei hij op den genadigſten toon. —— Dan naderde het maagdelijke Weezen bukkende en ſchier kruipende: 't minst dat de Jongeling zig beweegde ontroerde zij; ſtond zij ſtil; zig verbeeldende, dat het genadige gunstbewijs van hem te mogen naderen, herroepen zou worden. Voortſluipende en voor hem gekomen zijnde kromde zij zig; bleef ſtaan, nog onbeweeglijker dan de Gemalin van Vader Lot, en zou er tot op den huidigen dag blijven ſtaan hebben, had de allesvermoogende Minnaar niet andermaal de barmhartigheid gehad, om zijne kaakebeenen van elkander te tillen, en haar toeteroepen: Hef uwe oogen op! — dan keek zij op, omtrent als een Jongen opkijkt, die zijn les niet kent, en een heuſche vermaaning van zijn Meester vreest te ontvangen. —— Een *blik* van goedaartigheid, uit het forſche *oog* op het ſidderende Meisje nederdaalende, doet haar een weinig moet ſcheppen. Wat begeert gij? vraagt de oppermagtige Vrijer. —— Het onderwerpelijke Meisje nijgt driemaalen; ſlaat de oogen

voor

voor zig neder! opent tot driewerven toe de beklemde lippen, en fluit ze tot zo veele reizen, want het diepste ontzag slaat haar tong met beklemdheid, en doet haare tanden vaster op een sluiten, dan de hand eener hoer op de schouder van een Propenent, die in de duisternis van een winterschen avond op een snoeppartijtje is uitgegaan. — Daar staat dan de maagdelijke schaamte, om nogmaals eene aanmoediging, — of om het den Regten naam te geeven, nogmaals het bevel van haaren Oosterschen Gebieder, haaren Verliefden aftewagten. 'Spreek! Zegt dan de Minnaar, want gij vind genade in mijne oogen! ——— De verootmoedigde Schoone beurt zig een weinig! Het vergrimme u niet! zegt zij, beevende gelijk een vroome Bruid, die op 't punt staat om met een Catechizeermeester voor de eerste reis naar bed te gaan, ——— dat ik uwe Genade met mijn nederige bede lastig valle! — maar, ——— Kusch mij eens. ——— De Vrijer doet eene schrede agterwaards; slaat de oogen op het om een kusjesmeekende Meisje neder, even gelijk een Schoolmeester op een Jongen, die op eene voormiddag, voor de vijfde keer komt verzoeken, om zijn gevoeg te moogen doen. ——— Ga! zegt hij tegen de ontstelde verzoekster, ga! en kom morgen eens weder! ———

Het

Het ongetrooste en ongekuschte Schepzeltje nijgt zevenmaalen, zonder de oogen opteheffen; gaat vijftig schreeden agteruit, ten einde hem haar agterste deelen niet toe te keeren! —— snelt dan naar haar eenzaamheid, en dankt God, dat zij er zo genadig is afgekomen.

ELFDE HOOFDSTUK.

VERVOLG VAN HET VOORGAANDE HOOFDSTUK.

Hoe menig allerliefst kopje zal ér zig schudden op het leezen van het geen ik in 't voorgaande Hoofdstuk verhaald heb, en, om de waarheid te zeggen, ik, die dit alles met mijn eigen oogen, niet eens, maar wel honderdmaalen gezien heb, schudde er even sterk mijn hoofd over.

Hoe! zal deeze en die verliefde zukkelaarster uitvaaren en zeggen wat verbeelding hebben die strontschoppen in dat vervloekte Land toch wel van zich zelve gehad? Dagten zij onder den *rang* der Goden geplaatst te weezen, die *ons* als wolkjes beschouwden, waaröp zij gemaklijk nederzitten, uitrusten en leunen konden, en dan maar te zeggen hadden: drijft weg? — Doctor Schass mag ons vertellen wat hij wil, maar hij liegt het,

dat

dat er zulk een Land is, daar de Mannen zo veel te zeggen zouden hebben, en de Meisjes zo verdoemlijk laaghartig zouden weezen, dat zij om een kuschje zouden bedelen even gelijk een groene Mof om een Burgerofficie; zulk een Land kan er met geen aasje waarschijnlijkheid op Gods aardbodem zijn, 't Is de grootste contradictie, die men met mooglijkheid in de wiskunst kan uitdenken. —— Men heeft slegts den naam van Meisje, van Vrouw te noemen, om overtuigd te worden, dat Schasz een moedwillige, een onbeschofte Leugenaar is.

Draaft niet harder door, mijn zoete Engelinnetjes. Ik wil niet zeggen, dat gij ongelijk hebt, Ik verzoek alleen, dat gij u zelve niet voorbijloopt, dat gij een voorbaarig vonnis velt, zo dra gij eene zaak weet, (—— die ik, om u een weinigje voor uwe fierheid te straffen, nog zo schielijk niet zeggen zal, ——) dan zult gij, in weerwil uwer onveranderlijke vellen, bloozen.

TWAALDE HOOFDSTUK.

TWEEDE VERVOLG VAN HET VOORGAANDE.

De verkeering der Egtelingen jegens elkander kwam mij niet minder verwonderlijk voor. Ik Doctor Schasz, die zo als de geheele Hollandsche waereld weet, — een Vrouw heb, —— zag hier met de uitterste verbaazing het volmaakte tegendeel, van het geen ik altoos, (ik wil niet zeggen, genoegzaam door geheel mijn Vaderland, maar,) in mijn eigen huishouding gezien had.

Zo dra naderde de man niet; zag men hem niet, twee, drie, vier, ja, zomtijds wel vijf, zes buurten verre aankomen, of de Vrouw vloog naar de voordeur; opende dezelve; schoof de mat vlak in de intrede; deed ook de Zalet- en trapdeur open, en keek met de uitterste zorgvuldigheid in de rondte, of de fateuil, de kamermuilen, de japon en alle verdere ingredienten aan het manlijk huisleven annex, wel op zijn plaats waren; of men niets verzet, verschooven of verlegd had; of er geen steentjes, splintertjes enz., in de muilen gevallen, of vouwen, kreuk-

jes

jes of vlakjes in de Japon gekomen waren, — was er iets bij toeval van deeze natuur gebeurd, ——— daadlijk, met den vliegendsten haast, met de naauwziendste oplettenheid, werden deeze strafbaare vergrijpen hersteld. ——— Dan trad de Huisvoogd binnen, met al de achtbaarheid van een Ambassadeur, die onder de Turken zijn residentie neemt. —— De ootmoedige Vrouw boog zig reeds bij zijne eerste treede op de stoep, in eene bukkende gestalte trad zij agterwaards; neeg drie à viermaalen; zegende, met een zagte stem, op een toon, zo als men een Oostersch Vorst toespreekt, wanneer hij audientie geeft, 's Mans aankomst. —— Hij sprak niet, maar bromde, even gelijk een Vrouw, die boos is, en evenwel verpligt word, om haaren vraagenden Gemaal te antwoorden: ——— de onderwerpelijke Gade beschouwde dit als een genadeblijk; zij waagt het de lippen te ontsluiten: Mijn Heer en Hoofd! zegt zij, haare lenden krommende, en verder niets zeggende, maar afwagten, wat haar Hoofd en Heer zal gelieven te antwoorden. Hij bromt andermaal en dit is het teken, dat het haar geöorloofd zij nog eenige woorden te uiten. Zal het uwe Genade allergunstigst behaagen, (dus vervolgt zij, met alle mooglijke nederigheid,) om deezen middag,

 in

in het huis uwer gehoorzaamste Dienaaresse te spijzigen? —— Hij bromt weder, doch onderscheidener dan te vooren; die aan zijn brom gewoon is, kan er de klank van, Ja, uit hooren. De met antwoordverwaardigde Bedgenoot buigt zig, als wilde zij haare erkentenis betuigen, voor dit betoon van de hooguitsteekendste goedheid. Nog eens verstout zij zig; nog eens nadert zij hem onderdaaniglijk nedergebogen; nog eens tilt zij haare praatlapjes van elkander en vraagt deemoedig: Vergeef mij, allergenadigste Huisvoogd! mijn aanhoudend en verveelend vraagen, en verneder u mij te zeggen en te gebieden, tegen wat uur het u genadiglijk behaagen zal, dat ik het eeten opscheppe? —— Forsch slaat hij de oogen op: —— Zij schrikt en deinst te rugge: —— Hij ziet haar grimmig aan: —— Zij knielt: —— Hij begint te brommen: —— Zij legt de handen saamen: —— Als 't mij behaagt te eeten, —— dus bromt hij, —— dan zal ik u wel zeggen, schep op! —— Zij valt met het aangezigt ter aarde: Uwe wil geschiede, zegt zij en, heensnellende naar de fornuizen en komfoorten, brengt zij al de ketels, braadpannen, potten enz. in zulk een situatie, dat zij oogenbliklijk kunnen opgeschept worden.

Hoe

Hoe het in de Huishoudens mijner vrijgebooren Medevaderlanders gesteld zij, zal ik niet naauwkeurig onderzoeken, als zijnde dit iets 't welk mij in 't geheel niet raakt, maar dit beken ik openlijk, ten aanhoore van het gansch heelal, dat het bij mij gansch anders in dit geval zig toedroeg. Bij voorbeeld. Waar blijft dat weer en windskind? vroeg mijn Liefste met de laatste slag van twaalve. Hij zit weer in de een of andere Societeit of Koffiehuis zijn gat vol te zuipen.

Quart over twaalve.

Dat D....rskind komt niet.

Meisje! Meisje!

Wat belieft u Juffrouw?

Schep het eeten op!

Maar, Juffrouw! —— Mijnheer is nog niet te huis! ——

Doe dat ik zeg! —— aanstonds. —— 't Is eetenstijd. ——

Wil ik dan wat eeten warm houden voor Mijnheer?

Neen! Hij moet op zijn tijd passen! vind hij den hond in de pot, dan is 't zijn eigen schuld.

Bij half een.

Doctor Schasz komt te huis.

Zo Kroeglooper! zijt ge daar? Het vleesch is op, nu kunt ge de beenen vreeten.

Met dit compliment rees de wellust van mijn leven van tafel op, en Schasz aasde gelijk een Mosje op de gevallen kruimeltjes.

DERTIENDE HOOFDSTUK.

EEN RAADZEL, DAT BEZWAARLIJK KAN OPGELOST WORDEN, TEN ZIJ MEN DIT BOEK GEHEEL GELEEZEN HEEFT.

SCHASZ.

Maar mijn allerliefste Loretje! ——

LORETJE.

Maar mijn allerliefste Juffrouw Schasz!

SCHASZ.

Ik ben zo nieuwsgierig als of ik een Meisje was.

LORETJE.

Even als waart gij zulks niet? ——

SCHASZ.

Gij hebt gelijk, Loretje! ik dagt er niet om, — maar, ——

LORETJE.

Maar? —— Wel nu? Wat wil dit maar? —

SCHASZ.

Ik zou zo gaarne naar verscheiden dingen willen vraagen.

LO-

LORETJE.

Dit ſtaat u immers vrij!

SCHASZ.

Ja! —— maar gij zult mij niet antwoorden.

LORETJE.

Dat is zeer mooglijk, en als dat het geval is, dan weet gij de reden.

SCHASZ.

Hebt gij mij echter niet reeds genoeg leeren kennen, om alle vertrouwen in mij te ſtellen?

LORETJE.

Hoor Juffrouw Schasz! Gij weet, dat ik veel van u houde, dus vraag maar voort: zo veel ik kan zal ik u antwoorden.

SCHASZ.

Gij zijt indedaad een Engel.

LORETJE.

Ik dank u Freule!

SCHASZ.

Zeg mij dan of de Vrouwen hier altoos zo onderwerpelijk zijn, als ik tot nog toe van alle kanten beſpeur?

LORETJE.

Ze zijn het zedert een geruimen tijd.

SCHASZ.

Ei, ei —— maar hoe is het mooglijk, dat zij dit geworden zijn? — De Vrouwen zijn immers

mers hier het geen, zij de ganſche waereld door zijn?

LORETJE.

Dat wil zeggen?

SCHASZ.

Menſchen met hunne rechten?

LORETJE.

Hm! hm! —— Weleer, hm! hm! —— Weleer, hm! hm! hm!

SCHASZ.

Gij ſchijnt braaf verkouden te weezen, Loretje?

LORETJE.

Ja! ik heb op een togt geſtaan, toen de hofdeur openſtond.

SCHASZ.

Maar ga voort, weleer? ——

LORETJE.

Weleer, —— hm! hm! —— Weleer, ——, hm! hm! hm! — die verbruide hoest.

SCHASZ.

Gij moest wat drop gebruiken!

LORETJE.

o! Dat helpt voor onze verkoudheid nietmetal. Hm! hm! ——

SCHASZ.

Wel nu?

LORETJE.

Weleer droegen wij dien naam, —— maar, hm! hm! hm! —— thans, hm! hm! —— zijn wij verkouden.

SCHASZ.

En draagt gij dien naam niet meer?

LORETJE.

Mogen wij hem zelfs niet meer noemen.

SCHASZ.

Welk een verbaazende vernedering! —— maar bij welk wonderwerk is zulks toch bijgekomen?

LORETJE.

Helaas! —— 't Is het natuurlijk beloop der waereldsche dingen, reeds van moeder Eva's tijd af.

SCHASZ, *met verbaastheid.*

Dat is eene handtastlijke onwaarheid, hiervan kunnen de gewijde en ongewijde Geschiedenissen getuigen, Hiervan kan mijn Vaderland spreeken. Altoos en alomme zijn de Vrouwen baas.

LORETJE.

Onnozele Juffrouw Schasz! doch hoor, ik zal u binnen kort uit onze Vaderlandsche Historie voorleezen, en dan zult gij anders spreeken. —

SCHASZ.

Maar nog iets; hebben de Vrouwen ook eenig gezag in de Raadzaalen?

LORETJE.

Niets in 't allerminst.

SCHASZ.

Vraagen zij dan nimmer aan hunne Egtgenooten, wanneer deezen uitgaan, om de belangens van den ftaat te behartigen, — he! Liefste! gaat gij al zo vroeg naar de vergadering? —

LORETJE.

o Neen! nooit!

SCHASZ.

Of, wel, Manlief! wat moet er van daag verhandeld worden?

LORETJE.

Ze zouden het in hun gedagten niet durven neemen.

SCHASZ.

Dan redeneeren en beslisfchen zij van te vooren ook nooit over de belangens der Maatfchappij?

LORETJE.

Die het waagen durft om dit te doen, word zonder uitftel gefteenigd.

SCHASZ.

Dan worden de advizen ook niet eerst met den ontbijt doorgeflikt?

LORETJE.

Zo als ik zeg, de dood, zonder eenige de minfte genade.

SCHASZ.

SCHASZ.

Komen dan de Vrouwen nooit in den raad?

LORETJE.

Gij spot met mij! —— Ik zeg u immers de Vrouwen, ——

glimlachende.

Dat zijn wij, worden nooit geraadpleegd; komen nooit in aanmerking, zijn gedoemd om te zwijgen, om te sidderen en knielende of kruipende te gehoorzamen.

SCHASZ.

Legt dan dit Land niet op den aardbodem van Onzenlievenheer?

LORETJE.

Zeer zeker.

SCHASZ.

Dan spot gij op u beurt met mij.

LORETJE.

Ik doe niet. —— Gij ziet immers zelf hoe verre onze onderdaanigheid en slaafagtigheid zig uitstrekt.

SCHASZ.

Maar Vrouwen te zijn en dusdanig te handelen! ——

LORETJE.

Heb nog eenige dagen geduld en dit raadzel zal zig volkomen oplossen.

Dit

Dit was het bestendige antwoord, 't welk ik op alle vraagen van die natuur ontving, ——— en ik bid u, mijn goede getrouwde Leezer! Zoud gij ook niet een weinigje geemlijk geworden zijn? Want immers forteert alles, wat ik u tot dus verre verhaald heb, in uwe oogen, onder de onmooglijke dingen? —— Ware het nog hier of daar geweest, of alleen bij zekere geleegenheeden, men zou, als weetende, dat er geen regel zonder uitzondering zij, deeze vrijwillige vrouwlijke Slaavernij onder de zonderlingheeden tellen! —— maar een gansche Maatschappij, alle Vrouwen, zonder onderscheid, hoe zeer ook van goede tanden, scherpe nagels enz. voorzien, te zien bukken, voor een Geslagt, dat men Mannen noemt? ——— Hoe is dit mooglijk? —— Heb geduld! lief, beminlijk Leezeresje! Doctor Schasz vertelt u geen spreukjes van 't rood kousje! ——— Houd uw gal nog eenige oogenblikken binnen. Vooräl, verbeeld u in 's Hemels naam niet, dat het er beter gaat, waar de Vrouwen regeeren.

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

DE STERKSTE STELT DE WET: EEN OUDE SPREUK, WAARVAN ALLE EEUWEN DE ONRECHTVAARDIGHEID GEVOELT HEBBEN, EN DE UITOEFFENING ER NOOIT VAN HEBBEN KUNNEN ONTDUIKEN.

In de Kerk komende ging de Predikant juist aan zijn toepasfing. Ik kon niet merken, wat hij eigenlijk ten tekst genomen had. Er lag een groot boek voor hem, dat uitwendig de gedaante en dikte van een Bijbel had, waarom ik befloot, dat hij er zijn ftof uit ontleend had. Ik vroeg aan de Stoelezetfter, zijnde dit een oude zwartbruine Vrouw met een baard, die taamlijk lang was, (want aan de Mannen was geen genaaken,) over welke woorden de Dominé predikte: Hij verklaart, zei ze mij, de Spreuk:

De Sterkfte ftelt de Wet.

Ik verwonderde mij, want zo mij voorftaat heb ik deeze Spreuk nooit in onzen Bijbel geleezen, 't is echter mooglijk, dat hij er in is, of, zó hij er niet in is, (want ik ben gansch niet

niet Bijbelvast,) dan kan men in dit Land der vrijwillige Slaaven wel een anderen Bijbel hebben, waarin meer dergelijke ſpreuken gevonden worden, en dit laatſte zou ik ſchier voor zeker en waar aanneemen, want in zulk een Land, moet men of een anderen Bijbel hebben, of den onzen niet gebruiken, of er mede omſpringen als met een waſche neus, en om dit laatſte te doen, daar toe zijn de Predikanten te Conſcientieus, — ten minſten het past hun niet. . . . . .

De Sterkſte ſtelt de Wet! mijne veelgeächte Toehoorders! zei de gebeſte Zielenſtigter: Dit bleek, zo als wij gezien hebben, reeds van het Paradijs af! Weinige voetſtappen ſtonden er nog op den verschgeſchapen aardkloot, buiten de heggen van den Lusthof, of Kaïn, een ſterke en welgeſpierde Knaap, ſchreef zijn oppermagtige Wet met een knods op de weeke hersſenpan van den zagtgeäarten Abel, zo dat er de arme Jongen onder bezweek. —— Andere Bewoonders van dit Rond, die weder ſterker waren dan Kaïn, ſtelden op hun beurt hem de wet, en deeden hem, wilde hij zijn arm hoofd beveiligen, in vreemde Gewesten omzukkelen.

Ik zal niet voortgaan met dezulken voor uwen luisterenden aandagt te ſchilderen, welken deeze Sterkſten, om zo te ſpreeken, oogenbliklijk zijn

op-

opgevolgd; en welke opvolging tot op deezen onzen huidigen dag toe, onäfgebroken heeft voortgeduurd. Te huis gekomen zijnde, mijne onderzoekgraage Toehoorders! hebt gij uwe Bijbels en Gefchiedboeken maar openteflaan, en op elke bladzijde zal u geleeraard, zal u door de ondervinding toegeroepen worden:

De Sterkfte ftelt de wet.

Nog minder, mijn waarde Vrienden! wil ik u onleedig houden met een verder betoog, wegens de nadeelige, ja! dikwils droevige gevolgen, die het Menschdom, en wel voornaamlijk het onfchuldigfte gedeelte van het zelve, beproefde en onderging, door deeze Regeering, of liever deeze geweldige Overheerfching der Sterkften. In mijne verklaaring acht ik zulks ten overvloede gedaan te hebben. Laaten wij derhalven de nog overfchietende oogenblikken ten voordeele van ons hart befteeden, en het verhandelde op ons zelve toepaslijk maaken.

Deeze weinige woorden van den Prediker deeden mij, om de waarheid te zeggen, een goed gevoelen van hem opvatten. Zekerlijk, dagt ik bij mij zelve, keurt hij het volftrekt af, dat de Sterkte alleen, en niet de gerechtigheid, algemeen belang, enz. de wet ftelle. Zekerlijk zal hij nu dapper uitvaaren op de Geweldenaars der

Eeu-

Eeuwen. Zo als de Verdrukkers der Jooden, de Dwingelanden der Romeinen, de Aristocraten der Grieken, de Despooten van de Oosterlingen en dergelijk tuigje meer; —— want de Man scheen mij te wijs te weezen, om iets van den hedendaagschen tijd te zeggen, hij had ook maar Jaap de tweede, of Jochim de zesde uit de vierde en vijfde eeuw te noemen, om te begrijpen dat hij de thans regeerenden Konings Ongenade bedoelde. —— Dan, —— aldus vervolgde hij.

Is het onze duure verpligting, waardige Toehoorders! niet slegts als Menschen en Burgers, maar te gelijk ook als Christenen, om zo veel goed te doen als wij kunnen, om zo veel kwaad van den Aardbol des Heeren te vaagen, als wij met alle onze kragten vermogen te doen; dan is het, niet slegts onze zaak, niet alleen ons belang, maar dat alles zegt, dan is het onze pligt, om de Sterksten te worden, ten einde wij alömme en altoos de wet aan allen de geenen, die agter ons zijn,

(*Hij wees op de Vrouwen.*)

zouden kunnen stellen.

Een Mensch moet een weinigje hoogmoed op zig zelve hebben. De al te verregaande nederigheid en zelfverloochening der Goeden geeft de Kwaaden maar al te veel aanmoediging en geleegen.

genheid, om zig als de Sterkste optewerpen en de Wet te stellen. De Goeden mistrouwt zijne kragt en voelt zig wederhouden door een bezef van zijne nietigheid en verdoemenswaardigheid! —— dit weet de Boozen en treed toe. *Ik ben de Man*, roept hij, die alle vereischten bezit, om u de Wet te stellen! Fluks springt hij op den troon; de Rechtvaardigen wijken en het Janhagel knielt, juichende dat er de wolken van splijten. —— Hadden de Goeden moeds genoeg, om uittekomen voor het geen *zij* weeten, dat *zij* zijn, de Kwaaden zouden met schaamte rugwaards wijken, en de Wet zou door den Rechtvaardigen gesteld worden.

Hier uit blijkt middagklaar, mijne Toehoorders! dat *wij*, als Goeden en Rechtvaardigen aangemerkt, verpligt zijn, om alle pogingen te bewerkstelligen, ten einde de Sterksten te worden en de Wet aan deeze,

(*op de Vrouwen wijzende*)

Boozen, te stellen, die van den aanvang der eeuwen af, zo veel kwaad op Gods aardbodem aanrigteden.

Men lastere ons dan niet langer, of, zo men met schenden en blameeren verkiest voorttegaan, dat wij er ons dan niet langer aan bekreunen! — Wij hebben geenzins de order der dingen omge-

 keerd.

keerd! Wij hebben gepoogd de Sterkften te worden! —— Dit poogden alle eeuwen en Volken! —— Decze pooging is ons gelukt, —— en nu wij het zijn is het recht aan ons, om de Wet te ftellen. —— Wij heerfchen en gebieden, en vermits wij dit doen, op zulk eene wijze als ons dunkt billijk en 't meest ftrookende met onze belangen te zijn, valt er niets op onze Regeering te zeggen, en zal er niets op te zeggen vallen, zo lang wij flegts zorg draagen, dat wij de Sterkften blijven en de Wet ftellen.

Gij derhalven, roemrugtige Beteugelaars! van dit veelkakelend Geflagt: van deezen vuigen Hoop:

(*Hij wees bij aanhoudenheid op de Vrouwen*)

van deeze meer dan reeds vijfduizendjaarige Wederfpannelingen; die ons oppergezag in 't aanzigt vloogen, en, in weerwil van onze tongen en nagels, zig als de Sterkften opwierpen en ons de Wet voorfchreeven. Gij, kloekmoedigen, die den lof der eeuwen, en de aanbiddende verwondering der geflagten, die over tienduizend jaaren zullen geboren worden, zult wegdragen. Gij derhalven hebt het voor uwe rekening, om het onkruid,

(*al weder op de Vrouwen wijzende*)

uit onzen tuin te roeijen; met wortel en tak uit-

te-

terukken, en er maar even zo veel van te laaten overblijven, als wij noodig hebben, om er zalf of balzem van te maaken, waarmede wij onze wonden kunnen ſtoppen en bevogtigen.

Ik bezweer u, bij al wat u dierbaar is, gij die daar zo hoog zit,

(hij wees op eenige Snaaken, die bij 't orgel zaten, en die ik voor orgeltreeders groetede.

Dat gij nergens uw ſpog en neusuitſnuitzel nederwerpt, dan daar,

(Hij wees naar de Zitplaats der Vrouwen.)

daar, in die Collectie van Vuilnisbakken, en dat, zo gij bij geval uw ge....

Hier werd de Prediker zo onbeſchofd, zo vuil en zo ſlordig, dat ik al mijn geduld verloor; ijllings oprees en de Kerk uitliep.

God bewaare ons, dagt ik, welk een verdoemlijk Land is dit! welk eene tijranniſche, barbaarſche, onmenschlijke en helſche Overheerſching! —— Ik dank de goede Hemel, dat men Doctor Schasz hier niet voor een Man verſlijt, maar dat men hem voor een Vrouw genoomen heeft; want in allen gevallen, is het altoos beter, edeler en roemrijker, om met de Rechtvaardigen verdrukt te worden, dan met de Godloozen te zegepraalen. —— o Mijn Vaderland!

 o Mijn

o Mijn allerliefſte, zagtäartige Bekjes! Meisjes en Vrouwen! hoe grillig gij zomtijds dan ook weezen moogt, neen! zo bont als deeze Mannen, zo wreed, maakt gij het nooit, wanneer gij meester zijt! Neen! als gij door een onverhoopte omwending, eens de wet moest ſchrijven, tot zulke uitterſten zoud gij nooit overſlaan! — Had ik deeze geſchiedenis niet begonnen, ik zou hem niet beginnen, alleen maar om de oogenbliklijke verontwaardiging, die er in uwe lieve hartjes, op het leezen van deeze geſchiedenis, tegen ons opkomt! —— Maar ik bid, ik ſmeek u handelt den armen Schasz genadig! Hij is hier een louter werktuig! Hij verhaalt eenvoudig en naar waarheid, de zaaken die geſchied zijn. —— Wees verzekerd, dat Schasz u bemind, hoogacht en veréért, en zo gij met deeze belijdenis u eenigzins veréérd acht, ſluit mij dan buiten den oorlog, dien gij thans de Mannen zweert.

VIJF-

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

EEN VERGADERING À LA DOLLE. VOORBEELDIG GEDULD. EEN BAAÏE STAATKUNDE.

De Karel had mij reeds verscheiden reizen aangekeeken, en wel zo aangekeeken, dat, had ik een Meisje geweest ik gedagt zou hebben, dat hij verliefd op mij ware. Hij scheen voor die oogenblikken, dat hij mij zag, alle trotschheid ter zijde te stellen, en was de vriendlijkheid en gedienstigheid zelf. Misschien, dagt ik bij mij zelf, kan ik mijn voordeel doen met deeze zijne verliefde, —— en waarom zou mij dit zo wel niet vrij staan als alle andere Meisjes en Vrouwen?

Monsieur Langtand! zei ik tegen hem.

LANGTAND.

Mijn lieve Juffrouw Schasz! wat is er van uw dienst?

SCHASZ.

Waarom staat gij altoos voormiddag aan deeze Kamerdeur?

LANGTAND.

Wel mijn zoete Engel! weet gij dan niet, dat ik een aanzienlijk ampt heb?

SCHASZ.

o Neen! Monſieur!

LANGTAND.

Dat verwondert mij; de geheele waereld weet het.

SCHASZ.

Dat wil ik gaarne gelooven: maar neem mij niet kwalijk, er zijn duizend dingen, die de geheele waereld weet, behalven

(*nijgende*)

uwe nederige Dienaresſe.

LANGTAND.

Gij zijt een lief aartig Meisje,

(*mij kusſchende*)

gij behoort evenwel voor deeze uwe onkunde geſtraft te worden.

SCHASZ.

Uwe wil geſchiede! — maar is 't mij geöorloofd te vraagen, wat ampt gij hier bekleed?

LANGTAND.

Ik ben Deurwaarder?

SCHASZ.

Deurwaarder? —— ei! ei!

LANGTAND.

Dit is de Raadzaal des Konings, waarin alle de belangen van den Staat gewikt, gewoogen en beſlooten worden.

SCHASZ.

SCHASZ.

O! Dat zijn zeer gewigtige zaaken! maar ſtaat het niet vrij, om die Raadsvergadering eens te zien?

LANGTAND, *lachende.*

Welk eene onnozele vraag! zoud gij, Juffrouw Schasz! bij geval ook in de Raadzaal willen verſchijnen? ——

SCHASZ.

Een Vrouw in de Raadzaal, mijn waardſte Monſieur Langtand! dat ware net zo goed als een Hansworst op de Preekſtoel! neen! neen! dat begeer ik niet.

LANGTAND.

Wat begeert gij dan?

SCHASZ.

Eenvoudig wenschte ik maar eens, om, zonder door iemand gezien te worden, eens om een hoekje te kijken, ten einde te weeten, hoe de zaaken aldaar in zijn werk gingen. Gij weet, Monſieur Langtand! wij Meisjes hebben den naam, dat wij wat nieuwsgierig vallen.

LANGTAND.

Maar 't is zo wat, u te laaten hooren, wat aldaar verhandeld word!

SCHASZ.

Maak er ſtaat op, 't is loutere nieuwsgierigheid. Ik zal er geen kwaad gebruik van maa-

 ken

ken. Ik ben hier vreemd, dus wenschte ik zo wel eens van alles wat te zien.

LANGTAND.

Maar als ik u hier in te wille ben, zult gij dan, ——

SCHASZ.

Deeze uwe goedheid op alle mooglijke wijzen erkennen.

LANGTAND, *mij kusſchende.*

Voor u zou ik alles doen.

SCHASZ.

Gij hebt wel veel goedheid, Monſieur!

LANGTAND.

Hoor! — Gij kunt u immers wel ſtil houden?

SCHASZ.

Doodſtil.

LANGTAND, *een deurtje openende en er mij inwijzende.*

Treed hier binnen. Door dit ſleufje kunt gij alles zien! —— maar bij leven en dood, draag zorg dat men u niet ontdekt!

SCHASZ.

Wees gerust, ik zal zo ſtil weezen, dat gij twijffelen zult of Juffrouw Schasz wel een Meisje is.

Hij ſloot ſtilletjes de deur agter mij toe.

Ik keek door 't Sleufje en zag Koning Ongenade in zijn volle Heerlijkheid.

Ik

Ik weet dat ik geen naauwkeurige Historie-ſchrijver ben, en dit mijn gebrek weeten al mijn Leezers. Ware ik Doctor Schasz niet, ik zou deswegens excus vraagen, maar nu zou men denken, dat ik op den een of anderen Geſchiedboeker een pasquil maakte.

Immers had ik al voorlang behooren te zeggen, wie deeze Koning Ongenade was, want nu moet een iegelijk vraagen: Maar wie is deeze Koning Ongenade?

Verwijt mij niets, goede Leezer! ik zal 't u zeggen.

Het Land der Vrijwillige Slaaven, waarin ik mij thans bevond, was een Koningrijk, dat van onheuchelijke tijden af door een Koning was geregeerd geworden; en wel zedert een paar eeuwen had de berugte ſtam der knikkebollen de Troonbekleeders geleeverd, dan door een onverwagt toeval, waarvan wij, — misſchien, — meer zullen zeggen, —— was Ongenade ten allesbeheerſchenden zetel geſtapt. De geheele waereld ſtond er over verbaasd, —— behalven Doctor Schasz! voor deezen waren dergelijke Omwentelingen niet vreemd. De Natuur had hem duizend voorbeelden doen zien, van ſchielijke overgangen van de beste gezondheid tot de doodlijke ziekte. Heden danzende, drinkende, en

 lief-

liefhebbende en omhelzende, —— en morgen een ongewoone hoofdpijn, een beroerte en, — den dood! —— Dit is de Mensch! —— dit zijn ook de *Maatſchappijen!*

Koning Ongenade door *geweld* de *kroon* op 't *hoofd* gezet hebbende, had ook geweld *noodig*, om er dien op te behouden. Veele daaden van dien Vorst ſcheenen belachlijk en kinderagtig, 't is waar, en op zig zelve beſchouwd, waren zij het in de daad; — maar, het was geene geringe Staatkunde van *dien* Scheptèrzwaaïer, dat *hij* de kaakebeenen *zijner* Tegenſtreeversover, loutere wisſewasjes zig liet moede en mat rammelen, terwijl hij zonder dat er een eenigwoord den hals over gebrooken werd, de groote en aangeleegenſte zaaken, naar zijn loutere willekeur beſtuurde.

Zijne Majeſteit zat op een hoogverheven, roodſcharlaken troon; eenige Rijksgrooten, van den allereerſten rang ſtonden, doch met ongedekten en geboogen hoofden, aan zijne *regte* en *ſlinke*zijden. Alleen de overige Raadsheeren lagen op hunne kniën; met de handen eerbiedig ſaamgevouwen, en de oogen deemoedig naar den grond geſlaagen. Boven den troon was dit opſchrift met gouden letters:

HIER KENT MEN GEEN ONDERSCHEID. HET VOLK SPREEKT: DESZELFS BELAN-

GEN-

GEN WORDEN BEHARTIGD, EN TEN DIEN EINDE IS ER EEN KONING, DIE ALLEEN DOOR KROON EN SCHEPTER VAN DE OVERIGE STAATSVERZORGERS ONDERSCHEIDEN IS.

Ik ben geen liefhebber om beſchrijvingen van Raadzaalen of Staatsvergaderplaatſen te doen; ik heb dit ſteeds gehaat in de reizen van J. J. Struis, Bontekoe enz. en eens vooral gezwooren, om nooit mijn Leezers platte gronden of meetkundige beſchrijvingen van dergelijke gebouwen te geeven. Ik ſtap dus van de verdere ſchildering af; mijn Leezer kan zig een Vergaderkamer verbeelden, zo als hij voor twee à drie zesthalven honderd maalen met zijn eigen oogen heeft kunnen zien.

Ik kwam juist in 't midden van het ſtaatsgeſprek in 't kabinetje. Ik zal mijn Leezers getrouwlijk mededeelen, 't geen ik er van gehoord heb, en laaten hem de vrijheid van te oordeelen.

KONING.

Gij moet evenwel beſlisſen wat beter zij!

1. RAADSHEER.

Ik ben voor een onderrok van rooden baai.

2. RAADSHEER.

En ik voor witten of graauwen.

KONING.

Een van beiden echter kan maar plaats vinden.

3. RAADS-

3. RAADSHEER.

Ten ware men besloot, om de Vrouwen twee onderrokken, een rooden en graauwen baai naamlijk, te doen draagen.

4. RAADSHEER.

Even als had het rijk geen schulden genoeg? even als zugteden de onderdaanen niet genoeg onder den verpletterenden last der schattingen.

5. RAADSHEER.

't Is ontegenzeglijk, dat zij maar eene onderrok moeten draagen! er zijn menigte redenen vooral ontleend men ze niet van de verbaazende onkosten, die men genoodzaakt zou weezen, om op nieuw te maaken.

KONING.

Maar van wat kleur zal en moet dan die eene onderrok zijn?

1. RAADSHEER.

Wij verwagten de beslissing van de hooge wijsheid van uw Majesteit, die in dit stuk veel te verlicht is, om er zulke slegthoofden, als wij zijn over te raadpleegen.

KONING.

En ik verwagt eerst van u te hooren, waarom de eene kleur, volgens uwe gedagten, verkiesclijk boven den anderen zij!

RAADS-

RAADSHEER.

De graauwe kleur is, in de eerste plaats verre te kiezen boven de roode. Ik zal niet ten bewijze aanvoeren, dat het graauw in veelerlei gevallen, van een ongemeenen dienst zij, dit weet uwe Majesteit maar al te wel. Nog minder zal ik zeggen en betoogen, dat het veel zindlijker jeugdiger staat, dan het roode, dat veelal door oude Vrouwen, en jigtigen gedraagen word, waardoor men in een kwaaden naam zou kunnen geraaken. Ik zal alleenlijk zeggen dat het Graauw ongemeen dienstig is, om er de vlooïen op te vangen. Op die kleur kunnen zelden deeze kleine Bloedzuigers ons ontsnappen, daarze op het roode, zo goed als volstrekt onzigtbaar zijn.

De raadsheer die voor de roode baaïe onderrokken was, voer hier niet weinig tegen uit. Hij bewees, dat het Graauw een afzigtlijke en ligtbesmetlijke kleur ware. Dat men doorgaans gewoon was, om er de Bewoonders van Gods- en Tugthuizen mede te bekleeden! Hij schilderde een Koningin geheel in 't Graauw omwonden, en maakte er zulk een bespotlijk figuur van, dat de vergadering het luidkeels van lachen uitschreeuwde. Hij schetste er ook een Vorst nefsens, die van onderen tot boven zig met de kleur bedekte! — Wat zult gij van dien Vorst

zeggen voegde hij er bij: Of zo gij een flot aan den mond hebt; zo gij u gedwongen voelt om den Graaubaaijigen Nebucadnezar te aanbidden, op pœne van in den gloeïenden oven geworpen te worden, wat zal dan de Nakomelingſchap van deezen Koninglijken beminnaar van het Graauw moeten oordeelen! Helaas! zal het zugtende, zo niet vloekende uitroepen: de beſchaafde Eeuw onzer verlichte Voorouders heeft zig jammerlijk vergist! Alle verdienſten, alle bekwaamheden, alle deugden heeft zij over 't hoofd gezien, en een Man ten Beheerſcher der Volken opgeworpen, die, —— (zijn Graaubaaïe tugthuisrok ſtrekt er ten bewijze van,) — het verblijf der Krankzinnigen, der opgeſlooten Dronkaarts, of der Gaauwdieven heeft weeten te ontſnappen.

Op deezen trant ging onzen roodbaaïen verdeediger meer dan een half uur voort, en hij zou wis en waaragtig nog voortgaan, zo het *geduld* van den graauwbaaijigen Raadsheer niet ten einde was geraakt, en hij, met eene heftigheid, zijn geſlagt eigen, ér tusſchen beiden gevallen ware:

En hier zag ik, dat ik honderdemaalen gezien heb, naamlijk verwarring, twisten verdeeldheden partijſchappen, ſaamenrottingen, enz. in een vergadering van Menſchen die men, in een figuur-

lijken zin weleens gewoon was de Bloem des Volks te noemen.

Vermits er meer dan een gelijk begon te spreeken, en het op 't laatst een volmaakte vismarts-partij scheen te worden, werd ik buiten staat, om onderscheidenlijk te kunnen hooren, wat er verhandeld werd, en dit was geen wonder, dewijl ze op 't laatst zo min zig zelf als elkander verstonden.

Intusschen zat de Koning met de beiden elleboogen leunende op de zijleuningen van den Vorstlijken Zetel, terwijl onder elke wang een zijner handen was, waarop zijn Koninglijk hoofd, met de uitterste bedaardheid en blijkbaarste onverschilligheid rustede. Ik kan heilig verklaaren, dat had ik Koning geweest, ik had op een furieuze wijs met mijn Schepter, in de rondte gezwaaid, en dit schreeuwende Vee dapper om de ooren geslaagen, of zo dit niet geholpen had, dan had ik mij van mijn Sabel bediend. ——

Gij zijt niet geschikt voor Beheerscher van een vrij Volk! zei Loretje tegen mij, toen ik haar Ed. hier over mijn gedagten mededeelde; —— doch dit in 't volgende Hoofdstuk. ——

De Koning, met een betoon van onvoorbeeldig geduld, tilde niet eerder het hoofd van zijne almagtige handen, dan toen, en dit leed een

ge-

geruimen tijd, —— de ganſche Vergadering geheel uitgepraat had, en het alomme zo ſtil was, als ware zij de zaak volmaakt eens geworden.

Niets echter was er verder af, dan dat zij het eens zouden geweest zijn. De Partijſchappen waren indiervoegen verſterkt, dat men elkander een eeuwigen haat zwoer, en men, om zig te beter te kunnen onderſcheiden, het beſluit nam om voortaan roode en graauwe baaïe opſlagen te gaan draagen.

Nu begrijpt de Leezer van zelf, dat Doctor Schasz zig deerlijk in een baaïe Staatkunde verwikkeld heeft, dat hij, wil hij geen boek zonder zin ſchrijven, —— (zo als men hem onlangs verweeten heeft, dat hij deed, doch welke Lasteraar door den Hemel ter zijner tijd wel zal gevonden worden, ——) genoodzaakt is, om nog het een en ander deezer baaïe Geſchiedenis te zeggen. —— De Duivel echter kraauwe hem, die erg in mijne woorden trekt, en er een anderen zin aan geeft, dan ik, in de eenvoudigheid van mijn hart bedoele.

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

DE GRONDEN VAN HET DESPOTISMUS VAN KONING ONGENADE.

LORETJE.

Gij zijt niet geschikt voor beheerscher van een vrij Volk!

SCHASZ.

En waarom niet Loretje?

LORETJE.

Gij verstaat het waare Koninglijke belang niet.

SCHASZ.

En dat is? —

LORETJE.

Om in kleinigheden de toegeeflijkheid zelf te weezen, maar in het groote volmaakt zijn zin te doen.

SCHASZ.

Maar ik zou in alles mijn zin willen hebben.

LORETJE.

o! Dat is excelent, als men slegts altoos zijn zin krijgen kan! —— dan! de Koning vind voor als nog zig in de noodzaaklijkheid, om in eenige zaaken inschiklijk te zijn, —— dewijl zijn Rijk pas gevestigd is. Nu begrijpt gij wel, dat, wanneer men in de noodzaaklijkheid is, om iets

te laaten glippen, het dan veel beter zij een wind, dan een goudbeurs te laaten vliegen?

SCHASZ.

Dit is een wijze Staatkunde, dienstig voor alle menschen.

LORETJE.

Des te dienstiger voor een Vorst. Wat verscheelde het Koning Ongenade of zijne Rijksgrooten elkander over een witten en roodenbaaïen Rok, in de veeren zaten?

SCHASZ.

Dit maakte immers een almagtig leven en een verdeeldheid, die naauwlijks geneezen kan worden?

LORETJE.

Zo veel te beter voor den Koning. ——

SCHASZ.

Hoe? —— zo veel te beter?

LORETJE.

Zekerlijk, want zo veel te minder nood heeft hij, dat er saamenzweeringen tegen hem ontstaan zullen, dewijl zij elkander niet vertrouwen, of elkander wangunstig zijn. ——

SCHASZ.

Gij hebt gelijk.

LORETJE.

Daarenboven wat deed de Koning toen hij het Vorstlijke hoofd van zijne almagtige handen tilde?

SCHASZ.

SCHASZ.

Hij glimlachte; rees op; keerde zig om en ging heen.

LORETJE.

Even als of er niets gebeurd was.

SCHASZ.

Ten minsten hij hield zig zo.

LORETJE.

En handelde ook zo. —— Zo dra kwam de Vorst niet in zijn Cabinet of hij gaf zijn Secretaris bevel, dat hij een wet moest schrijven, waarbij bevoolen werd, dat alle Vrouwen in zijn gebied voortaan geen andere onderrokken zouden vermoogen te draagen, dan die gemaakt waren van zogenaamd Dweilegoed, —— want, liet de Koning er bij voegen, aldus behaagt het ons.

SCHASZ.

Dat is regt Vorstlijk gehandeld. — Maar waar blijven dan nu die twee geöpslaagde baaipartijen?

LORETJE.

Deeze zullen bij alle geleegenheden elkander hunnen haat, afkeer en veröntwaardiging betoonen: deezen zullen alomme hunne aanhangen versterken, en tegen elkander als baarlijke Duivels opstaan! Zij zullen elkander onderkruipen, benadeelen, vertaaden en verkoopen! De Vorst zal hen ongestoord laaten voorthaspelen, en er

 zijn

zijn voordeel mede doen, vermits hij altoos zijn eigen zin zal volgen. Ziet hij, dat de Partijschap verflaauwt; dat het onderwerp des verschils afgesleeten is, spoedig weet hij een ander balletje op te werpen, en zijn haan kraait al weder koning; terwijl al zijn hennens om een haverkorn kakelen! —— Zie daar het Hof! zie daar de waereld! ——

SCHASZ.

Gij spreekt als een Man, Loretje! ——

LORETJE.

Wie weet wat ik ben!

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

DOCTOR SCHASZ WORD GEVREÊN. WANHOOPIGE OOGENBLIKKEN.

Hoe vervloekt gek stond ik op mijn *neus te kijken*, toen ik dat briefje ontving! elk ander Meisje zou 'er voorzeker ten hoogsten mede in haar schik geweest zijn, maar ik arme Schasz, — en dat in deze mijne omstandigheeden, —— *hoe vermaledijd slegt* kon dit spel voor mij niet afloopen!

Een Minnebriefje, —— mijn waardige Leezer! —— geaddresseerd aan de jonge Juffrouw Schasz! —— Wat dunkt u? —— en onderte-

kend

kend door een Man die van een gedugten invloed was bij het Hof, de Heer Deurwaarder Langtand naamlijk. Zie het hier geheel en al:

Aanbidlijke schoone!

Getroffen door de godlijke bliksems, die uit uwe gloeïende oogen bliksemen, stond ik, waggelende gelijk een oude Peereboom, die door den donder getroffen word, en was mij zelve niet bewust, zo dra ik uwe vehemente schoonheid aanschouwde! —— Voor eenige oogenblikken derhalven, mijn oppergezag en onëvenbaare waardigheid, welke ik boven u bezitte, ter zijden stellende, val ik aan uwe voeten, grijp uwe kniën en smeek u, mij genadig te zijn, en mij te beminnen, om dat ik anders binnen kort zo dood zal weezen als een pier, die men met een nieuwe agterlap te pletteren heeft getrapt. Ik verwagt, dat gij uw waereld zult verstaan, en gij niet vertoeven zult, om even als een gekortwiekte hen, naar mij toe te komen vliegen, en mij in alles te vergenoegen. In verwagting deezes, blijf ik,

LANGTAND.

Daadlijk liep ik met dit verwenschte briefje naar Loretje, dit verstandige Meisje was in allen gevallen mijn eenigste toevlugt geworden.

SCHASZ.

Ach! mijn allerbeste Loretje!

LORETJE.

Wat scheelt er aan Juffrouw Schasz?

SCHASZ.

Nu kome mij de genadige Hemel te hulp!

LORETJE.

En waarom dat?

SCHASZ.

Mijn verderf staat voor de deur!

LORETJE.

Gij maakt mij nieuwsgierig. —— Wat is er dan gebeurd?

SCHASZ.

Helaas! ——

LORETJE.

Wel nu! spreek! ——

SCHASZ.

Ik word gevreên! ——

LORETJE.

Gevreên? —— Hoe gevreên? ——

SCHASZ.

Bij mijn ziel, Loretje! —— 't Is waar! —— Ik word gevreên! ——

LORETJE.

En van wien?

SCHASZ, *haar het briefje geevende.*

Daar lees.

LORETJE, *na het briefje geleezen te hebben.*

Wel nu, profisiat! — dat is geen kwaad portuur!

SCHASZ.

Rechtvaardige Goden! — een goed portuur! Doctor Schasz en een Deurwaarder!

LORETJE.

Er zijn nog wel slegter Huwlijken geschied!

SCHASZ.

Dat is onmooglijk. —— Kent ge mij wel?

LORETJE.

Wel ja! gij zijt Juffrouw Schasz!

SCHASZ.

Juffrouw Schasz! o barmhartige Hemel! —— Maar als ik die vrijer eens van de hand wees? —

LORETJE.

Om Godswil, Freule! als gij uw leeven lief hebt, doe dat niet! ——

SCHASZ.

Waarom niet?

LORETJE.

Om dat wij verpligt zijn, ja! volmondig ja! te zeggen, op alles wat de Mannen ons gelieven te vraagen!

SCHASZ.

Verdoemlijk Land!

LORETJE.

Gij moet hem beminnen, en trouwen, en, —

SCHASZ.

Maar in aller Heiligen naam, hoe kan ik dat doen?

LORETJE.

Gij ſpot er mede! — Hoe kunt gij dat doen? Hoe doen het duizend andere Meisjes, die nog veel jonger, onervaarener en zwakker zijn, dan gij zijt?

SCHASZ.

Maar, helaas! ——

LORETJE.

Maar, helaas! — het trouwen doet geen zeer!

SCHASZ.

Maar weet gij wel? ——

LORETJE.

Wat? ——

SCHASZ.

Dat ik reeds getrouwd ben? ——

LORETJE.

Is 't anders niet! ——

SCHASZ.

Hoe! —— is 't anders niet? ——

LORETJE.

Weet gij dan niet Freule! dat de allerheiligſte verbintenisſen, geloften, eeden en dergelijken, hier aan 't Hof van Koning Ongenade loutere wisſewasjes, ſpeelpopjes en kaatsballetjes

zijn,

zijn, waarmede men omſpringt, zo als het in de kraam te pas komt. Een voordeelig contract geſlooten hebbende, dan houd men het, zo lang het voordeelig blijft, doch zo dra word het niet ſchadelijk, of, — weg, weg met dat contract! al had men er duizend eeden op gezwooren! — Wij vrouwen zijn alleen gedoemd, om ons woord te moeten houden, wanneer de genadige Heeren Mannen begeeren, dat wij het houden zullen.

SCHASZ.

Zo dat ik dan, ſchoon ik een Vrouw heb, — zo als, God betert, de geheele waereld weet, — evenwel zal moeten trouwen? ——

LORETJE.

Als de Deurwaarder het begeert, dan moet gij zekerlijk trouwen, — maar, — ik denk, — een, twee à drie nagtjes bij hem te ſlaapen, zal 't hem ook wel doen.

SCHASZ.

En hier in niet toeſtemmende? ——

LORETJE.

Dan word gij gewurgd!

SCHASZ.

Afgrijslijk! —— Loretje! gewurgd?

Als zinloos door de kamer loopende.

Gewurgd! —— Doctor Schasz gewurgd! — in een Land waar de Mannen baas zijn?

LORETJE.

Zijt gij dan zo bang voor bijslaapen? —— Gij zijt immers getrouwd?

SCHASZ, *met eene veelbetekenende houding.*

Maar, Loretje!

LORETJE.

Maar Juffrouw Schasz!

SCHASZ.

Gij vermoord mij. —— Ach! —— Hemel! — het geheim moet er uit! —— Loretje! ——

LORETJE.

Wel nu?

SCHASZ.

Ik ben geen Juffrouw! — Ik ben een Man, — een Doctor! ——

Loretje bekeek mij van 't hoofd tot de voeten, en begon zo vervaarlijk hard te lachen, dat ik meende, dat zij bersten zou. —— Wat mij betreft, ik schreide als een kind, dat een plak moet krijgen, en vervloekte het oogenblik, dat ik mij, onder de Paraplui van Onsheer naar dit verwenschte Land liet draagen.

Kunt gij in mijn bitter zielverdriet, in mijn moordend hartzeer lachen, Loretje?

LORETJE.

Gij doet mij lachen! ha! ha! ha!

SCHASZ.

SCHASZ.

Zult gij dan ook lachen wanneer ik aan de wurgpaal sta? Wanneer de koord mij om den keel wringt? Wanneer ik begin te gaapen? paarsch en blaauw te worden? mijne oogen te draaïen? mijn tong uittesteeken? wanneer ik stuiptrekkende beweegingen in mijne ledemaaten krijg? wanneer de beul van agteren zijn werk verrigt hebbende naar vooren treed? het bankje onder mijn voeten weghaalt? en ik daar, leevenloos, aan de paal, tusschen hemel en aarde hangen blijf? —

LORETJE, *bleek wordende.*

God bewaare ons! Juffrouw Schasz! houd op! —— trouwen is geen wurgen. ——

SCHASZ.

Maar hoe kan hij mij trouwen, daar ik geen Meisje ben?

Hier viel Loretje op nieuw aan 't lachen, en wel zo, dat er volstrekt geen bedaaren aan was. Ik werd voor de eerstemaal boos op het Meisje en liep de kamer uit. Toen ik boven was hoorde ik haar noch lachen. Moeten de Vrouwen dan eeuwig de straf onzer ongerechtigheeden zijn? riep ik in een vervoering van geemlijkheid en bang vooruitzigt uit, en wierp mij, zo lang ik was op een rustbed.

AGTTIENDE HOOFDSTUK.

VERSCHEIDEN PLANS, WAARVAN ER WEINIGEN GOED ZIJN.

Allerlei Plans zweefden er door mijn hoofd, ten einde het gevaar te ontwijken, dat alhier met volle zekerheid op den armen Doctor Schasz vertoefde. Twee derzelver kwamen mij slegts aanneemlijk voor, en een van die twee moest den voorrang hebben.

Het eerste was, om met alle mooglijken spoed en op de stilste wijze, dit verdoemlijk Land te verlaaten, of, in gevallen er onverhoopt niet anders mogt opzitten dan een wurgpartij, als dan mij in tijds van een blikken of ijzeren hals te voorzien, ten einde bestand te zijn tegen de doodlijke kuur, die men er aan stond te verrigten.

Ik had nog wel een ander Plan, dat, in den eersten opslag mij verrukte en mij, over mijn eigen vindingrijkheid verbaasd deed staan, dan er deed in het zelve zig een kleine zwaarigheid op, die ik met geen mooglijkheid kon opruimen.

Dit overheerlijk Plan bestond hierin.

Ik

Ik moest mijn Wijf hier in mijn plaats ftellen: Deeze had veel gelijkheid, wat haare gelaatstrekken betrof, (eenige fterke hartstochtlijke uitgezonderd,) op mij, en voor alle Rechters en Vierfchaaren, met alle attestatien en Getuigen, enz. zou zij beweeren en bewijzen, dat zij, en niemand anders Jufvrouw Schasz was en het ten eeuwigften dage, van haar huuwlijk af, geweest ware. Van deezen kant had ik dus geen zwaarigheid.

Wat de vrijerij van den Deurwaarder betrof, 't is waar, ik zou de tederheeden en geneegenheidsblijken van deeze mijne Leevenswellust, — (Men zie mijne voorige Werken! als ook het begin van dit!) — moeten misfen, — of op zijn allerbest genomen moeten deelen! — dan, dit zou ik mij moeten getroosten, uit hoofde van de uitterfte noodzaaklijkheid, en hier in zou ik met veele anderen, — (waaraan ik verpligt ben het handwater te langen, —) volkomen gelijk ftaan, — of liever nog zo veel opöfferingen niet eens behoeven te doen, daar deezen er zomtijds vrijwillig van afzien, en hunne Andereïkken, in de armen van anderen, met eene edele grootmoedigheid overlaaten.

Daarenboven, en dit weet de Hemel, ben ik niet in 't allerminst jalours op mijn egtlijk Ribbe,

bestuk. Integendeel, heb ik altoos gereikhalsd, om haar eenmaal op een Snoeppartijtje te betrappen, — niet om er twee in eens aan mijn grimmigen degen te rijgen, — maar om een gewenschte geleegenheid te hebben, om glanschrijk en onkostbaar van haar te scheiden.

De Leezer rimpele zijn achtbaar voorhoofd niet over het gulhartig uitten van deezen mijnen wensch! hij beschuldige mij niet van trek naar versch vleesch! nog minder beschouwe hij mij als wraakgierig. Elk die de eer heeft van mij Doctor Schasz in perzoon te kennen, weet, dat ik de Kuischheid en Zagtäartigheid zelve ben. Wat mijne dierbaare Wederhelft zelf aangaat, ik geloof, dat zij ongemeen met den Deurwaarder in haar schik zou geweest zijn; — 't is waar, 't was een Man zonder baard, — dan dit strekte hem niet tot de minste oneer, want alle de Mannen in dit wonderlijke Land hadden geen baarden, daarentegen hadden zij sterke druipneuzen wanneer zij oud werden. De Deurwaarder had een mooi, glad, lief, bevallig bekje: de Natuur had zekerlijk ten tijde zijner wording, de handen bijster vol, zo dat zij, per abuis, op den manlijken romp, het hoofd van een Meisje plaatste.

En mijne mededoogende Leezers! beschouwen wij de zaak uit een ander oogpunt, de verpligting

naam-

ſmaamlijk, om onze Evenmaasten wel te doen, en, zo het in ons vermogen ſtaat, gelukkig te maaken, hoe zeer had dan een prompte uitvoering van mijn Plan aan deeze hoofdpligt niet beantwoord!

Had dus de Deurwaarder niet de regte Juffrouw Schasz, het hooge voorwerp zijner verliefde bedoeling, in zijn bezit gekreegen, en zou daar door niet aan alle zijne wenſchen zijn beantwoord geworden? Had mijne lieftallige Ega zig niet verlost gezien van een Man, die zij alle uuren van den dag vervloekte, en ware mijn gemis niet rijklijk vergoed geweest, door een Egtgenoot van zulk een hoogen rang? zou zij er ook, om eens gemoedlijk te ſpreeken, niet merklijk door verbeterd zijn geworden, en de waare zelfverloochening geleerd hebben, in een Land, waar de Vrouwen, dus onder het kruis dienden? En eindlijk had ik, Doctor Schasz, ik arme, verdreevene, dwaalende en gemarteldwordende Zondaar, niet in eens door dit middel, ontſlagen geweest van alle mijne aardſche kwellingen en tourmenten, ik wil zeggen van mijn Wijf? Had ik als een Heer, als een gereſpecteerd Schrijver, —— (want geſchreeven zou ik hebben al ware het dan over de eitjes der Spinnekoppen geweest, —) in mijn eigen dierbaar vrij Vader-

derland gezeten, met mijn flesch wijn, boterham met rookvleesch enz.? even gelijk zo veelen anderen thans doen, die — geen Doctor Schasz zijn? —— En nu, rechtvaardige Goden! —— nu, om zulk een verdoemlijk Wijf, —— om zulk een helsche Crocodil, —— zulk eene verwoede en eeuwig grimmige furie, — te moeten omzwerven! —— over Gods aardkloot gekaatst te moeten worden? —— om al de Duivels uit de hel te vloeken? —— om zig zelve even gelijk een natte schol in de duinen te droogen te hangen?

De Leezer verschoone deezen uitstap, of wreeke zig deswegens op mijn Wijf, die is er de oorzaak van.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

EEN KLEINE ZWAARIGHEID *BELET* DE BESTE ZAAK. DOCTOR SCHASZ LOOPT MET DE MOSSELWAGEN.

De kleine zwaarigheid welke in dit geval onoverkoomlijk voor mij was, bestond hierin, dat ik niet wist, op wat wijs mijn Wijf in dit Land te krijgen, —— Er naar toe te gaan en dan weder

der te keeren, was dwaasheid en teffens gewaagd aan een gevaar, 't welk ik reeds ontweeken was, want ware ik buiten dit Land, wat had ik er dan verder mede noodig, en waarom er dan weder naar toegetrokken, om er mij zelve uit te verlossen? —— Hier kwam bij, dat ik den weg niet wist om uit dit Land te geraaken.

Een brief aan mijn waardige hulp, die altoos tegen mij over ftaat, te fchrijven, was goed, doch deed niets af, want alle brieven werden op 't postcomptoir geöpend, en hoe veel gevaar ging er dan voor mij niet met dit fchrijven vergezeld?

Het beste derhalven was, om mijn beide eerfte plans ten naauwften met elkander te vereénigen, en ze door elkander te doen werken. Ik teeg daadlijk aan 't werk van 't maaken van een blikken keel; — een ijzeren zou zeker den voorrang behooren gehad te hebben, dan vermits ik dit werk in alle ftilte wilde verrigten, en niets anders dan een oude blikken emmer kon magtig worden, moest ik roeijen met de riemen, die ik aan boord had.

Zo dra had ik dit niet in gereedheid of ik maakte mij vaardig ter vlugt. Ik verkoos daartoe het pakje van een Mosfelwijf, hoopende daardoor mijn fortuin te maaken, dewijl dit foort van menfchen hier in een groot crediet ftond.

Met mijn wagen derhalven en een goede vragt mosfelen, teeg ik het pad op, onder 't geduurig drillende en fchaterende gefchreeuw van: Als . . . ei. . . je . . . ren . . . . voor . . . . je . . . . geld . . . . pui . . . puik . . . . van . . . . Zee . . . landfche . . . . mos . . . fe . . . len!

Tegen mijn dank had ik zo veel te doen, dat ik naauwlijks de buurt af was, of mijn wagen was reeds uitverkogt. Om welftaanshalven kogt ik nog een vragt en begon op nieuw te loopen en te roepen! —— Dan even als ware het een ftraf van den Hemel ook deeze vragt was in een oogenblik aan den Man. Mijn wagen werd door de Voornaamften en Aanzienlijkften van het Land omringd: elk wilde mosfelen van mij koopen, fchoon, zo waaragtig als ik leef, mijn mosfelen niet anders waren dan ordinaire mosfelen.

Het werd eindlijk een point d'honneur zo 't fcheen, want die geen mosfelen van mij gekogt had, of mijn fmeerige wagen niet had *aangeraakt*, werd over den fchouder aangezien. —— Welk een zot Land, dagt ik bij mij zelf, en keek zo barsch en trotsch als mijn aangenomen caracter maar eenigzins toeliet.

Dus verkogt ik meer dan zeven wagens met mosfelen: 't was of de geheele Maatfchappij eenparig beflooten en gezwooren had, om al de mos-

mosſelen van onder den hemel te willen verdelgen, door ze op te vreeten.

Had ik een plan gehad om ſchielijk rijk en vermaard te worden, dan kan ik, in dit Koningrijk, nooit beter verkiezing gedaan hebben, dan met de mosſelwagen te gaan loopen.

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

DE ARISTOCRATISCHE BEDELAAR. ER IS ALTOOS MEESTER BOVEN MEESTER.

De Nijd en Wangunst zijn twee Monſters, twee Pesten, bijna zo oud als den aardbodem zelf! Zij zijn de rijke bronnen, de vrugtbaare Moeders van allerlei onheilen, jammeren en ellenden! Niet te vreeden met anderen ongeluk te wenſchen, en anderen ongelukkig te maaken, maaken zij doorgaands het zig zelve het eerst en 't meest! Deeze waarheid is zo algemeen bekend, en word zo hartgrondig geloofd, dat ik mijn arm vernuft niet verder zal uitputten, om ze te bewijzen en aantedringen.

Was echter iemand onder de ſtervelingen het ſlagtoffer deezer waarheid, dan was het ongetwijffeld Doctor Schasz.

 Het

Het zou te veel tijd wegneemen, en ook niet zeer vleïen bij mijn tegenwoordig onderwerp, indien ik ook deeze ſtelling met mijne ondervinding wilde ſtaaven. Ik zal derhalven, ter overtuiging van deezen en geenen mijner Leezers in dit geval, tot mijn mosſelwagen wederkeeren.

Men zal evenwel niet tot den jongſten dag toe mosſelen vreeten, dagt ik, toen ik met mijn dertiende vragt uitreed, men zal eenmaal den buik vol krijgen, en mij met vreeden de Stad laaten uitrijden.

Met deeze vragt echter gelukte het mij nog niet buiten de poort te komen. Veele die de verwijten of de ſcheele oogen hunner Buuren, Heeren of Meesters niet verdraagen konden, traden nu ook toe, en kogten ook mosſelen, doch met zulke barmhartige houdingen, dat men duidlijk kon zien, dat in dit Land de Vrijheid, —— op den troon zat, in den regten zin deezer ſpreekwijs.

Deeze klanten beſchouwde ik met innig medelijden, en gaf hen op elk hoopje, een handje vol toe. Die barmhartigheid bewijst, dagt ik, zal barmhartigheid erlangen.

Met mijn veertiende wagen reed ik regelregt de poort uit, evenwel niet zonder de openlijke

toe-

toejuiching van de Bloem des Volks. De Adel droeg een ledige mosselschelp ter mijner eere op de borst; de fraaiste Digters hadden zig bemoeid om ijslijke lange Lofvaarzen op te maaken, die zij, tusschen de daken, in de gooten, zittende, luidkeels uitbromden; want de straaten waren opgepropt met menschen, en, —— de Heeren Digters wilden volstrekt gezien of gehoord worden; een zwakheid waarvan deeze brommende Insecten anders nooit beschuldigd kunnen worden: in de Stads Registers had men aantekening van mijne mosselgeschiedenis gehouden, en 's Lands Historieschrijvers bragten mijn naam over tot de allerlaatste Nakomelingschap.

In het vrije veld zijnde reed ik stijf door, om maar weg te spoeden. Hier en daar hield een boerenjongen of meid mij staande, die voor een duit of een oortje kogten, en welke ik zo rijklijk beregtede, dat eenige mij vroegen of er van dit jaar een dubbele mosselöogst ware.

De Leezer begrijpt dat ik mijn best deed om mijn vragt slegts kwijt te worden.

Dan! eene vervloekte Bedelaar was de oorzaak van mijn ongeluk. Mijn Grootvader ZAL: GED: pleeg te zeggen: Men wordeer der door een strontkar dan door een koets overreeden! en de Man had gelijk.

Deeze knaap, (een van het slegtste soort van Volkje, dat in de agterstraatjes en steegjes opgevoed, geene verdiensten kent of onderscheid, en zoo vreemd van alle welleevenheid en barmhartigheid is als een Molenaarspaard van de artikelen van eenigheid,) kwam regt voor mijn wagen staan.

Op zij wat! riep ik.

BEDELAAR.

Ik wil niet.

SCHASZ.

Dan rijd ik met mijn wagen u regt door den buik heen.

BEDELAAR.

Dat zal ik zien, impertinente Mosselhoer!

SCHASZ.

Mosselhoer? ——

De wagen nederzettende.

Weet gij wel wie ik ben?

BEDELAAR.

Dat raakt mij niet! — Ik weet wie ik ben.

SCHASZ.

Ik ben de Mosselmarchande van 't Hof! Keizers en Koningen hebben mijn gesloten schelp geopend, en er het lekkere ingewand, met eerbiedige toejuiching uitgeslobberd! Een geheel waerelddeel heeft zig om mijn wagen geschaard;

zig

zig ſtikziende op mijne handen gekeeken, en de armen verrekt, om naar de mosſels te grijpen, welke ik hen de genade bewees van hen aantebieden! ——

De wagen opvattende en voortwillende rijden.

Ga op zijde, Canailje! voor deze wagen moet alles zwigten!

BEDELAAR, *de wagen om verre ſmijtende.*

Leg daar, Schelpteef!

SCHASZ, *ſchreeuwende.*

Geweld! geweld!

BEDELAAR.

Wraak en rechtvaardigheid! Kent gij mij?

SCHASZ.

Neen! — maar aan uw veeren te zien behoort gij tot het Graauw, zijt gij een Landlooper of een Bedelaar!

BEDELAAR.

En met dit alles ben ik meerder dan gij! —— want ik,

Op zijn borst kloppende.

Ik ben het, die Keizers en Koningen op den Zetel til! die de Raadzaalen doe ſidderen, en de wet ſtel aan alles, wat zig vernederde om uwe mosſelen te koopen en optevreeten! Kent gij mij nu? ——

SCHASZ.

Ja! zo wat. —— Ei! ei! zijt gij die Man?

BEDELAAR.

Tot uw ſtraf, zal ik al uw mosſelen naar mijn maag zenden.

SCHASZ.

Ze zijn volkomen tot uw dienst, —— en mijn wagen er bij. ——

Willende heengaan.

Ik heb de eer uw dienaaresſe te zijn.

BEDELAAR, *mij bij den arm vasthoudende.*

Halt! —— zeg ik. ——

SCHASZ.

Hoe! —— Ik geef u alles.

BEDELAAR.

Dat is niet genoeg. ——

SCHASZ.

Wat begeert gij dan nog?

BEDELAAR.

Dat gij al de mosſelen voor mij opent, en dan na dit verrigt te hebben, de wagen, die gij mij preſent doet, naar mijn huis kruit! ——

SCHASZ.

Welk eene onbeſchofdheid! ——

BEDELAAR.

Zwijg! —— Om u te toonen, hoe verre ik boven de Voornaamen en Aanzienlijken verhee-

ſel-

ven ben, die de glibberige randen van uwe mosselkar versierden, zult gij, na dat ik gegeeten heb, mij in de wagen naar mijn wooning moeten kruijen.

Vermits zijne broodbiddende Majesteit van goede spieren en een dikken knuppel voorzien was, moest ik mij naar zijn barbaarsch welbehaagen schikken. Hij zettede zig op de kruiwagen en beval mij een begin te maaken, zo als ik schielijk deed, om des te eerder gedaan te krijgen en maar weg te komen. Ik was nu nog maar omtrent een kwartiers uur gaans van de grenzen af.

EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

EEN VERSLIKKING. DE BEDELAAR OP DE KRUIWAGEN.

'T WAS of de duivel de hand in 't spel had. De Bedelaar was niet gaauw in 't eeten, want naar ik bespeuren kon, had hij een zeer naauwe keel, dus ging de mosselpartij met looden schoenen voort; maar daarenboven gebeurde er nog een ander ongeluk, naamlijk, dat er een mossel in zijn, zogenaamd verkeerd keelgat schoot, waardoor hij ten hevigsten aan 't hoesten geraakte.

In deezen toeftand zou ik hem gewis ontloopen zijn, dan, zekerlijk hier op verdagt zijnde, had hij mijn hand gegreepen en hield dezelve zo ftijf vast, dat er om te vlugten geen denken was.

Ik vreet niet meer! zei hij eindlijk, toen zijn hoest over was: Breng mij nu naar huis.

Hij deed zijn kousfebanden los; deed die met een ftrik, welken hij naauwer kon toehaalen, om mijn hals; zettede zig toen in de wagen, en hield het einde van de kousfeband in zijn hand, zo dat hij, gelijk hij mij ook heilig beloofde, bij de eerfte malle kuur, die ik begon, gemaklijk de keel kon toenijpen.

Waar woont gij? vroeg ik hem. —— In de Stad, was zijn antwoord: Gij moet maar al regt uit rijden.

Op deeze woorden verging mij hooren en zien: ik werd zo bleek en koud als een doode: mijne knien ftietten tegen elkander, en de wagen waggelde! —— Gewislijk zou ik bezweeken zijn, dan, de Bedelaar dit voor vrouwlijke grillen neemende, deed eenige verfchriklijke rukken aan de wurgende kousfeband, en noodzaakte mij daardoor om bij mijn ftukken te blijven.

Aldus reed ik weder naar de Stad.

TWEE

TWEE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

DOCTOR SCHASZ MENSCHLIEVEND BESLUIT; KOMT OP DEN OEVER DES DOODS.

Reeds was ik de Stad zo digt genaderd, dat ik zeer duidlijk de kleur der grendels van de poort kon onderscheiden. Aan mijne regtehand had ik een groote hegge, en aan mijne linkehand een vrijbreeden modderfloot. Door het geduurig hotsen van de wagen, en de vermoeidheid van het hoesten, was mijn bedelende Aristocraat in slaap gevallen.

Veelen, juist geene menschlievende, gedagten reezen er in mijn binnenste op, ten einde mij van deezen gewelddrijvenden duitenvraager te ontslaan.

In de eerste plaats dagt ik, of ik niet best zou doen, om met deeze mijn vragt weder te rug te keeren, 't welk mijn Trooncommissaris, vermits hij vrij vast sliep, niet eens zou gemerkt hebben. Ik kon deeze Majesteitsdirecteur dus sluimerende op een vreemd grondgebied brengen; hem aldaar zijn wrevelmoed betaald zetten,

ten, —— ten minften mij gemaklijker van hem ontdoen dan hier.

Ja! maar, dagt ik er bij, wie verzekerd mij, dat deeze Vorstlijke fteunpilaar zo lang zal blijven flaapen? — Immers kan hij onderweg wakker worden! —— en wat dan? —— dan zal hij toornig worden, en misfchien mij nog tot erger dwingen.

Nu floeg ik mijne oogen op de modderfloot.

Heerlijk plan! dus dagt ik toen: ik heb flegts eene wip met de wagen te geeven en de Vriend der Monarchen verzinkt in de flijk! haalt den woesten kop onder, en — zal de Waereld niet meer beroeren, door Doctor Schasz dus barbaarsch te mishandelen! ——

Maar, dus vervolgde ik te denken, hij is een Mensch! —— een Mensch die, —— ja! een Mensch, die ten ftraf zijner Natuurgenooten in de Waereld gefchopt is! die, met eene dwingende hand, ons onze duiten en dubbeltjes afperst, en, als ware dit niet genoeg, die zijns gelijken, —— welken flegts andere rokken aantrekken, —— over de puinhoopen van den algemeenen welvaart, ten troon geleid, om, onder de hooge protectie zijner confraters, mij en een ander te dwingen, om hem in onze eigen kruiwagen naar huis te brengen, na dat hij onze

mos-

mosselen heeft opgevreeten! —— Zulk een is geen Mensch! —— neen! 't is een monster! — 't is een draak, gelijk aan die monsters en draaken, op welken, in den ouden tijd, de Ridders en Helden, te vuur en te zwaard los gingen, en waarvoor het Heelal ons zal toejuichen als wij ze, —— in de modderfloot smijten! ——

Hij gaat! riep ik, en schielijk mijn wagen omkeerende, op den rand van de floot, tuimelde mijn Vriend er hals over kop in, en zonk gelijk een bakfteen.

Klap niet in uw handen, o mijn deelneemende Leezer! verheug u niet over mijne zegepraal! — Doctor Schasz geraakte hierdoor in den grootsten angst, dien hij immer geduurende zijn agtendertigjaarigen levensloop heeft uitgestaan!

De kousseband, welke als een strop om mijn hals was, en waarvan het andere einde in de hand van den zinkenden Bedelaar besturven bleef, bepaalde mijn noodlot indiervoegen, dat ik gedwongen werd op de kant van de floot in de ongemaklijkste houding des Waerelds, te blijven post vatten.

Verbeeld u, dat de vallende duitendief met eene ruk mij tot op den uitterften rand van 't water trekt; dat ik, mij tegen willende houden, mijn beiden handen uitsteek en twee willige boo-

nen grijp, omtrent in dienzelfden ſmaak, als men in 't Bijbelsprenteboek Simſon verbeeld ziet, daar hij de twee pijlaaren omvat; dat mijn hals en hoofd ten ſterkſte naar vooren worden getrokken, en ik dus, in een ſchuinſche rigting, met het bovenlijf over de ſloot, en even met mijn teenen op de wal, ſtaan of hangen blijf; terwijl de ganſche zwaarte van den gezonken mosſeltijran, door middel van de kousſeband, mij om den hals hangt.

Tot nog grooter ongeluk, had ik, toen ik de Stad uitreed, mijn blikken keel, in ſteede van om mijn hals te doen in mijn zak geſtooken.

Ik was dus volmaakt van alle hulp verſtooken, die alle andere Stervelingen, in veelerlei doodsgevaaren zig zelve nog kunnen toebrengen. Om hulp roepen kon ik niet; vermits mijn keel zo naauw werd toegeneepen, dat ik ſlegts eene ademhaaling kon doen tegen dat ik er anders vijftien deed, en het mij onmooglijk was, *om eenig* het minſte geluid te geeven! De kousſenband los te ſnijden, was nog veel onmooglijker, want alhoewel ik een ſcherp mes en een goedſnijdende ſchaar in mijn zak had, kon ik er geen gebruik van maaken, om dat ik beiden mijn handen volſtrekt noodig had, om mij vast te houden: een derzelven los te laaten, was de onvermijdlijke *dood!*

dan

dan zou ik voor over nedergeploft hebben en even gelijk een oude kat of dolle hond, die men met een ſteen om den hals in 't water ſmijt, verzoopen zijn, —— want God weet hoe diep deeze modderſloot wel was! — zeker althans is het, dat Doctor Schasz geen boeken meer zou hebben geſchreven.

Hulp van anderen te hoopen, was ook al mis. De eerſte Boer, die aan de andere zijde van de ſloot voorbij ging en mij dus ſtaan zag, begon hartig te lachen: Kijk! kijk! riep de Kinkel; dat is een aartige manier van peuren! bij mijn Ziel! hij heeft geen hengel noodig, om in het midden van de ſloot te komen. —— Ik wensch u een goede vangst, Vriendin! —— met deeze woorden vertrok hij.

Een ander bleef eenige oogenblikken ſtaan. Wel almagtig, zei hij, wat ziet die Juffrouw zuur! Men begrijpe, of ik in deeze geſtalte lust had om vriendlijk te zien.

De derde ſcheen grooten haast te hebben. Hebt gij, vroeg hij, en midden in zijn loop ophoudende, geen hooiwagen hier voorbij zien rijden? 't was mij onmooglijk hem te antwoorden. Al pruttelende en vloekende liep hij weg, om dat ik hem met geen beſcheid verwaardigde.

Je-

Jezusmaria! ſchreeuwde een Boerin, zie eens welk eene ſodomitiſche wijs om zig zelf te verhangen! hoe verre gaat de boosheid niet!

Nog anderen kwamen er, waarvan de eene dit en de andere dat zei: Zommigen zagen mij voor een Molik aan want mijn aangezigt was alrede zwart geworden, aldaar geſteld om mosſen en ſpreeuwen te verſchrikken en wegtejaagen, —— en niemand van allen deezen kwam het in 't hoofd, om den ongelukkigen Schasz van den naderenden dood te verlosſen.

Het ging zelf zo verre, dat de Kraaïen en andere Roofvogels mij reeds op de ſchouders en het hoofd begonnen te zitten, en in mijn ooren, oogen, herſenpan enz. te pikken, ſchijnende ik bij dit vleeschvreetende geſlagt reeds, bij leevende lijve, voor goede prijs verklaard te zijn.

Wat er in die oogenblikken in mijn hoofd en hart omging, is mij onmooglijk te verklaaren. Nimmer had de ijdelheid der waereld, de nietigheid des leevens en de verganklijkheid van al het ondermaanſche mij zo nadruklijk voor den peinzenden aandagt gezweefd. Ik herdagt aan mijne zonden, aan mijne ongelukken en, —— het pijnigendſte van allen, —— ook aan mijn Wijf. —— Honderde maalen ſtond ik in beraad, om mijne handen maar los te laaten, en dit noot-

lot-

lottige, dit rampzalige leeven, maar in één oógenblik te eindigen! ——

In weerwil echter der afgrijslijke benaauwdheid, der onlijdlijkste pijn en het folterendste ongeduld, ontwaarde ik de ingeschapen zugt tot het leeven. Ik hield mij met vernieuwde kraggten vast, en draaide mijn oogen, zonder evenwel mijn hoofd te kunnen beweegen, eens in de rondte, om te zien of er geen barmhartige Samaritaan naderde, die Israëls Priesters beschaamen zou.

DRIE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

EERSTE VERHOOR IN DE KRUIWAGEN.

Meer dan een paar uuren stond ik in deeze jammerlijke gestalte. Mijn adem begon hoe langer hoe flaauwer te worden; mijne handen werden zaploos; mijne halspeezen rekten op eene vervaarlijke wijs, en mijn kleur was als die van nootenboomenhout.

Eindlijk voelde ik mij op mijn schouder tikken. God dank! dagt ik. Vrouwtje! werd er tegen mij geroepen; Vrouwtje! gij moet mee!

Ik kon niet antwoorden zo als men denken kan. Gij verÞwaart uw ſtraf, dus vervolgde men tegen mij te ſpreeken, zo gij niet vrijwillig mede gaat. — Ik bleef onverroerlijk ſtaan. Teken het aan, zei er een tegen een ander, dat wij in de noodzaakelijkheid zijn, om geweld te gebruiken. Fiat inſertio! werd er geantwoord.

Ten zelfden tijde greep men mij aan, en rukte mij van de ſlootkant. Zo dra was ik niet buiten dit verſchriklijk postuur, en had ik mijn handen vrij, of ik reet de kousſenband aan ſtukken, en gaf lugt aan mijn keel.

Ik keek in de rondte even gelijk een misdaadige op 't ſchavot, terwijl 't gebed gedaan word. Het ganſche Gerecht van de Stad ſtond om mij heen. Ik meende te bezwijken op dit gezigt. Nu zal 't in goeden ernst op een wurgen gaan, dagt ik en viel kragtloos op den grond neder.

Zij kan onmooglijk gaan! zei een der Scheepens. Geen zwaarigheid, antwoorde de Schout, wij hebben hier de mosſelwagen, laaten wij haar in dezelven leggen, de Dienders zullenze wel kruien.

Zijn Achtbaarheid wenkte, en oogenbliklijk lag Doctor Schasz, met lighaam en ziel in de kruiwagen.

Eenige ſtappen verre gekrooïen hebbende, kreeg de Hoofdofficier den inval, om onderzoek te doen

naar

naar de plaatslijke omstandigheeden, in welken men mij gevonden had.

Nu was het niet anders dan of mij den dood genaakte! —— Vinden zij den Bedelaar, dagt ik, dan is wurgen nog een genade voor mij, — dan word ik voorzeker leevendig geradbraakt, of zo dat de mode in dit Land niet is, in den olie gekookt.

HOOFDOFFICIER.

Gij stond daar al in een aartig postuur?

SCHASZ.

Ja! waaragtig, Mijnheer! dat deed ik toch.

HOOFDOFFICIER.

Maar was dat zo uw verkiezing?

SCHASZ.

God bewaare mij! — neen! in 't geheel niet.

HOOFDOFFICIER.

Gij hebt er evenwel reden voor gehad. —— Gij schijnt geen Vrouwtje te weezen, die iets zonder reden doet!

SCHASZ.

Reden, —— ja! —— reden was er voor.

HOOFDOFFICIER.

En wat was de reden.

SCHASZ, *verleegen en belemmerd.*

Die was, —— die was, —— ik weet het niet.

HOOFDOFFICIER, *tegen het Gerecht.*

Hier ſteekt meer agter.

Tegen Schasz.

Ik moet die reden weeten.

SCHASZ.

Ik kan ze u niet zeggen.

HOOFDOFFICIER.

Gij moet ze zeggen, of ik laat u weer in 't zelfde postuur zetten, waarin ik u gevonden heb.

SCHASZ, *met verbaazing.*

Genade! Genade! Ik zal 't u zeggen.

HOOFDOFFICIER.

Aanſtonds dan!

SCHASZ.

Ik was misſelijk en moest braaken, en ging daarom over de ſloot ſtaan.

HOOFDOFFICIER.

En waarom juist over de ſloot?

SCHASZ.

Om het Land niet te bevuilen, Mijnheer!

HOOFDOFFICIER.

Durft gij den draak met mij ſteeken?

Tegen de Dienders.

Sa Mannen! zet haar weer in 't zelfde postuur.

Op dit bevel werd ik door twee Dienders uit de kruiwagen getrokken, want dit verhoor was geſchied, terwijl ik in dezelve lag. Een ander

Dien-

D'Endre had intusschen het einde van de kousenband gegreepen, 't welk ik afgebrooken had, en waaraan den gezonken Bedelaar nog annex was. Hij wilde dit einde naar zig trekken, doch voelende, dat er een onzigtbaare, doch beweegbaare zwaarte aan verknogt was, gaf hij er daadlijk kennis van aan den Heer Hoofdofficier.

Nu wij den draad hebben, zei zijn Weledelen Gestrengen, zullen wij de kloen wel vinden. Dat geloof ik ook, dagt ik bij mij zelve en werd zoo ijskoud als een stervende Matroos in de Straat Davids.

VIER EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

DE GROOTEN. DE PREDIKANTEN. DE MIDDELSOORT VAN BURGERS HET GEMEEN.

De Hoofdofficier bevel gegeeven hebbende, om de kousseband, met al derzelver ap- en dependenten uit de sloot te trekken, ging men daadlijk aan 't werk. Op elke trek, die er gedaan werd ontroerde ik! Zo daadlijk, dagt ik, komt de Majesteitsformeerder boven en welke beschul-

digingen heb ik dan niet te verwagten, en wat lijden ſtaat als dan den armen Doctor Schasz voor de deur.

Na langzaam, uit vrees, dat de zwakke kousſenband breeken mogt, eenigen tijd getrokken te hebben, zag men, door de bovenſte dunne modder heen, iets wits naderen! — Daar komt het, dagt ik, en kon mij niet onthouden, om een luide gil te geeven.

Dan, barmhartige en mededoogende Leezer! oordeel van mijne geweldige verbaasdheid, toen ik drie menſchenhanden te gelijk boven het water zag uitſteeken, die teffens met de kousſenband werden opgetrokken.

Dat de Bedelaar maar twee handen had, en dat ik niet meer dan deezen eenen Bedelaar in de modderſloot ſmeet, kan ik op mijn conſcientie af, voor alle Rechters getuigen, en des noods met eede bevestigen! —— En nu, drie handen! —— voorzeker, dit was het werk van den Boozen.

De Hoofdofficier deeze drie menſchenhanden ziende, keek mij aan met een oog, dat mij als een bliksem door de ziel drong.

't Is gedaan, dagt ik, 't is voor eeuwig gedaan, met Doctor Schasz!

Zo als deeze drie handen boven water waren, brak

brak de kousſenband, en alles, wat er mede opgetrokken was, verzonk in een oogenblik.

Vermits men geene bekwaame gereedſchappen bij zig had, kon men geene verdere naarſpooringen doen. Men nam derhalven een beſluit, om mij eerst in verzekerdheid te brengen, en als dan het plaatslijk onderzoek voorttezetten.

Men beſchouwde mij nu als ſchuldig aan menſchenmoord, en uit dien hoofde werd ik zwaar geboeid aan handen en voeten, in de mosſelwagen gelegd, en naar de Stad gekrooïen.

Bij mijn aankomst in de Stad ging er, aan alle zijden, eene geweldigverdoovende kreet van vervloeking tegen mij op! De Grooten en Aanzienlijken, welken nog beſmet waren van de ſmeerige randen mijner mosſelwagen, ſtonden nu van verre, met de verôntwaardiging op hunne Weledele Geboorens aangezigten; mijn gehouden gedrag wraakende; mijne mosſelwagen verfoeïende en mijne mosſelen, voor de ſlegtſte uitkrijtende, die immer gegaapt hadden. —— Dit zijn de Grooten!

De Predikanten wendeden de eerwaardige aangezigten van mij af; ſchuddeden het ſtof van hunne beffen en mantels, en riepen hemel en aarde tot getuigen, dat zij mij gewaarſchuuwd hadden, tegen allen verderflijken handel; tegen

alle paden des onrechts, enz. en donderden allerlei soorten van vervloekingen over mij uit! — eenige hunner hadden zelf de mosselschelpen, die zij ter mijner eere gedraagen hadden, nog op hunne hoeden, — zekerlijk bij verzuim van ze er af te doen; anderen hadden ze er stil afgetrokken, en steelsgewijze in hunne broekzakken gestooken, of ze laaten vallen. —— Dit zijn de Predikanten!

De middelsoort van Burgers keeken op mij neder als of zij mij nooit gezien hadden; eenigen, nog bezig met hunne tanden te zuiveren, zwoeren, dat zij niet wisten, hoe mijne mosfels smaakten: anderen trokken de neus op en betuigden blijde te zijn van zig nimmer met zulk een stinkmossel als ik was te hebben ingelaaten, enz. — Dit is de middelsoort van Burgers!

Het Gemeen, dat kort te vooren, mij bijna op de handen gedraagen zou hebben; dat aan mijn kruiwagen eene godlijke eere bewees, en zo hard hoezee! en vivat schreeuwden, dat zevenendertig huishoudens er volmaakt doof van werden, smeet mij nu met allerlei vuiligheid, raasde en tierde, vloekte en zwoer nu van mij leevendig te zullen villen; mij als dan in een volken bijenkorf te zullen sluiten, en na mij de Stad driemaalen rond gedraagen te hebben, mij als

dan

van met peper en zout te wrijven en mij aldus, onder mijn armen, in de fchoorfteen van de Confiftorie op te hangen, ten einde er gerookt te worden even gelijk een paterftuk. —— Dit is het Gemeen.

VIJF EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

TWEEDE VERHOOR IN DE RAADZAAL. ONEENIGHEID EN DOODLIJKE GEVOLGEN VAN DEZELVE.

Na dit alles gezien, gehoord en ondervonden te hebben, was het mij onmooglijk, om eenige gedagten op een goeden uitkomst te kunnen formeeren. Schasz had reeds de waereld ten overvloede leeren kennen. Hij wist, dat er niets moeilijker, of liever onmooglijker viel, dan de verdeediging van een goede zaak. De waereld is, in de juiste betekenis van het woord, Boos, — hoe kan zij dan goed doen?

Mistroostig en moedeloos ftapte ik de gevangenis binnen; van onderen tot boven beflikt en bedrekt, en mijne Ledematen, bij eene naauwkeurige revue, allen gekneusd, bont en blaauw geflagen of gefmeeten.

Ik wierp mij aan een der banken neder, onverſchillig of men van daag dan morgen mij den dood geliefde aantedoen.

Intusſchen twijffel ik niet of mijne Leezers zullen nieuwsgierig zijn naar de reden van dit arrest. Ik wil aan dit verlangen beantwoorden, en dus een nieuwe trek opleveren, waaraan men de bedorven waereld en het booze menschlijke hart kan leeren kennen.

Toen ik, ſchoon geheel tegen mijn oogmerk en tegen mijn dank, zulke aanmerklijke voordeelen met mijn mosſelnegotie behaalde, waren mijne. Medecoleginnen, welken weinig of niets verkogten, zo verdoemd jalours, dat zij de helſche gedagten in hun binnenſte kweekten, om mij dit betaald te zetten en om hals te helpen. Zo veel glorie, zeiden zij, mogt geene ſterflijke Mosſelverkoopſter gebeuren! Zulk eene was in ſtaat, om de ganſche mosſelnegotie in den grond te bederven, en er het haatlijkſte ſoort van monopolie van te maaken, dat nog ergens in de wijde koophandelende waereld, van Salomons tijden af tot heden toe, had ſtand gegreepen, en dergelijken redenen meer.

Zij ſtaaken dus de koppen bij een en naamen een afſpraak, om mij zo zwart te maaken, als er op zat, wel verzekerd, dat zij de goede gemeen-

meeste volmaakt op de hand zouden krijgen, vermits zij er daaglijks mede verkeerden.

Men verspreide derhalven met den uittersten spoed, dat ik eene Vreemdelinge ware, die een verschriklijken inbreuk maakte op de Prerogativen, Privilegien enz. der Burgerij, dewijl ik mosselen verkogt, zonder in 't gilde te weezen: Dat ik voorzeker met kwaade oogmerken bezwangerd ging; want dat het vooral de zugt tot winst niet geweest ware, die mij genoopt had, om deeze handel te drijven, daar ik de mosselen voor ongelijk minder geld uitverkogt, dan ze mij zelf gekost hadden: Dat de vermoeden booze en Landverderflijke oogmerken te duidlijker bleeken, uit de mosselen zelve, deezen waren wel niet vergiftigd, maar echter was er met de grootste kunst iets ingebragt, waardoor men ziek en magtloos werd; hier uit bewees men, dat het hoogst waarschijnlijk was, dat ik een zendelinge van de een of andere vreemde Mogenheid moest zijn, alhier gekomen, om het Volk met de een of andere ziekte te besmetten, en dan ten tijde van deszelfs magtloosheid, eene verschriklijke Revolutie te bewerken, waardoor de Vrouwen van dit Land, zo als te vooren, weder op den troon zouden geraaken, enz.

De

De Koning, wiens Rijk, zo als wij ter loops reeds gemeld hebben, nog niet vast gevestigd was, floeg wel geen geloof aan dit gerugt, maar wilde er echter zig van verzekeren, en, —— liet, —— vermits ik maar een Vrouw was, —— mij op dit bloote gerugt, dus openlijk gevangen neemen. Ongelukkig voor mij, kwam die vermaledijde Bedelaar in 't fpel! iets dat mijn zaak van de ergfte natuur deed worden.

Spoedig werd ik ter verhoor gebragt. Ik had er mij niet in 't minst op voorbereid; doch nam daadlijk het kloekmoedig befluit, om de waarheid te zeggen.

Ik denk mijn Leezers geen ondienst te zullen doen, met hen zo goed als woordlijk, in zo verre mijn geheugen mij getrouw bleef, mijn verhoor medetedeelen.

HOOFDOFFICIER.

Hoe is uw naam?

SCHASZ.

Johan, Joachim Schasz.

HOOFDOFFICIER.

Waar zijt gij gebooren?

SCHASZ.

In Holland.

HOOFDOFFICIER.

In wat Stad?

SCHASZ.

SCHASZ.

In 's Gravenhage.

HOOFDOFFICIER.

In wat buurt?

SCHASZ.

Onder de Uilenboomen.

HOOFDOFFICIER.

In wat jaar zijt gij gebooren?

SCHASZ.

In het jaar onzes Heeren Jezu Christi 1752.

HOOFDOFFICIER.

In wat maand.

SCHASZ.

In Maart.

HOOFDOFFICIER.

Hoe heette uw Vader.

SCHASZ.

Maleachie Schasz, Habakukszoon,

HOOFDOFFICIER.

Hoe heette uw Moeder?

SCHASZ.

Petronella, Egberta, Lambertina Rondom.

HOOFDOFFICIER.

Wat is uw handwerk.

SCHASZ.

Menschenmaken.

HOOFDOFFICIER.

Menschenmaaken? Is dat een ambagt?

SCHASZ.

Zeer zeker.

HOOFDOFFICIER.

Verklaar u duidlijker!

SCHASZ.

Ik ben een Doctor, een Geneesheer, een Arts, dat is iemand, die zieke Menschen, gebroken armen, beenen, dijen, borstbeenen, ribbens enz. weder gezond en heel maakt, en dus in den waaren zin van 't woord een Menschenmaaker.

HOOFDOFFICIER.

Met den tijtel van Menschenlapper of knoeïer zult gij 't ook wel stellen.

SCHASZ.

Zo als u Weledelen Gestrengen verkiest.

HOOFDOFFICIER, *tegen de Secretaris.*

Mijnheer! Zet Menschenknoeïer.

SECRETARIS.

Fiat insertio.

HOOFDOFFICIER.

Hoe zijt gij in dit Land gekomen?

SCHASZ.

Ik ben er in gedraagen, onder de paraplui van Onsheer.

HOOFDOFFICIER.

Onsheer? —— Wie is dat?

SCHASZ.

Adres aan de Heeren Antwerpenaars.

HOOFDOFFICIER.

Wat kwaamt gij hier doen.

SCHASZ.

Niets. —— Ik kwam er, om, dat ik er gebragt werd.

HOOFDOFFICEER.

Bij wat geleegenheid kwaamt gij hier.

SCHASZ.

Hier deed ik een omslagtig verhaal van mijn Wijf; van mijn vlugt naar de Duinen, en verder van alles, wat de Leezer reeds heeft kunnen leezen, dienaangaande.

HOOFDOFFICIER.

Zijt gij dan niet uitgezonden als een verspieder?

SCHASZ.

In geenerlei wijzen.

HOOFDOFFICIER.

Hebt gij geen kennis aan vreemde Vorsten, Keizers, Koningen, Prinsen, enz.?

SCHASZ.

God zij gedankt! in 't geheel niet.

HOOFDOFFICIER.

Onderhoud gij geen briefwisseling met Regeerings-

ringsleden, Afgezanten, Staatsfecretarisfen en derfgelijken.

SCHASZ.

Ik heb nooit een enkele letter aan foortgelijk Volkje gefchreeven.

HOOFDOFFICIER.

Zijt gij hier dan niet gekomen om het Land te verraaden?

SCHASZ.

Och! neen! God weet het.

HOOFDOFFICIER.

Of om de Regeeringsvorm om te keeren?

SCHASZ.

In 't minst niet.

HOOFDOFFICIER.

Wat waart gij toen gij nog geen mosfelen verkogt?

SCHASZ.

Een Hofdame.

ALLE DE RAADSHEEREN MET DE WITBAAÏEN OPSLAAGEN.

Een Hofdame! Een Hofdame? —— Niet verder, Heer Hoofdofficier!

HOOFDOFFICIER.

En waarom niet, Mijnheeren?

EEN RAADSHEER.

Om dat de Patient tot de jurisdictie van de Koningin behoort.

EEN RAADSHEER MET EEN ROOD-BAAÏE OPSLAG.

Wat raakt ons de Koningin? —— Wij kennen hier geen Hofdame, maar wel een Mosfelwijf. —— Ga voort, Mijnheer Hoofdofficier! — Ga niet voort! riepen al de Graauwbaaijigen. — Ga wel voort! ga wel voort! fchreeuwden de Roodbaaijigen er met alle magt tegen, 't welk de anderen gansch niet onbeantwoord lieten; waardoor er dan zulk een allerijslijkst gefchreeuw ontftond, dat hooren en zien verging. Hier bleef het niet bij. De Raadsheeren vloogen overeinde. De Witbaaijigen fnelden naar den Heer Hoofdofficier en trokken hem van zijn ftoel. De Roodbaaijigen fchooten ook toe en fleepten zijn Weledelen Geftrengen weder op zijn plaats. Naauwlijks gezeten zijnde fleurde de andere Partij er hem weder af. Toen fmeet de andere er hem weder op, en zo beurtlings zat hij op zijn ftoel, en lag hij er onder, terwijl men luidkeels fchreeuwde: Ga voort, Heer Hoofdofficier! en: Ga niet voort, Heer Hoofdofficier! ——

Toen dit fpel lang genoeg geduurd had, fcheen zijn Weledele Geftrenge de verftandigfte te weezen, door er een einde aan te maaken: Want daar beiden de Partijen op het hevigfte, en met infpanning van alle hunne kragten, de een aan

 de

de regte en de andere aan de linkezijde, trokken, en de menschlijke zelfstandigheid van den Heer Hoofdofficier niet bestand was tegen dergelijk geweld, trokken zij hem eindlijk geheel van elkander, zo dat elke Partij een helft van zijn middendoorgescheurde Weledelen Gestrengen in handen hield.

Door dit toeval kon mijn verhoor geen voortgang hebben. Een der Schepens gaf toen order om mij weder in 't kot te brengen: 't welk geschiede. Wat er verder in de Raadzaal voorviel, weet ik niet.

ZES EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

PARTIJSCHAPPEN. EEN GELUK BIJ HET ONGELUK, TER VERTROOSTING VAN VEELEN.

De Partijschappen tusschen de *Roodbaaijigen* en Graauwbaaijigen hadden ten allersterksten toegenomen. Men kon niet wel zeggen, dat zij voor de Koning of Koningin waren, —— (want in dit Land had men de zonderlinge manier, dat elk voor zig zelf en de zijnen zorgde, en dat men zijn eigen bijzonder belang, geheel en al boven het algemeen belang stelde, —) *evenwel*,

ver-

vermits het gemaklijker viel, om zijn Wederpartij zijn wrok te doen gevoelen, wanneer men een Hoofd van aanzien en gewigt aan zijn Partij kon bezorgen, verkoos men daarom elk zijn bijzonder Hoofd.

De Roodbaaijigen namen hun toevlugt tot Koning Ongenade, en wisten hem wijs te maaken, dat zij gansch en al, met lijf en ziel, —— (zo als Doctor Faustus aan zijn helsche Majesteit, —) zig aan hem en zijn belang overgaven, en er goed en bloed, lijf en leeven voor in de waagschaal zouden stellen, 't welk Ongenade, zonder de minste twijffel zo vast geloofde, als de Boeren agter Rodenrijs de leer der heilige Kerk, schoon alle deeze Knaapen niet anders bedoelden, dan zig zelve voldoening, wraak, grootheid en rijkdom te bezorgen, en ten dien einde zig van de almagt van den Koning te bedienen.

De Graauwbaaijigen hielden de zijde van de Koningin Knikkebol, en spelden haar de zelfde spreukjes op de mouw; 't welk de lobbige Vrouw ook voor gangbaare munt aannam. ——

Bij mijn ziel! het valt niet moeilijk om Koningen en Koninginnen te bedriegen en om zijn vinger te winden. Deeze gekroonde en geschepterde stervelingen, zijn menschen van dezelfde beweegingen als wij.

Wat ik u bidden mag, mijne bevooroordeelde Leezers! doet toch uw best eens om een Koning of Koningin te zien, die een wolle weversmuts, of een mopmuts op 't hoofd; en verder een boeren- of boerinnengewaad aan 't lijf heeft, en die niet op een troon, maar op een botertonnetje; — niet in een paleis, maar in een kleïe Hut zit. Beschouwt dan deeze aangebeden Weezens met naauwkeurigheid, en zo gij alles wilt weeten, zet u dan eens naast hen neder, en onderhoud hen eens, over het een of ander algemeen onderwerp! —— na dit gedaan te hebben, —— zullen er in uw ziel geheel andere denkbeelden oprijzen. —— Mijn lieve Schasz! Zult gij dan uitroepen, hoe zeer heeft mij de schijn bedroogen!

Deeze Les om Menschen, in hun waare gedaante te leeren kennen, is toepaslijk op allerlei slag van Adamiten: Zet de Wollemuts of Mopmuts op de Hoofden van Staatsministers, Weledelen Grootachtbaarens, Weledelen Geboorens, Weleerwaarden Hooggeleerdens, Weleerwaarden Zeergeleerdens enz. beneffens hunne doorlugtige Egtgenooten, Kinderen, Familien enz. Handelt er mede zo als wij van de Koningen aangeweezen hebben, en de groote waereld zal geheel in uw oog veranderen, en ongemeen veel in uwe achting verliezen.

Aan

Aan deeze Partijschappen was de twist en het ongelijk van de Heer Hoofdofficier in de Vergadering, voor welken ik ten verhoor stond, alleen toeteschrijven. Elk vischte hier op zijn getijde, en niemand, die de geleegenheid had, om zijn Partij met woorden of daaden te benadeelen, liet dezelve voorbijgaan. Een gewisse voorbode van den naderenden ondergang van dit Koningrijk. Ziet Mattheus XII vers 25.

ZEVEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

HET TIJDVERDRIJF DER ONGELUKKIGEN. OPSCHRIFTEN IN EEN GEVANGENIS.

Intusschen had ik overvloedig tijd, om de plaats mijner Gevangenis in de naauwkeurigste opmerking te neemen. Ik zal de vrijheid gebruiken, om er mijn Leezer een beknopte beschrijving van te geeven.

Het vertrek was vrij groot. De wanden waren van hout. Vijf raamen, doch met ijzere tralien, van vier dik, voorzien, deeden een genoegzaam licht in dit verblijf der Ongelukkigen komen. Voorts was er een tafel, een bankje, een soort van rustbank en, —— anders niet.

De eenigste uitspanning, die men hier hebben kon was, om met een oude spijker, of, zo men in de hooge genade van den Cipier stond, met een oud knipmesje, op de houten wanden eenige beeltenissen of letters te snijden: men vond er wel eenige vakken, die met krijt geschreeven waren, doch de ondervinding leeraarde alhier, dat dit op verre na het regte middel niet was, om zijne gedagten aan de volgende Gevangenen mededeelen, want veele deezer Opschriften waren ten grootsten deelen, door uitveegen of berooken, onleesbaar geworden.

Deeze uitspanning scheen in den smaak gevallen te zijn van allen, die immer het ongeluk hadden gehad van hier te moeten zitten. Van onderen tot boven vond men gesneeden figuuren, verzen, en andere opschriften. 't Had hier niet anders in zijn werk gegaan, dan op een extra volle markt, waar veel Kraamers komen; elk had de beste plaats gezogt, en die het laatste gekomen was, had zig met een hoekje, digt aan de Zolder, tusschen een balk, zelf wel met de bril van 't geheim gemak moeten behelpen. De Vloer zelf was besneeden en beschreeven! Aan de pooten van de tafel, van de bank, enz. was geen genaaken meer, zo vol waren dezelven.

De

De arme Doctor Schasz, meest gewoon om aan alle hoeken van Gods aardbodem, en op alle dagen zijns vergankl ijken leevens, te laat te komen, vond dus hier geen plekje van een duim breedte meer overig, om er zijne gedachten op uittedrukken.

Het leezen deezer Gefchriften gaf mij zekerlijk niet flegts tijdkorting, maar ook eenig genoegen. Vooreerst zag ik, dat Doctor Schasz de eenigfte ongelukkige Sterveling niet was op den aardkloot des Heeren; dat er nog met menigte buiten hem gevonden werden, die er ongelijk erger aan toe waren: dat verre de Meesten ongelukkig waren geworden door toedoen van anderen, die magtiger of boozer waren dan zij; dat men de fchitterendfte Edelmoedigheid, de onbezweekenfte Heldenmoed, en de Voorbeeldigfte Deugden veelal in den Kerker had te zoeken: dat de fchande der gevangenis dus niets was, wanneer geen fchande van eenige misdaad ons aldaar aankleefde, en dat men, in deeze akelige Verzekerplaatfen der Willekeurigen en Allesbeheerfchenden, vrolijker, vergenoegder en geruster zijn kon, dan menigen Koning op zijn troon, en menigen Prediker in zijn ftudeerkamer.

Het eerfte Vaarsje waar op mijn aandagt viel

 was

was het volgende, dat op de Schoorſteenplank geſchreeven ſtond:

Ik diende 't Vaderland,
Met hoofd en hand;
En 't loon daarvoor,
Is, dat men mij verband,
Daar menig 't hoofd verloor.

Schasz zal er zo genadig niet afkomen: dagt ik.

Aan de andere zijde van de Schoorſteenplank ſtond:

Ik, die den Vorst,
Ten besten raaden dorst,
Ten nut van 't Algemeen;
Werd niet geloofd;
Gevloekt van ieder een;
En 't koste in 't eind mijn hoofd.

Die tijd moet ook al vrij boos geweest zijn, dagt ik, maar waar toch of deeze gekroonde Guiten dergelijke handelingen mede weeten goed te maaken?

Ik ſloeg mijn oog op de poot van de tafel en aldaar las ik:

'k Heersch onbepaald, zegt de Tijran;
En alles bukt;
Wijl niets mij wederſtreeven kan;
't Mij all' gelukt.
De Kanzel davert van mijn lof;

Daar ſpreekt mijn mond.
Mijn roem klinkt uit mijn Vorstlijk Hof,
De Waereld rond.
Vraagt gij, waarom men mij dus eert?
Zie hier mijn Zwaard!
Dat ſtomme lippen ſpreeken leert,
En deugden en verdienſten baart.

Hoe is 't mooglijk, zei ik bij mijn zelve, dat men dergelijke versjes hier op den Kerkerwand dulden kan? —— Dan de Tijrannen bemoeïen zig weinig, om ze alhier te komen leezen.

In eèn hoek vond ik op den grond geſchreeven:

De hooge nood dwong mij om een brood te ſteelen. Dit deed ik bij een Bakker, wiens Vader mijn Vader door een bankrout in den grond bedurven had. Toen ik het brood reeds onder mijn arm had, om het mijn Vrouw en Kinderen te brengen, liep de Bakker mij agter op; rukte mij 't brood van onder den arm weg en ſloeg 'er mede op 't hoofd, dat ik duizelig werd. In mijn drift gaf ik hem een trap; hij ſprong agter uit, en kreeg, door een te groote ſprong, een breuk; van deeze breuk ſtierf hij. Zie daar mijn misdaad! —— Morgen word ik opgehangen! —— Beklaag mij niet; ik ga waar geen Bakkers zijn; —— maar oeffen medelijden aan mijn Huisgezin, zo 't niet reeds door honger is omgekomen!

AGT EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

EEN DUISTER ZINNEBEELD VAN DEN BEER, TIJGER EN DE SCHAAPEN.

Onder de aartige ſnijkunst, die men allerwegen op de wanden, tafel, enz. vond, was er een, die meesterlijk was uitgevoerd, voor zo verre het de tekening, ordonnantie, enz. betrof, maar waarvan ik de verborgen zin, geenzins begrijpen kon. Misſchien bedoelde de ſnijder van dit ſtukje een langer dan ordinair tijdverdrijf aan den bezigtiger te verſchaffen, door het geval of liever, de voorſtelling raadzelagtig en duister te maaken, dat men etlijke dagen, ja! weeken kon doorbrengen, alvoorens men den waaren zin getroffen had, en hierin volgde hij zekerlijk dat ſoort van Schrijvers, die thans meer dan *ooit* de ooren opſteeken, en zinnebeeldige verhaalen, of toepaslijke Romans in de Waereld ſtooten, welken onder de dikſte bewindzels en vergezogtſte ſpreekwijzen, de gedugtſte waarheeden aan den dag leggen, en de boosheid en wrevelmoed de treffendſte verwijten doen, zonder dat zij in 't een of ander agterhaald kunnen worden. —— Een drom-

drommelfche lelijke trek voor allen, die belang hebben, dat de waarheid gefmoord, en het eerfte en fterkfte gevoel van het menfchelijk hart vernietigd worde! —— Doctor Schasz, —— en dit weet geheel Holland, Zeeland, Utregt en verdere Provincien, kan hier zijn handen in onfchuld wasfchen. Alle zijne gefchriften bedoelen niet anders, dan 't geen zij waarlijk bedoelen en voorftellen.

Ik zal het kunftig Wandfnijzel aan mijn Leezers affchetzen, zo als ik het zag, en de ophelderingen, die ik er hier en daar bijvond, in mijn Verhaal inlasfchen. —— 't Zal mij lief zijn als hij er meer in vind, dan ik er van zeggen kan. Mijn gedagten wil ik er gaarne vooraf van mededeelen; Ik geloof dat het een trek is uit de oude Griekfche Gefchiedenis, voorgefteld in de fmaak van de fabelen van Fedrus.

Zie het hier.

Een Tijger en een Beer woonden elk in een bijzonder Hol, en waren alles behalven goede Vrienden. Hunne Wooningen lagen digt bij elkander, dus hadden zij overvloedig geleegenheid om elkander allerlei Vijandlijkheeden te betoonen.

De Beer was ongelijk fterker dan den Tijger, derhalven moest de Laatfte door listigheid uitvoe-

voeren, 't geen de eerste door onbeschoft en alles verdrukkend geweld deed.

De Beer, die veel tot zijn onderhoud noodig had, moest telkens er op los gaan, om iets te knappen te vinden.

Niet verre van beider wooning lag een ongemeen rijke vrugtbaare Weide, waarop een ontzaglijk aantal Schaapen graasden, waarvan het minste beest het Amsterdamsche Vleeschhuis eer zou hebben aangedaan.

Deeze vreedaame en onschuldige Dieren hadden, om hun leven en veiligheid te bewaaren een Contract met den Beer aangegaan. Zij moesten hem naamlijk 's jaarlijks het vijftigste Schaap van hun geheel getal leveren, welk Schaap hij dan gewoon was optevreeten, en deeze Schatting bragt hem zo veel op, dat hij, —— had hij met een genoegzaam maal te vreeden geweest, —— altoos als een fatzoenlijke Beer geleefd kön hebben.

Daarenboven, —— (maar hoe dit in den kop van zijne vuige Majesteit gekomen was, verklaar ik heilig niet te kunnen begrijpen, ——) waren de Schaapen verpligt, om, wanneer zij niet graasden of dronken, of geschooren werden, of iets anders van dergelijke noodzaaklijke bezigheeden verrigteden, kop en staart naar den Hemel op te steeken, zonder dat het een deezer eindigende

Dee-

Deelen vrijſtond, zig met de aarde of het aardſche, in de oogenblikken van leedigheid, te mogen bemoeïen, op ſtraffe des doods.

Aan deeze Voorwaarden, hoe wreed, zot en ongemaklijk dan ook, beantwoordde de goede Kudde een reeks van jaaren.

't Is waar, men kan ze deeze onderwerping als geene verdienſten aanrekenen; want wat recht had deeze vervloekte Beer, om de Schaapen te vreeten, die hem nooit een ſtroo in den weg gelegd hadden, en die zo wel Gods Schepzels waren als hij, met even dezelfde rechten en Aanſpraaken, op gras en gronden, als hem geſchonken waren? —— En om wat reden mogt dat vermaledijde Beest vorderen, dat dit blaatende Geſlagt, eeuwig den Hemel zou begluuren, even als of het een aanſlag in den zin had, om dat vergeleegen Gewest ſtormenderhand inteneemen? —

In tegendeel, waren de Schaapen niet gansch en al vrijtepleiten van lafhartigheid, domheid en bedroefd weinig doorzigt. Hadden zij hunne kragten verſaameld en vereénigd; hadden zij, de ſtoutſte, de onverſaagdſte onder hen, ten Geleider en Aanvoerder verkooren, en allen te gelijk, als een eenig Schaap op dien verdoemden Beer aangevallen, en volgehouden, zeer zeker —— niettegenſtaande er eenige hunner aan de ver-
ſcheu-

ſcheurende woede van den grofhairigen Tijran zouden opgeöfferd geworden zijn, —— hadden zij hem overmogt en zig vriigeſtreeden! —— Of vreesden zij dergelijk eene onderneeming? —— waarom dan niet liever het grootmoedig beſluit genoomen, om deezen Slaafſchen Oord te verlaaten en een andere weide optezoeken, zo als de goede Onsheer er met duizenden op zijnen Aardkloot geſchapen heeft? ——

Nimmer zag ik den Beer, nooit zag ik de Schaapen, of ik veröntwaardigde mij over beiden ſchoon op een verſchillende wijs. Heerschzugt en Slaafſche Onderdaanigheid zijn beiden verägtlijk, de eerſte verdient onze werkzaame gramſchap; de laatſte ons hulprijk medelijden.

De Beeldſnijder had onder anderen deeze ontzaglijken Beer vertoont, als zittende op een hoogen troon, van graszooden opgeworpen, en van rondom met Schaapenvellen, met de ruige zijden naar boven gekeerd, bekleed. Hij had een uitgeholde Schaapenkop, even gelijk een kroon op den kop, en hield een ſchenkel van een oud Schaap, als ware het een Schepter, in de poot. Rondom hem ſtonden eenige jonge Beertjes, ſpeelende met uitgegraaven Schaapenöogen, Schaapenſtaarten, Schaapenpooten, enz.

Op deezen troon zijner heerlijkheid zittende,

zag

zag hij er zo duivels brutaal uit, dat hij zeer geschikt was om ten model te verstrekken, van allen, die, —— ook Schaapen lusten te vreeten.

Voor zijne afgrijslijke Majesteit stonden etlijke Schaapen, omtrent in dezelfde ootmoedige gestalte als de Gecommitteerden der afgeleegen Landschappen voor den Grooten Mogol. —— Zij hielden hunne hoofden tusschen hunne voorste, en hunne staarten tusschen hunne agterste pooten. De vorstelijke Beer grijnsde in de rondte, om te zien, wie de vetste uit den hoop ware, om het ten goede prijs te verklaaren, en de Hovelingen, —— de jonge Beertjes meen ik, plukten, met klaauwen vol, de wol uit de vagten der stilstaande Schaapen, zo dat de vlokken, als een digte jagtsneeuw, hen om de ooren vloogen.

Ik ga een hoope kleinigheeden voorbij, die meer tot sieraad verstrekten, dan wel tot het zinnebeeld behoorden; want ik bid u, oordeelkundige Leezer! wat beduidenis kon het toch hebben, dat men kloosters, kerken, altaaren, kruissen, brandstapels, wurgpaalen enz. in het verschiet beschouwde? —— Hier uit ziet men, dat het elk een zijn zaak niet is, om juiste zinnebeelden te maaken.

NE-

NEGEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

ALS DE PREDIKANT, IN DER EEUWIGHEID, ZEGT, ZEGGEN DE BOEREN REEDS, AMEN.

Hoe weinig toepaslijkheid ik ook in dit Zinnebeeld op het tegenwoordige Menschdom vinden kan, behaagde het mij echter. Of dit nu daar van daan kwam, dat ik hier in dit akelig *verblijf* volstrekt geen beter tijdpasfeering had, is mooglijk. In het menschlijk leeven zijn veele oogenblikken, in welken men zig, —— wanneer men buiten vreemde oogen is, —— met wisfewasjes en kinderlijke fpelen vermaakt. Ik heb een Profesfor.in de Godgeleerdheid vliegen zien vangen, en een Welëdele Geftrengen met zijn Keukenmeid ftoeijen.

Ik zal dus voortgaan met mijne *befchrijving*; wat behoef ik ook in alle gevallen, mij naar het grillig welgevallen mijner Leezers te fchikken, en angftig bekommerd te weezen, of ik hen wel genoegen geef? Laat ik mij zelve maar voldoen! Laat ik naar mijn eigen zin fchrijven! Die mij niet leezen wil moet het laaten! —— Immers ben ik Doctor Schasz?

Een ander tafereel schetste een vergadering van Schaapen, die ter sluik gehouden werd. Dit vreedzaam en lijdzaam gedierte scheen hier ten hoogsten misnoegd; en waaragtig, het had er billijke redenen toe: Want de godvergeeten Beer, — (men neeme mij mijne uitdrukkingen niet kwalijk, want ik had een vervloekten haat op deezen Schaapsdwingeland,) —— niet te vreeden met het vijftigste Schaap naar zijn holle darmen te slingeren, vorderde nu ook het negendste; dreigende en brullende, indien men deezen zijnen billijken eisch wederstreeven dorst.

In een nota, onder dit Zinnebeeld, had de Beeldsnijder geschreeven:

. De Beer had volmaakt gelijk. Die recht heeft om het vijftigste Schaap te eischen, heeft ook recht om het negendste te vorderen: en van een Maatschappij, die slaafsch genoeg is, om alles te geeven, mag men ook alles eischen en neemen.

Ik zie wel dat deeze nota ongemeen duister is; maar misschien hebben mijn Leezers bevatlijker brein dan ik, en dit is de reden, dat ik hem hier aangehaald heb.

. Deeze barbaarsche eisch van het negende Schaap, hielp het gansche Schaapendom in de uitterste verslaagenheid. Men keek met verbaazing, droefheid, verontwaardiging, wanhoop en

afgrijzing elkander aan. Staarten en Koppen waren in èen verschriklijke beweeging. De Schaapskooi daverde van 't gebleet, en alle Herders daaromstreeks dagten niet anders, of er was een gansch Regiment Wolven onder het Lammergeslagt gevallen.

Nu is het mijn tijd! dagt de Tijger. In de beeldtenis ziet men hem op een valsche wijs glimlachen, omtrent zo als de Katten gewoon zijn, wanneer zij een wanhoopig Muisje in een hoekje gejaagd hebben, en verzekerd *zijn*, dat het onschuldige Beestje, hunne vuurige nagels niet ontsnappen kan.

Met heel veel deftigheid wandelde hij voor zijn hol, heen en weder, in een diep gepeins, als ware hij een Digter geweest, die zig in de noodzaake vind om, —— een Vaars te maaken? —— neen! —— maar om zijn huishuur te betaalen. —— Hij bedagt zig, om de middelen te vinden, ten einde een *ongelijk* vetter snaai van de Schaapskooi te trekken, —— niet slegts voor zig zelve, dat was hem niet genoeg, —— maar ook zijn tijgeragtig Nageslagt, —— dan monsieur de Beer, hoe schraapziek hij ook ware, immer had kunnen doen.

In een volgend Tafereel beschouwt men den Tijger een Dorppredikant aanvallende en den keel

keel toenijpende, ten einde den ongelukkigen Zielzorger van zijn gewaad te berooven, om het zelve aan te trekken. De Commisfaris der Zielen fcheen een nederig Man te weezen. Als het geen Predikdagen waren, droeg hij gemeenlijk een bruine Schansslooper, die hij over zijn roodgrein Japonnetje heenfloeg. Hij had een groote lange fpierwitte pruik op, van louter menfchenhair, welken zijn Vader tagtig gulden gekost had, zijnde dit een Prediker die gewoon was, om ten allerhevigfte tegen de verkwisting en de mode uittevaaren. Zijne Weleerwaardige voeten ftaken in geborduurde pantoffels, en zijn zeer geleerd hoofd was met een ronden nederhangenden hoed bedekt, —— en, —— zo als er met een nota onderftond, —— droeg hij hem in die figuur, uit hoofde van de kortzigtigheid zijner oogen, waarvoor een ronden hoed, zekerlijk een vrij goede remedie is. —— Dit laatfte zeg ik in mijn qualiteit als Doctor.

De onmededoogende Tijger zijn Weleerwaarden ten eeuwigen dage Emeritus gemaakt hebbende, ontleedigde hij hem fchielijk van zijn bovenkorst en liet, zonder de naakte Geestlijken verder iets te misdoen, de achtbaare romp liggen.

Het maakte indedaad een aartig figuur den Tijger in de uniform van onzen Prediker gedoscht

te zien. Gelukkig echter dat de pruik hem zo diep in 't aangezigt kwam, en hij de schanslooper over staart en klaauwen kon heenslaan.

Wij moeten hier een kleine schrede agter uit doen, en den Leezer zeggen, dat de Dominé, zal. ged. gewoon was, om alle dagen zeer familjaar onder de Schaapen te wandelen; dat hij ze zomtijds wel het eén of ander uit zijn tuin te eeten bragt, en er ook wel saamenspraaken medehield; uitroepen over deed, of er voor redenvoerde; vooral deed hij zulks, wanneer hij over de onschuld, oprechtheid, onnozelheid enz. prediken moest; hebbende de Man als dan eene meesterlijke Schaapshouding en bootste vrij wel het accent deezer Dieren naar.

Door deeze en soortgelijke gemeenzaame verkeeringen waren de Schaapen zo gewoon aan den Dorpprediker geworden, dat, had het de mode geweest, zij hem teffens voor hunnen Herder zouden hebben aangenomen, dat op zig zelve mooglijk geweest ware, dewijl het meer gebeurt, dat één Mensch twee Gemeenten bedient.

Zij stelde ook een bijzonder vertrouwen in zijn Weleerwaarden. Zijne raadgeevingen werden doorgaands greetig opgevolgd, —— en, —— 't geen anders zelden gebeurd, — hadden een gewenschten uitslag ten voordeele van het algemeen.

Geen

Geen wonder derhalven, dat de gedomineeden Tijger een vertrouwlijk en gemeenzaam onthaal bij de Schaapen vond. Deeze schuldlooze Beesten, weinig verder ziende, dan hunne zagte, ronde snuiten, bemerkten niet in 't allerminst, dat er thans niets anders in hun midden wandelde dan de Opperhuid van zijn Geestlijke Eerwaardigheid: dat er een Tijger in 't vel van den Dominé stak, en dat de Kattesmoel van deezen Verraader der Lammerenmaatschappij slegts een flaauwe overéénkomst had, met het tortelduive bekje van onzen Kanzeläpothecar.

Zijne tijgerlijke Weleerwaarde, zig van alles bedienende, wat eenigzins ter bevordering van zijn oogmerk strekken kon, en zeer wel weetende, wat zijn overleeden Amtgenoot gewoon was te doen, begaf zig nu ook, op het gewoone uur, te midden onder de kudde, die hij alreede, in 't streelend vooruitzigt, als de zijne beschouwde.

Men vergrimme zich toch, in Gods naam, niet op deeze Schaapen, wegens hunne verblinde domheid, dat zij geen Tijger van een Predikant konden onderscheiden! —— de Schaapen, welk een Lofspraak men dan ook ter hunner eere mag aanheffen, bleeven Schaapen, —— dat wil zeggen verstandelooze Dieren! Wil men zig ver-

toornen? Welaan! men doe het dan op die ftomme Rekels van Boeren, die den Tijger voor hunnen nu gezaligden Predikant hielden, en geen het minfte onderfcheid tusfchen deeze twee hemelsbreedverfchillende Weezens opmerkten.

Helaas! mijne Onnozelen! dus fprak de Tijger, op den zelfden toon als den Prediker welken hij den keel had toegeneepen; in welk eene ontzettende verbaazing en verftommenden fchrik befchouwt mijn deelneemend oog u op den huidigen dag. (Hij volgde de termen van den Overleedenen zo veel hij kon.) Welk een ongeluk is u, mijne geliefde Kudde wedervaaren? Waarom ftaan uwe koppen niet als gisteren en eergisteren en den dag te vooren? Waarom hangen uwe ftaarten en kwispelt gij dezelven in het ftof? Waarom beurt gij uw nedergetrokken ooren niet opwaards en bleet gij niet zo lugtig en rustig als in de dagen van ouds? ——

Bleee! riepen al de Schaapen.

Gij zugt, mijne onfchuldige Dieren! —— Ach! waarom geeft gij mij bitterheid der Ziele? Waarom geeft gij mij reden te vermoeden, dat de aangeërfde boosheid van het menschlijk hart, in valftrikken gefpannen, of veelligt wel te diep in uwe wol getast heeft? veelligt wel, in ftede van enkel uwe zuivere vlokken uitteruk-

ſtukken, te gelijk het vel heeft medegenomen?

Bleee! riepen al de Schaapen.

Uw jammerenswaardige toeſtand, mijne aandagtige Toehoorders! —— (de Tijger vergiste zig hier, hij dagt zekerlijk, dat tegen een Boerengemeente en een kudde Schaapen te ſpreeken het zelfde was: ——) treft mij. Spreekt! kan ik u van eenigen dienst in dit geval zijn?

Bleee! riepen al de Schaapen.

DERTIGSTE HOOFDSTUK.

DE VOLKSTEM. GEENE INDRINGING; GEENE ZELFÖPWERPING, MAAR ZUIVERE VERKIEZING.

'T Is ongelijk minder kunst dan men zig verbeeld, om een gansch Volk, ja! en amen! op allerlei ſoort van voorſtellen te doen zeggen. —— Wanneer het de Wijzen en Deugdzaamen in den Lande alleen waren, die antwoorden moesten op het geen, misſchien ééns in de tien eeuwen, aan een geheele Natie gevraagd word, men zou gansch wat anders hooren. Ik ben zeer wel verzekerd, dat hij die de Waereld grondig kent, —— (doch

zulk een Man is ten uiterste zeldzaam 1) —— de reden hier voor nergens anders in zoeken en vinden zal, dan in de domöorigheid en verregaande grilligheid der Stervelingen, die zig doorgaands het liefst verbeelden te zijn, 't welk zij in 't geheel niet zijn, of zelfs niet kunnen zijn.

Bleee! zeiden al de Schaapen.

Gij bedankt mij dan, dus vervolgde de Tijger, voor mijn goede geneegenheid, en bereidwilligheid om uwe gewolde Maatschappij, uit de ijzeren ketens des gevloekten Tijrans te ontslaan?

Bleee! zeiden al de Schaapen.

Uwe erkentenis doet mij bloozen. Het geen ik doe is niet meer dan mijn pligt. —— Waarom zou ik mijn Medeschaap niet van alle mooglijken dienst zijn?

Bleee! zeiden al de Schaapen.

Houd op, mijne Vrienden! verkwist uwe Lofuitingen niet aan een onwaardig en diepverdorven Schepzel! —— Laaten wij veel liever onzen aandagt vestigen, op het geen ons in dit geval te doen staat! —— Begeert gij allen, gij zo wel die hoornen op uwen kop, als gij die prammen in de slingering van uwe buiken draagt; Gij zo wel, die wankelpootende daarheen treed, als gij, die over heggen en heiningen, slooten en beekjes, daar heen springt! begeert gij allen niet,

niet, om waarlijk vrij, —— dat wil zeggen, om van de heerschappij van den Beer ontslaagen te weezen?

Bleee! riepen al de Schaapen.

Edele, verheeven Vrijheidszugt! grootmoedige ingeschapen trek van alles wat zig willekeurig, het zij op vier of op twee pooten beweegt! Zoud gij ons te vergeefsch geschonken zijn? —— Zoud gij een geschenk weezen, waarvan het ons niet vrijstaat een betaamlijk gebruik te maaken?

Bleee! riepen al de Schaapen.

Welk een Vorst, welk een Opperbestuurder, welk een Herder des Volks, welk een Opzigter der Kudde, zou zig niet met lijf en ziel en alle kragten en vermoogens beijveren, om allen, welken hij regeert, welken zijn stem hooren, en zijne schaduuw volgen, de waare Vrijheid te schenken, zo zij die verlooren mogten hebben, of dezelven te bevestigen, wanneer zij die bezitten mogten?

Bleee! riepen al de Schaapen.

Vervloekt, verdoemd en verlooren zij en ga hij, die op deeze eerste rechten van al het geschapene durft aanvallen, en een inbreuk maaken op die wet, die de hoogste en eerste blijkt te zijn, om dat wij allen, mijne veeläandagtige en Christe-

lijke Toehoorders, dezelven op den bodem van onze harten geschreeven vinden!

Bleee! riepen al de Schaapen.

Indien het u dan waarlijk ernst zij, om wedertekeeren tot dien natuurlijken staat van Vrijheid, waarop gij het hoogste recht hebt, en waarin gij alleen gelukkig weezen kunt, welaan dan! verkiest u dan een Hoofd, een Geleider, een Aanvoerder, een Leidsman, of welk een naam gij hem geeven wilt, die den strijd voor u aanvangt; die uwe boeijen van éénrijt en u ontheft van de moordende tijrannij, waaronder uw gansch geslagt dreigt uittesterven!

Bleee! riepen al de Schaapen.

Hoe, Aandagtigen! valt uwe keus op mij? wilt gij dat ik uw Hoofd en Geleider zij? —— Helaas! ik heb geene bevoegdheid, geene bekwaamheid om te zijn, die gij wilt, dat ik zijn zal! Immers ben ik de minste der Broeders, —— de geringste der Dienstknegten, —— de veragtlijkste van uwe Houthakkers en Waterdraagers?

Bleee! riepen al de Schaapen.

Gij dwingt mij dan, aanzienlijke Schaapenvergadering! —— Gij, wilt dan met duivelsgeweld, dat ik u ten strijde geleiden, dat ik u beheerschen zal? —— Weet gij wel, dat ik meerder zal afbreeken dan opbouwen?

Bleee!

Bleee! riepen al de Schaapen.

'"t Is de ſtemme des Volks! ja! ik hoor het, — dezelve te wederſtreeven, was tegen den Hemel zelve aan te druiſchen! —— Ik geef mij over aan uwe dringende begeerte! —— Ik gehoorzaam aan uwen eenpaarigen wil! —— Ik zal regeeren! —— De Hemel verſterke en onderſteune mij, op dat, onder het gezwaai van mijnen ſchepter, Kerk en Burgerſtaat luisterrijk en groot mogen worden, en bloeijen en gezegend zijn, zo lang de Maan de ſnoeppartijtjes van den nagt, en de Zon de guitenſtukken van den dag beſchouwt!

Bleee! riepen al de Schaapen.

Meer was er niet noodig om den Tijger het oppergezag in handen te geeven.

EEN EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

EENE INTREEREDEN IN DEN DAAGLIJKSCHEN SMAAK.

Maar beſchouwen wij de Schaapen eens uit het regte oogpunt! verdienden zij dan waarlijk niet, om aldus om den tuin geleid te worden? Was het niet dwaas, dat zij niet zelve, met vereén-

éénde kragten, op den Beer losgingen, en hem den hals braken, om daardoor zig niet slegts van zijne tijrannij te verlossen, maar teffens, om aan allen, die er immer naar staan mogten, om den gebiedenden poot over hen opteheffen, een Lesje te geeven, dat het hen eveneens vergaan zou, indien hij geen waardig Bestuurder, en langs den regten weg, ten Schaaplijken Zetel gesteegen ware.

Men zegge wat men wil, als etlijke duizenden Schaapen het volmaakt eens zijn, om een Hond, Beer, Tijger, of Predikant te attaqueeren, dan is geene deezer Dieren, welke kragten en ontzag zij dan ook hebben, of zig aanmaatigen, tegen de veréénde menigte bestand. Laaten er van de duizend twintig vallen, —— eindlijk toch moet de Geweldenaar vallen, al zou hij dan onder de lijken verstikken, of in 't bloed versmooren, of zig zo geheel buiten adem vegten, dat een Zuiglammetje hem dooden kan.

Opofferingen moeten er in soortgelijke gevallen geschieden, —— dit kan men niet voorbij: maar als men dan toch opofferingen doen wil, en doen moet, ja! laat men ze dan doen ten meesten voordeele en tot de grootste glorie.

De domme Duivels van Schaapen besloten nu, om zig voor een goed gedeelte te laaten ver-

verscheuren, ten einde van den Beer zig te ontdoen; quasi onder 't geleide van een Hoofd; 't welk, hadden zij hunne oogen en neus gebruikt, weldra gebleeken zou hebben een Tijger te weezen, waarvan zij nog duizendmaalen erger behandeling te verwagten hadden, dan van den Beer, om dat hij even wreed en ongelijk loozer en listiger was! —— Verdienden zij derhalven den Tijger niet?

Onze nieuwe gevlakte Monarch volgde in alles het voorbeeld van den geenen, wiens gewaad hij had aangetrokken. Hij deed een Intreereeden bij zijne aanstelling. Hier in weidde hij breed uit over de waare vereischten, die in een Koning gevorderd worden. Hij gaf een lange lijst van de Vorstlijke verpligtingen, en deed eene omstandige beschrijving van zig zelve. Hij betuigde heilig en plegtig de zuiverste oogmerken van de waereld te hebben. Hij riep de bleetende Gemeente tot getuigen, dat hij niet zig zelve aangebooden, niet zig zelve opgedrongen had, en nog veel minder het eeregestoelte, door vleijerijen, beloften, omkoopingen, enz. had poogen op te stappen. Men had hem als 't ware geforceerd om het Hoofdmanschap aanteneemen. Zijne nederigheid, zijne weigeringen, zijne ernstige tegenstand, —— niets had hem mogen baaten! ——

toen

toen menschlijke vermoogens afgedaan hadden, had hij zig in den gebede begeeven, en als toen ware hij eene heimlijke en hoogere beroeping ontwaar geworden! —— Toen moest zijn wederstreevend hart zig overgeeven! toen kon hij de vriendlijke, de persende begeerte der hem verkiezende Gemeente niet langer wederstaan! toen werd hij, hoe ongaarne dan ook, hun Herder, Leidsman, Verzorger, enz.

Deeze geheele redenvoering stond woordlijk onder het Zinnebeeld, doch ik had geen lust om ze uitteschrijven: de Leezer, die begeerig is iets dergelijks te leezen, kan zijn lust boeten in het Legio Intreeredenvoeringen en Eerstepredikatien, die men alomme voor een bagatel bekomen kan: deezen zijn in denzelfden smaak.

TWEE EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

EEN VERSCHRIKLIJK GEVEGT DOOR OVERMAGT GESTUIT.

Het kwam er nu op aan om den Beer den oorlog aan te doen en van den troon te stooten. De Weleerwaarde Tijger maakte ten dien einde alle noo-

noodige toebereidzelen. De Schaapen bragten alles op wat zij konden, en de Boeren moesten er insgelijks het hunne aan toebrengen, dewijl de Tijger, als eerste Lid van de Kerkenraad, het uit de armenkas nam, voorwendende het tot heilige einden, ten nutte van Land en Kerk te zullen besteeden enz. Bleee! riepen al de Boeren op dit Theologisch voorwendzel.

De Beer kende zedert verscheiden jaaren den Dorpprediker. Het logge Beest had hem dikwils outmoet, en steeds de genade beweezen van hem niet te verscheuren, schoon hij hem menigwerven strijklings voorbij was gegaan. De Boerenbekeerder merkte dit als een groot voorrecht aan, en, in zijn zwakke oogenblikken, was hij er zomtijds grootsch op, hebbende hij dan wel eens de ijdelheid, om zig met Daniël in den Leeuwenkuil gelijk te stellen.

De waare reden was echter, dat de Beer, overvloed van malsch Schaapenvleesch te knappen hebbende, geen trek had, om de taaije zenuuwen en peezen van den Geestlijken te knaauwen, dat daar en boven, (hoe dom zijn ruighairige Majesteit anders ook was,) hem ook als zeer onstaatkundig voorkwam. Hij wist dat er niets gevaarlijker was, dan een aanval op de Weleerwaardens, waarvoor de goede Gemeente het met

ſtokken en knuppels, en Schout en Secretaris het met publicatien en premiebeloften, zouden opvatten.

Dus leefden de Beer en de Dominé in een goede harmonie. 't Is waar, zo dikwils de laatſte den eerſten zag ging er een grilling door zijn leden, en telkens als de eerſte den laatſten ontmoetede keerde hij den kop om, als kon hij de reuk of uitwaazeming niet verdraagen, —— dan hoe menigwerven vind en ziet men dit niet onder de Geestlijke Weezens van 't zelfde natuurzoort, — en echter zeggen en betuigen zij heiliglijk, dat zij Broeders in den Heere zijn! —— Wij kunnen derhalven zeggen, dat de Beer en Dominé in een goede harmonie leefden, —— 't welk wij alhier herhaalen, uit hoofde van de vitterijen, welken wij voorzien, dat er op gemaakt zullen worden.

De Tijger was van dit alles zeer wel onderrigt, en had verſcheiden zaaken zelf naauwkeurig afgekeeken. Toen hij nu ten aanval gereed was, ſtelde hij zig op een naauwen weg, waarlangs de Beer dikwils gewoon was te komen. Hij ſtond er niet lang of zijn brommende Majeſteit verſcheen met zijn molligen doch deftigen tred.

De Tijger plaatſte zig vlak in de midden van 't pad, zo dat er ter regte of linkezijde niemand pasſeeren kon. Hij nam de houding aan van een

Prediker, die daags voor den Bededag, waarop hij tweemaalen prediken moet, zijn lesje overziet, of zig zelve overhoort.

De Beer snuffelde aan de slip van den mantel. De Tijger, geleegenheid zoekende tot twist, hield of hij zijne Majesteit niet zag.

De Beer ligtte met zijn voorpoot de bef van zijn Eerwaarden twee à driemaalen op. De Tijger bleef onverroerlijk staan. —— De Beer schudde veelbeduidende den kop. —— De Hooggeleerde grinnikte. —— De Beer begon te brommen; —— de Tijger te blaazen. —— De Beer ligte andermaal de poot, met voorneemen om het geestlijke Beest, met een gevoelige slag op zijde te zetten. De Tijger keerde zig regt voor den Beer en stelde zig in postuur, om den gedreigden slag te betaalen. ——

Met één woord, de beide Partijen maakten zo veel wendingen en keeringen, brullingen en blaazingen, tot zij eindlijk Pootgemeen werden.

De Beer had aanvanglijk de Nederlaag, dewijl het misleide Dier, in zijn Weêrpartij een Prediker verwagtende, op 't onverwagtst de gedugte kragten van een Tijger ondervond. —— Dan! deeze overwinning duurde niet lang, en de Beer zou den Tijger geheel meester geworden zijn, zo niet de Schaapen, die op een zekeren afstand ge-

tuigen van dit gevegt waren, met eenpaarige keelen, aan 't bleeten waren gegaan, dat zulk een verſchriklijk geraas maakte, dat al de Boeren van 't Dorp op de been kwamen, met allerlei moordgeweeren gewapend, even als of er geplunderd moest worden.

Weldra riep men elkander met de uitterſte verbaazing toe, dat zijn Weleerwaarden zeer Geleerden door een Beer werd aangevallen, en dat, zo men niet ſpoedig toeſchoot hij er om koud zou weezen.

Op deeze tijding, die de ganſche goede Gemeente gelijk een onverwagte donderſlag, in 't hartje van den winter, in de ooren klonk, maakte alles zig ter hulp gereed. De Doodgraaver liep daadlijk naar den Koster, om de ſleutels van den Kerktooren, ten einde de alarmklok te kleppen; de Koster zelf ging op ſtaande voet heen, om den Kerkenraad bij een te vergaderen, en er ſchielijk een vliegend Legertje uit te formeeren. De Voorleezer ſchoot als een blikſem langs de ſtraat, en de Kerk in, om zijn puntrum te haalen, 't welk hem zeer geſchikt voorkwam, om als een beweegbaare batterij gebruikt te worden, men had de holligheid ſlegts met aarde te vullen. De Paardenſmit van 't Dorp maakte al zijn nijptangen, hamers, enz. in een

oogen-

oogenblik gloeijend heet en deelde die aan zijn Knegts en Klanten rond, om met dit zonderling Strijdgeweer den Beer op den huid te zitten. In 't kort, alles was daadlijk in de weer, elk op zijn eigen zonderlinge wijs, om de worstelende Rechtzinnigheid ter hulp te snellen.

De natuurlijke afbeelding van dit alles trof mij inzonderheid. Alles was zo eigenaartig verbeeld, dat men, met een weinig vuurigheid van verbeelding, niet anders dagt, of men had de weezenlijke natuur voor zig.

De Voorleezer, die, als een halve Eerwaarde, ook de meeste betrekking op den nog vegtenden Prediker had, was het eerst van allen, bij dit verschriklijk duël.

Houd u kloekmoedig! riep hij van verre den grinnikenden Tijger toe; het Geheeläl is in aantogt, om u uit de verscheurende klaauwen uwer wederpartij te verlossen.

Dit gezegd hebbende plantede hij zijn Puntrum, omtrent een snaphaanschoot van de Worstelaars, en vulde, door middel van een aschschop, die hij in der haast uit de Consistoriekamer had medegenomen, de binnenruimte met aarde.

Intusschen kwam het geheele Dorp, in vollen ren, en onder 't vervaarlijkst geschreeuw, aan-

zetten. De Beer opziende, en bedugt wordende voor het lot dat hem te wagten ſtond, koos de voorzigtigſte partij, en verliet zijn prooi.

De Tijger ſprong daadlijk op; vergaderde het rampzalig overſchot zijner preêkheerlijke waardigheid, en trok, eer de Boeren nog bij hem waren, reeds de witte vaderlijke pruik over de ooren, uit vrees van bekend te worden, voor de geenen, die hij waarlijk was.

Ten allen gelukken had zijn tijgeragtige Eerwaardigheid geen wonden van belang ontvangen: men ried hem echter af, om den volgenden Zondag te prediken, waartoe hij zig dan ook liet overhaalen.

DRIE EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

HET RECHTVAARDIGE SCHAAPS-CONTRACT.

Hadden de Schaapen goede oogen gehad, dan zouden zij vrij duidlijk bij deeze geleegenheid hebben kunnen ontdekken, wie hun weleerwaarde zeer geleerde Herder was, en uit deeze kennis zou het hen niet moeilijk gevallen hebben,

de

de gevolgen te berekenen, die er voor hen, uit dit Herderschap stonden voorttevloeijen. Nu bleeteden zij slegts, eerst uit vrees, toen de Tijger de nederlaag kreeg, en vervolgens uit opgetoogen blijdschap, toen de Boeren hem weder op zijn agterste pooten zetteden.

Monsieur Tijgerneef begreep daadlijk het ongemeene voordeel, dat hij met den ijver der Boeren doen kon. Hij sloeg aan de Schaapen voor, om met deeze menschlijke weezens een gemeene zaak tegen den algemeenen Vijand, den Beer, te maaken. 't Is waar, zei hij onder anderen, deeze confederatie zal u eenige kleine opofferingen kosten! Gij zult daardoor iets van uw wol, van uw voedzel, van uw melk en uw weide moeten missen, —— maar de voordeelen, die gij daarentegen weder behaalen zult, zijn onberekenbaar, —— en in allen gevallen gij bevind u in de noodzaaklijkheid, om magtige verbintenissen aantegaan, —— want mijne kragten alleen zijn tegen die van den Beer niet bestand, enz.

Bleee! riepen al de Schaapen.

Straks ging de Tijger heen; liet extraordinaire Kerkenraad beleggen, en zettede het mandje, om zo te spreeken, voor zo verre het de Schaapenzaak betrof, met den bodem omhoog.

De Schaapen waren in verleegenheid en moesten zig volmaakt overgeeven in elke hand, die voorgaf hen te willen redden; de Schaapen waren dom, en kenden hunne weezenlijke belangen niet regt; de Schaapen waren openhartig, oprecht en gul, en vertrouwden zig onbepaald op een iegelijk, die het voorkomen van een eerlijk Man wist aanteneemen; de Schaapen ſtonden er eveneens bij als een Jongen die in 't water legt, en niet *zwemmen* kan, en die in de droevige noodzaake is, om alles aantevatten wat men hem toeſteekt, het zij dan een ſtok, een bos brandnetels of een gloeijende pook, — met een woord, de Schaapen moesten Blee! roepen, op alles wat de gemantelde Tijger, de afhanglijke Kerkenraad en de inhaalige en regeerzugtige Boeren hen geliefden voor te ſchrijven.

Uit loutere liefhebberij zal ik hier eenige artikels uit het gemaakt Contract mededeelen.

EERSTE ARTIKEL.

De weleerwaarde Kerkenraad en christlijke Gemeente, met hun Predikant aan 't hoofd, verbinden zig, om met raad en daad en alle magt de Schaapen te zullen handhaven en verdeedigen tegen de woede, de wreedheeden en vervolgingen van den Beer, en in alle de gevolgen, daaruit voortvloeijende, te zullen deelen.

TWEE-

TWEEDE ARTIKEL.

Vermits het in dit geval van de uitterste noodzaaklijkheid is, dat het oppergezag en de uitvoerende magt bij zo weinigen berust, als slegts mooglijk zij, en dewijl de bekwaamheeden, de deugden en zuivere oogmerken van den Heer Predjker ten vollen bekend zijn, word het opperste gezag en het volstrekt gebied over de uitvoerende Magt gesteld in de handen van zijn Weleerwaarden zeer Geleerden; wordende het aan zijn hooge Wijsheid volmaakt overgelaaten, om te heerschen en te gebieden, daar ter plaatse waar, en op zulk eene wijze, als hij zal bevinden te behooren, enz.

DERDE ARTIKEL.

En dewijl het evident is, dat geen oorlog kan gevoerd worden zonder aanmerklijke kosten, en men deeze kosten ergens moet vinden, vordert de rechtvaardigheid, dat zij, om wier wil, en tot wier voordeel en vrijmaaking deezen oorlog gevoerd word, deeze kosten draagen.

VIERDE ARTIKEL.

Daar het echter blijkbaar is, dat het Schaapendom, in zijne tegenwoordige omstandigheeden onvermoogende is, om de vereischte onkosten, op den juisten tijd, in hun midden te kunnen vinden, wil de christlijke Kerkenraad en Ge-

meente, waarvan den Dominé het eminente Hoofd is, de Verleegenen en Hulpbehoevenden onderſteunen, en de noodige onkosten van tijd tot tijd uitſchieten.

VIJFDE ARTIKEL.

Om het verder de Schaapen zo gemaklijk te maaken als mooglijk zij, zullen de Boeren, Kerkenraad enz. naar welgevallen de Schaapen ſcheeren en van de Wol gebruik maaken.

ZESDE ARTIKEL.

Zij zullen ook van de Zuiglammeren een onbepaald gebruik moogen maaken, en ontegengeſprooken dezelven moogen ſlagten, verkoopen, verruilen enz.

ZEVENDE ARTIKEL.

Ingevalle de Dominé, Kerkenraad of Gemeente ouder Schaapen of Rammen mogen noodig hebben, tot welken gebruiken ook, dan zullen de Schaapen gehouden zijn, daadlijk het gevorderde getal te moeten leveren.

AGTSTE ARTIKEL.

Ook zullen Dominé, Kerkenraad en Gemeente een vrij en onverhinderd gebruik mogen maaken van alle de weiden der Schaapen, het zij om er vee op te jaagen, moesland van te maaken, of er huizen op te bouwen, enz.

NEGENDE ARTIKEL.

De Predikant, als de Opperſte en Waardigſte, zal van alles wat er gevraagd word, een negende gedeelte trekken, waarvoor hij, van zijn kant, zig verbind, om ten allen tijden, wanneer het noodig is of gevorderd word, voor de Schaapen, de Kerkenraad en de goede gemeente te, — bidden.

Wij twijffelen geen oogenblik, of deeze weinige artikels zullen genoeg zijn om de nieuwsgierige Leezers te voldoen. Niemand, dit weeten wij zal er anders van getuigen, dan dat zij menschlievende, christlijk, onbaatzugtig, rechtvaardig en recht, —— Vorstlijk zijn.

Deeze Artikels werden de Boeren voorgeleezen. Op twee drie oude Schaapen na, die het hoofd ſchuddeden, riepen zij allen bleee!

VIER EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

GALANTE ONDERDRUKKING. GEVAARLIJKE AANMERKINGEN. DE OPENHARTIGHEID GEBRADEN EN OPGEVREETEN.

De vrolijkhuppelende Schaapen waren nu ten hoogſten in hun ſchik met dit Contract, waarbij

ken de hulp van zulke magtige Luiden, als de Dominé, de Kerkenraad en de Christlijke Gemeente waren, plegtig werd toegezegd. Zij verzekerden elkander onderling van nu welhaast het Beerenjuk voor eeuwig verbrooken te zien, en in volle vrijheid, in de volkomenste onafhanglijkheid te zullen ademen!

't Is waar de Beer leefde nog, en wel in den bloei zijner kragten; voorzien van een meenigte jonge Beeren, die in 's Vaders pootstappen zouden treeden, en die zekerlijk geen katten waren, om zonder handschoenen aantetasten!

Doch dit was een kleinigheid.

't Is verder waar, dat, terwijl de Beer, zijne schatting niet langer goedwillig kunnende krijgen, dezelven met geweld wegnam, en zomtijds, als het zo geviel, veel meer dan hij anders zou gehad hebben, de Dominé, Kerkenraad en Gemeente van hunnen kant voor de nog te maaken onkosten des oorlogs zorg droegen, en daarom de Schaapen tot op het vel toe afscheerden, de Zuiglammeren opvraaten, en hunne Osfen, Koeijen, Paarden en Ezels in de Schaapenweiden joegen, en gansche stukken lands van die Weide aan hunne akkers en tuinen trokken!

Doch dit was een kleinigheid!

Nog meer, het was waar, dat de Boerenjongens,

gens, waaronder vooral de Zuigelingen van den Prediker, op een godvergeeten wijs de Schapen kwelden, joegen, floegen en tijranniſeerden, zo dat zij oneindig minder rust hadden, dan toen zij nog geheel onder de overheerſching van den Beer ſtonden.

Doch dit was een kleinigheid.

In weerwil van dit alles was het teffens ook waar, dat zij eerlang den naam van vrijë en onäfhanglijke Schaapen zouden draagen, en dit, — was geen kleinigheid.

Een dier Schaapen, welke den kop geſchud hadde, merkte wel aan, dat de zaaken thans wel van gedaante veranderd, maar geenzins verbeterd waren.

Dat het Schaapendom, zonder nog van den ouden Heer ontſlagen te weezen, reeds een menigte nieuwe Heeren in de plaats had.

Dat deeze nieuwe Heeren of hunne Telgen, zo al niet erger, ten minſten ruim zo erg waren als de Beer.

Dat zij door den tijd ongelijk erger ſtonden te worden dan zijn zwarthairige Majeſteit.

Dat zulks reeds bleek van dag tot dag, dewijl de kwellingen en knevelarijen hoe langer hoe meer toenaamen.

Dat het waar was; dat deeze mishandelingen

en dieveftukken, de fchoonfte én fraaistklinkendfte naamen droegen; dat men op eene zeer galante wijs de jonge Lammeren opvrat; extra vriendelijk zig de gedeelten der Weide aanmaatigde en met éen gadelooze beleefdheid hen al de wol van den huid fchoor, —— doch echter bleeven het in de daad dieveftukken en mishandelingen, die welhaast met dezelfde norschheid en brutaliteit gepleegd zouden worden, als zij van den Beer beproefd hadden.

Dat, als men alles naauwkeurig berekende, de Schaapen oneindig meer verlooren bij de nieuwe, dan bij de oude Regeering.

Dat het eindlijk te vreezen ftond, dat het ganschlijke verderf der Schaapenmaatfchappij voor de deur ftond, dewijl zij blind was voor dit zekere gevaar; alle voorfchriften der nieuwe Dwinglanden toejuichten, en zeker het greetigfte medewerkten in alles, wat het zekerfte ter haarer verwoesting ftrekte. enz.

Deeze en foortgelijke aanmerkingen, fchoon om een hoekje gemaakt, werden fchielijk geweeten, en voor oproerig en ftrafbaar uitgefchreeuwd.

De Predikant, zijner bediening indagtig, vergenoegde zig met te zeggen: Dat men zig aan dergelijke pispraatjes niet moest bekreunen: dat het Schaap pijpekoppen in 't Paradijs zogt, en dat

elk

elk Rechtzinnige verzekerd kon zijn, dat dit zoeken vrugtloos zou weezen.

Intusschen ging de Voorleezer heen; haalde dit Schaap; slagte het; liet het lekkertjes braaden, en noodigde er den Dominé en Kerkenraad op te gast, die het Vleesch ongemeen smaaklijk vonden, en de goede Hemel voor zijne onverdiende Gaven en Zegeningen dankten.

VIJF EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

ZONDERLINGE RAADSVERGADERING. GROOTMOEDIG AANBOD. AMPTEN DIE BIJ ELKANDER PASSEN. DE ITALIAANSCHE KLISTEERDER.

Intusschen gingen de Dominé, Voorleezer, Koster, Kerkenraaden, de verdere deelen en onderdeelen van de Gemeente vlijtig en geweldig op den Beer los. Zijne brommende Majesteit verweerde zig dapper, en de gansche Christelijke Vergadering had het dikwils boos genoeg tegen den Geweldenaar des Wouds. Inzonderheid voeren die Ledemaaten lelijk ten haring, die bij ongeluk onverzeld en onverwagt in zijn klaauwen vielen; deezen trok hij gemeenlijk den kop af; vil-

vilde ze of scheurde ze in stukken, en hing de brokken aan de boomen, rondom zijn hol, om de overigen een schrik aantejaagen. —

Langen tijd werd er dus gehardebold. De kans sloeg nu eens aan den eenen, dan weder aan den anderen kant over. Eindlijk liep het zo hachlijk voor den Beer, dat hij begon te voorzien, dat zijn Rijk uit was, zo hij niet met allen spoed een einde aan de zaak maakte en den Tijger uit den zadel wist te ligten.

Hij beriep derhalven zijn grooten raad, bestaande uit al de Beeren, die drie uuren in de rondte woonden, beneffens al de Luipaarden, Drommedarissen, Rhijnocerossen enz.

Dit achtbaar Collegie gezeten zijnde, opende zijn ruige Majesteit den onbeschoften smoel, en gaf aan zijne Rijksgrooten en Landsedelen het dringende gevaar te kennen, waarin zijne Schaapenbezitting zig bevond.

Zijn geheele aanspraak stond onder het uitgebeeldhouwde Figuur geschreeven; dan mij staat voor, ergens een dergelijke aanspraak geleezen te hebben, in een boek, dat zeer wel bekend is, doch waarvan den tijtel mij thans niet te binnen schiet: om den Leezer dus niet tweemaalen het zelfde te doen leezen, sla ik deeze beerlijke redenvoering geheel over.

Maar

Maar hoe is 't mooglijk, vroeg een Luipaard, dat uwe Majesteit zo veel hoon en smaad kan opkroppen? Waarom niet alle deeze Schaapen naar den D....l gejaagd? ——

Zijn Excellentie heeft gelijk, viel een Drommedaris hem in de reden: Dat vee verdient om van den aardbodem weggebliksemd te worden!

Zo wij donders en bliksems hadden, zei een Wolf al glimlachende; dan konden wij den raad hunner Doorluchtigheden, met zeer veel gemak opvolgen, — dan! juist hebben wij die niet, — en om met bloote woorden te schermen, was goed aan 't Hof van Romen, in de dagen van ouds; maar de Schaapen zullen er zich geen zier om bekommeren. — Indien het mij, — alhoewel de minste der Broederen, vrij stond al ten eersten mijn raad te doen hooren, dan dunkt mij, wist ik den weg, om ons schielijk van dit rommelzoodje te ontslaan, en alles weder in zijn ouden plooi te brengen.

Spreek! zei de Beer, wij zijn hier niet gekomen om formaliteiten in acht te neemen en bloote complimenten te maaken, — maar om zaaken aftedoen.

Dit was een verstandig woord van zijn Majesteit, dat waardig was om ten opschrift boven alle Vergaderingen gezet te worden.

Gij

Gij allen weet, dus ging de Wolf voort, dat de Predikant het punt is waarop alles draait, en dat dus wanneer deezen uit de voeten geruimd kon worden, alles welhaast weder in order zou komen! —— Uit dien hoofde begrijp ik dat er niets beter op zit, dan zijn Weleerwaarden van kant te helpen, hoe eerder hoe beter.

Dit voorſtel vond een algemeene toeſtemming, de vraag was nu alleen maar, op wat wijs de geestlijken Heer den geleerden *Hals* te breeken.

Laat *zulks* aan mij bevoolen! zei de Wolf: Ik heb reeds een plan gemaakt, en ik twijffel niet of het zal mij gelukken.

Ga, mijn Zoon! zei de Beer, en hem de benedictie met de regterpoot geevende, ga! en ſtrek ten ſteunpilaar van den waggelenden troon uwes Konings!

De Wolf boog den kop; kwispelde met zijn ſtaart en vertrok.

Op het Dorp, waar de Beſchermengelen der Schaapen woonden, was het van onheuchlijke tijden af de onveranderlijke gewoonte geweest, dat de Voorleezer begiftigd was geworden met al de Ampten, die maar eenige relatie tot zijne halve Geestlijkheid hadden; dus had men om niet alles optenoemen, het Ziekentroosten en Klisteeren, onder anderen, ook aan hem ter waarnee-

ming

ming gegeeven. Men begreep, dat niets gemak-lijker viel voor één Perzoon, dan, na van agteren aan den Patient zijn arbeid verrigt te hebben, den Patient omtekeeren, om hem van vóóren alsdan te vermaanen en te vertroosten.

Dit verligtede de onkosten ook aanmerklijk, want op een Klisteer kon gemaklijk een gebedje en aanspraakje overschieten, vooral als men de duurte der Klisteeren naar de stedelijke prijs berekent.

Thans wilde het geval dat de Voorleezer, vermits hij het onmaatig druk begon te krijgen, een knegt noodig had. Een knegt? —— Ja! Leezer! —— maar, niet om te voorleezen en te voorzingen, —— dit liet hij zijn gang gaan, zo goed en kwaad het wilde; —— maar om te Klisteeren, dewijl, als tot een oordeel van den Hemel, over 't gansche Dorp eene zonderlinge hardlijvigheid plaats greep; — onze Klisteerder echter noemden het een bijzonderen zegen, waarmede hij verwaardigd werd, even gelijk de Boeren den Oogst zouden heeten, wanneer dezelve vrugtbaar is: de dankbaare Man schreide ook telkens traanen van blijschap, zo dikwils hij, in zijn gebed voor den eeten, aan de woorden kwam: Geef ons heden ons dagelijks brood.

De Wolf van deeze omstandigheid bewust zijnde, bood daadlijk zijn dienst aan bij den Voor-

leezer, hebbende hij zig geheel en al in 't gewaad van een Italiaander gestooken.

Het eerste dat de klisteerende Zanger hem vroeg, was: Of hij ook de behandeling van de klisteerspuit verstond?

WOLF.

Mijnheer! de klisteerspuit? dat is mijn lijfstuk! —— In 't Klisteeren munt ik uit boven alle thans leevende stervelingen!

VOORLEEZER.

Dat *is* veel gezegd.

WOLF.

't Is de waarheid, en ik kan u zulks bewijzen!

VOORLEEZER.

Bewijzen hoe?

WOLF.

Gij hebt niet anders te doen, dan op u buik te gaan leggen, en oogenblikkelijk zal ik u klisteeren, zo gezwind, zo gemaklijk en met *zulk* een goede uitwerking, dat gij zelf zult moeten bekennen, dat ik de Bol ben van alle, die immer de spuit hanteerden.

VOORLEEZER.

Zijt gij er zo verre in?

WOLF.

Begeert gij er een proef van?

VOORLEEZER.

o Neen! God zij gelooft! ik heb het niet noodig.

WOLF.

Hebt gij dan geen vrouw waaraan ik mijn kunst kan toonen.

VOORLEEZER.

Neen! God dank!

WOLF.

Geen Zuster, Nigtje of Dienstmeid?

VOORLEEZER.

o Neen! maar wat hoeft dit ook, ik zou u als knegt kunnen aanneemen en probeeren.

WOLF.

Ook goed, en zo gij dat wilt doen, dan begeer ik geen geld te trekken, voor dat gij bij de ondervinding weet, dat ik dubbel bekwaam ben!

VOORLEEZER.

Gij ſpreekt als een eerlijk Borst! Ik neem u aan, en zal zien, waartoe gij in ſtaat zijt.

En hier mede trad de Wolf, als een Klisteerdersknegt in dienst van den Voorleezer.

Bij verſcheiden geleegenheden toonde onze Chirurgijn, dat hij in de daad zeer veel beleid en handigheid bezat. Zijn eerſte meesterſtuk verrigte hij aan een Grasmaaïer waarop zijn Meester reeds twee ſpuiten gebroken had, en door

hem was opgegeeven geworden, dewijl volgens de uitſpraak van den leezenden Darmveeger, het agterſte lugtgat van den Heer Mof was toegegroeid. Onze Wolf kwam er bij; bond een klein knipmesje voor aan de pijp, en maakte daarmede zulk een wijde opening, dat er een rijklijke ſtoelgang, ook etlijke darmen uitkwamen.

Welhaast oeffende hij zijn kunstvermogen aan de Leden der Kerk en vervolgens aan de Kerkenraad zelf.

Alles gelukte hem zo voortreflijk wel, dat er een roem van hem uitging, die zig door de naastbijgelegen Landſchappen verſpreidde, zo dat hij eveneens bezogt en verëerd werd als de Lieve Vrouw te Halle door de verſtandige Brabanders.

De Tijger, niet onder den rang der menschlijke weezens behoorende, en dus niet met het oordeel der hardlijvigheid bezogt, voelde een bedenklijkheid bij zig oprijzen, die waarlijk van gewigt was, te weeten, of men geen verdenking tegen hem zou opvatten, ingevallen hij zig niet liet klisteeren, daar de ganſche Kerkenraad, en de geheele goede Gemeente het reeds verſcheiden reizen gedaan was.

Een klisteer zal mij niet ſchaaden! dagt hij, en een of twee afgangen is geen groote opöffering voor mijn glorie.

Hij bedagt zig niet langer maar ſtuurde naar den Voorleezer, met verzoek, dat hij hem tegens den avond den Italiaanſchen Klisteerder zou zenden.

De Wolf nam zelf de boodſchap aan. Niemand was blijder dan hij. Hij beloofde te zullen komen, en bragt intusſchen alles tot deeze gedugte klisteer in gereedheid.

ZEVEN EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

DE GEDUGTE KLISTEER.

Meester Wolf verſcheen precis op den geſtelden tijd bij zijn Weleerwaarden zeer Geleerden. Deeze had het waargenomen op een uur, dat hij genoegzaam de gehèele Kerkenraad aan zijn huis had, ten einde het aan elk en een iegelijk kenbaar mogt worden, dat hij — geklisteerd werd. Zo dra Meester Wolf, met de ſpuit binnen trad, rees het gantſche Gezelſchap op, om hem behoorlijk te groeten, zo groot was de achting, welke hij door zijne verdienſten reeds had weeten te verwerven.

De Dominé, na het Gezelſchap behoorlijk excus gevraagt te hebben, verzogt den Italiaanſchen

Darmveeger om hem in een ſlaapkamer te willen volgen.

Aldaar gekomen zijnde begaf zig zijn Weleerwaarden, in de behoorlijke order op daartoegereedgemaakte Rustbank. De Wolf lag de ſpuit met al de verdere Ingredienten op een tafel, ten einde de Dominé geen verdenking zou opvatten. Op 't oogenblik dat hij zijn kunstarbeid zou beginnen, ſloeg hij de pooten in één; hief de kop naar de zolder en liet een ſtille zugt.

Voor mijn Vaderland en mijn Koning! zei hij bij zig zelve: greep toen quaſi de ſpuit, doch haalde teffens heimelijk een piſtool van onder zijn mantel.

Uw Weleerwaarde, zei hij, gelieve zig zo ſtil te houden als mooglijk is, en mij te waarſchouwen zo dra gij eenige ontroeringen in uw binnenſte ontwaar zult worden. 't Kan ook geen kwaad, dat gij uw oogen toedoet.

Zeer goed! antwoorde de veege Tijger; hield zig ſtil en ſloot zijn oogen.

Toen trad de verraaderlijke Wolf toe; haalde zagtjes den haan over van de piſtool, en ſtak de loop ter plaatſe, waar eigenlijk de klisteerſpuit behoorde.

Wel vervaarlijk, riep de Tijger, welk een dikke ſpuit is dat! ——

Dit

Dit waren 's Mans laatste woorden; want onder dit zeggen, brande de Wolf los! de kogels, want er stonden er verscheiden op, snorden door de geestlijke ingewanden en, —— zijn Eerwaarden was niet meer.

ZEVEN EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

EEN LELIJK ABUIS. EEN CHRISTLIJKE UITTERSTE WIL. EEN DOODLIJKE SCHRIK.

Zo dra lag de Tijger niet met de pooten omhoog, of de Wolf begreep, dat het zijn tijd was, om op zijn eigen veiligheid bedagt te weezen. Schielijk smeet hij zijn mantel af; sloeg de Schanslooper van den Dominé om en zettede hij de witte pruik en ronde hoed van den Prediker op 't hoofd; maakte een geweldig geschreeuw, —— en blies de kaars uit.

Op de slag van 't pistool was reeds het Gezelschap opgevlogen: niemand hunner kon zich verbeelden wat dit zijn mogt, de een meende, dat het een darmbreuk ware; de andere beweerde dat het een geweldige wind ware, die de stoelgang vooraf ging, en dergelijken begrippen meer: doch toen het geschreeuw van de Wolf hen in

de ooren klonk, waren zij de verbaasdheid zelf. —— Zij ijlden naar de Slaapkamer; ſtietten de deur open, en kwamen als raazende Duivels binnen ſtuiven.

De Wolf, zijn kans ſchoon ziende, want hij had zig om den hoek van de kamerdeur geposteerd, ſchoot toen 't Gezelſchap binnen de Kamer, als een blikſem er uit, en liep de gang in.

Tot zijn ongeluk, niet bekend in 't huis van den Prediker zijnde, deed hij in ſtede van de tuindeur, de kelderdeur open. Het was reeds avond en duister. In zijn drift liep hij voort, — viel van al de trappen.

Door deeze val kwam hij, als 't ware; tot zig zelve, en beſpeurde zijn misſlag. Hij bevond zig in de Kelder en dorst het niet waagen er uit te komen, uit hoofde van het geloop en geraas, dat hij in 't huis en in de gang hoorde, want de goede Gemeente, het alarm hoorende, dat er in 's Predikants wooning gemaakt werd ſchoot bij vijftigen en honderden toe, om te zien wat er te doen ware.

De beängſtigde Wolf nam derhalven het beſluit om zig in een ledigen kist te verbergen, welke hij aldaar vond, en lag het dekſel er weder behoorlijk overheen.

Intusſchen was het Gezelſchap in de grootſte droef-

droefheid van de waereld gedompeld. Bij het weder ontsteeken kaarschlicht beschouwden zij het gruwlijk verraad; daar zijn Eerwaarden in zijn bloed te zwemmen lag! 't Is waar, bij het ontwijen van den Prediker zag de eerwaarde Kerkenraad, dat hij, in allen opzigten het fatzoen en de hoedanigheeden van een Tijger had, —— dan vermits zij nimmer een naakten Domine gezien hadden, geloofden deeze goede, eerlijke en oprechte Luiden, dat alle Predikanten deeze form en eigenschappen hadden.

Onbeschrijflijk is de droefheid en zijn de weeklaagen, die door het gansche Dorp opgeheeven werden. De Kerkenraad inzonderheid was onvertroostlijk, —— en de Schaapen! —— o! Wij durven het niet waagen, om een beschrijving van hun rouwe en hartzeer te geeven! Er waren er, die in geen vier dagen eeten of drinken wilden gebruiken, en verscheiden waren er, die zig vrijwillig aanbooden, ja! zig aan den Kerkenraad opdwongen, om geslagt, en op de Begraafnismaaltijd ter eere van den Zaligen Prediker opgevreeten te worden. ——

De Ouderlingen en Diakenen, ziende, dat het bij deeze zig aanbiedende Schaapen uit een goed en welmeenend hart voortkwam, vonden hunne conscientien bezwaard, om dit liefderijk aanbod

van de hand te wijzen; zij naamen het derhalven aan, evenwel onder deeze mits, dat men alleen van de vette en jeugdige Schaapen, welken zig aanbooden, en geenzins van de ouden en mageren gebruik zou maaken.

De eerste voornaamste bezigheid was nu het bezorgen van een eerlijke, honorable Begraafnis, overeenkomstig met 's Mans verdiensten. Men wist dat er een geschrift was, waar bij zijn Weleerwaarden, als een verrevooruitziend' Christen de wijze aangeduid had, op welken hij, in gevalle van een schielijken dood, ter aarde gebragt wilde worden.

Dit was een zwakheid in den Man, —— zo als ik weet, dat in een zeker onlangs uitgekomen Werkje, vuilaartig gezegd word! — neen! het was zijn instinct, waar door hij aangedreeven werd, om te heerschen, zo lang er slegts mooglijkheid was, —— zelf tot het graf toe.

Men zogt dit Geschrift. Onder anderen behelsde het eene aanwijzing van den Doodkist, in welke hij uitdrukkelijk begeerde gelegd en begraaven te worden. Deeze Kist nu stond in de Kelder.

Daadlijk vaardigde men den Voorleezer en de Keukenmeid af, om te zien wat in deeze kist was.

De

De twee Gecommitteerden gingen, met een brandende kaars in de hand, naar de Kelder. De Meid deed de deur open, ging de trappen af en werd door zijn halve Eerwaardigheid kort op de hielen gevolgd.

Daar ſtaat de Kist, zei de Keukenkoningin.

Ja! waarlijk! antwoorde de Puntrumzanger! Zalige Christen! riep hij vervolgens uit, welk een les geeft gij ons! o! Dat wij ook in tijds bedagt mogten weezen, om op ons laatſte huis te peinzen!

De Spitdraaiſter weende bitterlijk.

Daar moet hij in! dus wilde de Kerkſchreeuwer voortgaan, doch te gelijk het dekzel opligtende, zag hij er den Dominé, in zijn volle gewaad, met hoed en pruik op, inleggen! —— De Keukenmeid ſtond naast hem: —— beiden gilden zij; de kaars glipte uit de ſidderende vingers, —— en de twee Gecommitteerden vielen in onmagt.

AGT EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

DEERLIJK EINDE VAN DEN ITALIAANSCHEN KLISTEERDER. HET KWAAD STRAFT ZIJN MEESTER.

De Wolf zou ongetwijffeld zig van deeze geleegenheid bediend, en dit voor hem gevaarlijk huis ontvlugt hebben, ten ware de Voorleezer en Keukenmeid niet boven op hem waren gevallen, en hem bijna verstikt hadden. Hij moest dus, tegen wil en dank blijven daar hij was.

De bezweeken Gecommitteerden daagden niet op, om rapport te doen: de geheele Kerkenraad echter zat er op te wachten: men zond derhalven de Koster, ten einde te zien waar de twee Keldergedeputeerden blijven mogten.

Zo dra deeze Quarteerwaarden in de Kelder kwam hoorde hij eenige bange zugten, even als van iemand, die uit een groote flaauwte bekomt. Hij verschrikte; trad te rug en snelde naar de Kerkenraad.

Vermits hij in donker gegaan, en het licht in de Kelder uit was, kon hij niet bezigtigen, wat eigenlijk van de zaak ware, doch dit kwam hem ontegenzeglijk voor, dat er onraad schuilde.

De

De Kerkenraad nam daarop het kloekmoedig besluit, om zelve heen te gaan en zien wat er omging. Elk hunner nam een knuppel, mes, tang, aschschop enz. mede, ten einde er zig, in gevalle van nood, mede te kunnen verweeren.

Toen de trein in de Kelder kwam, en alle voorwerpen in dezelve volkomen verlicht waren, vond men de Voorleezer, uitgestrekt op de Keukenmeid leggen, en deeze lag wederom ruggegelings in de doodkist, op iets anders, 't welk door haar lighaam bedekt werd.

In den eersten opslag kreeg de Kerkenraad kwaade vermoedens, en zommigen begonnen de Voorleezerlijke zonden van Overspel als den grootsten gruuwel uittekrijten, dewijl dezelve geschiede in een Doodkist.

Dan deeze lasterlijke gedagten verdweenen schielijk. Bij nader onderzoek bleek, dat deeze ergerlijke situatie louter toevallig ware, en dat de beide, zo kerkelijke als keuklijke Weezens, in onmagt lagen.

Maar hoe zeer verbaasde zig het eerwaardige representeerende Lighaam der waare, zuivere, Christlijke Dorpkerk, toen zij, Leezer en Kookster weggenomen hebbende, den overleeden Prediker zagen leggen, die met open oogen, hen bij beurten aankeek, zonder zig verder te verroeren.

Niet

Niet anders was het in de Kelder, dan of men zig in een kermistent met wasſche Beelden bevond. Alles bleef in dezelfde houding doodſtil rondom de Kist ſtaan; ijskoud met de lippen op elkander geklemd en de oogen ſtrak en onverroerlijk.

Aldus zouden zij voorzeker tot den jongſten dag toe hebben blijven ſtaan, zo niet de Voorleezer, welken men in de verbaasdheid, waarin zijne Draagers waren, in een braadpan had laaten vallen, die zo even van 't vuur was gekomen; en door de hitte ſchielijk tot zig zelve kwam. Hij ſprong in een furie op; herinnerde zig het gebeurde, en zo veel menſchen om zig ziende greep hij moed, en trad ſtoutlijk naar de kist.

De Wolf zijn Heer en Meester ziende, verloor zijn bedaardheid van geest en teffens zijn couragie; hij rees ſchielijk op; ſmeet hoed, pruik en ſchansloopet af; viel op zijn kniën en ſmeekte om vergiffenis.

Zo dra kende men hem niet, voor de geene die hij waarlijk was, of alles geraakte in volle woede, men maakte oogenbliklijk zijn proces op; elk greep waar hij best grijpen kon, en een iegelijk trok uit alle magt, en aldus werd de Wolf in meer dan vijf en twingtig ſtukken geſcheurd.

Het

Het gesneeden Tafereel waarin men de Wolf ter dood brengt, om dat hij den Tijger dus doodlijk geklisteerd had, was indedaad een Meesterstuk.

NEGEN EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

DOCTOR SCHASZ ONTKOMT UIT DE GEVANGENIS.

Ik geloof dat mijn Leezers zig alreeds moede aan deeze Schaapenhistorie geleezen hebben; ik zal dus de voorzigtigste Partij kiezen, en er mede uitscheiden, alvoorens ik het ongeluk heb van hen te verveelen. Alleenlijk heb ik dit nog maar te zeggen, dat de Beer door dit geval niets won: dat de Schaapen geen hair breed wijzer werden: dat de Kerkenraad het daarheen wist te dirigeeren, dat de oudste Telg van den Tijger Predikant werd: dat de Schaapen schreeuwden, (even gelijk de Bootsgezellen van Bontekoe om brood, toen zij in verscheiden dagen niet gegeeten hadden,) om toch dien oudsten Telg tot hun Herder te hebben, niettegenstaande zij wisten dat het een Tijgerjong was: dat de Schaapen door dien oudsten Telg jammerlijk mishandeld, verjaagd,

ſaagd, geſchooren en geplukt werden, en desniettegenſtaande evenwel, toen de genadige Hemel dit wrevelmoedige Beest wegnam, al weder luidkeels om een dito Telg huilebalkten, en dat dit zo bleef voortduuren, zo lang er tijgerlijke Telgen of ſchaduwen van dezelven gevonden werden.

Vervloekte, lafhartige, ſlaafſche Domkoppen van Schaapen! Zal mijn Leezer misſchien uitroepen, en ik heb er niets tegen indien het zijn boezem eenige lugt geeft, en hij vooraf in de rondte ziet, of er geen Kerkenraad bij of omtrent is, die hem hooren kan.

Het kon gebeuren, zo de goede Hemel mij bij mijn vermoogens en gezondheid ſpaart, dat ik een afzonderlijk boek uit gaf, over de Opſchriften, zinnebeelden, figuuren enz. welken ik in deeze Staatsgevangenis vond, en waarvan ik getrouwe affchriften en aftekeningen genomen heb: —— zo zij den Leezer behaagen en de Boekverkooper ze drukken wil.

Om dan tot hun eigen Geſchiedenis wederte keeren!

Na dat ik net een jaar en zeventien weeken in deezen Kerker gezeeten had, zonder meer dan tweemaalen verhoort te zijn, want hier te lande kende men de crimineele Ordonnantie van Philip

den

den Tweeden niet, verscheen op een voormiddag, op 't alleronverwagtst Loretje bij mij in de Gevangenis.

Ik vloog haar om den hals en kuschte haar zo hartlijk, als ware zij mijn Bruid geweest. En, mijn lieve Loretje! riep ik uit, ik mag u dan wederzien?

LORETJE.

De Hemel geeft zulks, mijn lieve Juffrouw Schasz!

SCHASZ.

Getrouwe Vriendin!

LORETJE.

Ongelukkige Freule!

SCHASZ.

Zijn er dan nieuwe ongelukken voor mij op weg?

LORETJE.

Dat weet ik niet, maar zijt gè niet reeds ongelukkig genoeg, door hier zulk een lange tijd uwe vrijheid gemist te hebben?

SCHASZ.

Ik ben een Philozoof geworden, Loretje! Ik neem de dingen deezer aarde zo als ze vallen, en vermits de omstandigheden zig niet naar mij willen schikken, neem ik geduld, en ik schik mij naar dezelven.

LORETJE.

Edele Ziel!

Met eenige agterhoudenheid.

Dat gij wildet toeftemmen. ——

SCHASZ.

Waarin, Loretje?

LORETJE.

In een plan, —— dat, —— maar, ——

SCHASZ.

Voleind! gij hebt niet te vreezen, dat mijn buuren u hooren zullen, —— God dank! ik hebze niet. ——

LORETJE.

In een plan van revolutie.

SCHASZ.

God bewaare ons! —— Loretje! —— Wat booze Geest heeft dit plan den arme ftervelingen toch ingegeeven?

LORETJE.

Geen booze Geest, mijn lieve Freule! —— maar de zugt tot vrijheid, —— tot wederverkrijging onzer natuurlijke Rechten, ——

SCHASZ.

Ba! mijn lieve Loretje! —— Ba! ——

LORETJE.

Hoe, ba?

SCHASZ.

SCHASZ.

Zullen zwakke Vrouwen, ——

LORETJE.

Is het grootste geheim veilig in uwen boezem? ——

SCHASZ.

Volmaakt veilig!

LORETJE.

Weet dan dat wij geen Vrouwen zijn!

SCHASZ.

Hoe! —— geen Vrouwen?

LORETJE.

Wij zijn Mannen gelijk gij.

SCHASZ.

Hoe! zijt gij Mannen? ——

LORETJE.

Zo gelijk ik zeg!

SCHASZ.

En gij, —— gij zijt zulke vrijwillige Slaaven? —— Zulke kruipende Afhangelingen?

LORETJE.

Vriend! waartoe zijt gij hier? ——

SCHASZ, *bloozende.*

Gij hebt gelijk.

Na zig wat bedagt te hebben.

En door welk een barbaarsch noodlot zijt gij in deezen jammerstaat gedompeld?

LORETJE.

Eene onvoorziene Omwenteling deed onze Vrouwen zegepraalen, en kluisterde ons in deeze vloekwaardige ketens.

Loretje deed mij vervolgens een breedvoerig verslag van deeze Omwenteling, waarmede ik thans mijn niet zal ophouden, dewijl dezelve veel beter zal voegen in mijne Staatsgevanglijke Zinnebeelden, figuuren enz.

SCHASZ.

Maar Loretje! mag ik nu het plan weeten?

LORETJE.

Dat bestaat nergens anders in, dan om ons andermaal vrij te maaken, en het slaafsche dwangjuk der Vrouwen van onzen hals te werpen!

SCHASZ.

Een overheerlijk plan! maar door wie moet het ter uitvoer gebragt worden?

LORETJE.

Door ons.

Op dit woord verging mij alle lust! waarom, dagt ik, het eerst zo moedwillig verlooren, wanneer men het in goeden ernst behouden wil en kan?

LORETJE.

Gij schijnt niet zeer geneegen tot dit Plan?

SCHASZ,

SCHASZ, *bij zig zelven.*

„ Misſchien kan ik mij van dit middel ter ontkoming bedienen!"

LORETJE.

Gij ſtaat in bedenking?

SCHASZ.

Ja, Loretje! en de zaak is van dat gewigt, dat men er zig wel eens op bedenken mag.

LORETJE.

Dat doet zij zeker, en als gij zo ſpreekt, dan hebben wij alles goeds van u te verwagten.

SCHASZ.

Maar hoe is het mooglijk, dat ik u van dienst kan zijn, daar ik in deeze Gevangenis, ——

LORETJE.

Bekommer u daar niet over, als gij u ter onzer hulp verbind, dan zijt gij binnen een half uur in volkomen vrijheid.

SCHASZ.

Ik bedenk er mij geen oogenblik langer op! — Ik verbind mij tot alles wat gij wilt.

LORETJE, *mij omhelzende.*

Grootmoedige! gij zult zegepraalen! — Laaten wij ſchielijk van Klederen verwisſelen!

SCHASZ.

En waarom dat?

LORETJE.

Om dat ik in uwe plaats zal hier blijven. —

SCHASZ.

Zoud gij dan?

LORETJE.

Zorg voor mij niet! Ik zal mij zeer wel weeten te redden.

Laatende een grooten goudbeurs zien.

Met deeze Zon kan ik de Rechters, de Cipier en Bedienden blind ſchitteren.

SCHASZ.

Dat geloof ik ook. Daar is mijn rok.

En hier mede verwisſelde wij van plunje. Loretje had twee à drie pleisters op haar aangezigt, deezen lag zij op het mijne en verſtelde mij verder zo veel mooglijk was.

Toen ik gereed was gaf zij mij eenig onderrigt hoe verder te handelen; ik omhelsde haar. Spoedig zien wij elkander weder! zei zij. Ja! antwoorde ik, doch ik wist wel beter.

Met den ſchemerävond trad ik ongeſtoord de Gevangenis uit. De Cipier ontmoetede mij, doch met geſlooten oogen. Zijn Bedienden lieten mij pasſeeren, doch hielden de oogen ſtijf toe. Een der Rechters kwam mij te gemoete, maar gevallig waaide er eenig zand in zijn gezigt, zo dat hij met geen mooglijkheid mij zien kon; met

een

een pasſeerde ik den Deurwachter, doch deze al mede, — zag mij niet. Hoe getrouw word het verraad gediend! dagt ik bij mij zelve.

VEERTIGSTE HOOFDSTUK.

EEN PLAN VAN OMWENTELING. DOCTOR SCHASZ RIJD HET LAND UIT.

Volgens het onderrigt van Loretje, begaf ik mij daadlijk naar Koningin Knikkebol. Ik vond haare doorlugtige Majeſteit in een groote Wijnkelder, zittende op een ledig jenevertonnetje voor een groot vat beste Wijn. Met haar linkehand hield zij de kraan vast, en in de rechte had zij een groot glas, waaruit zij onophoudlijk dronk en het dan weder vol ſchonk. Haare Hovelingen lagen of zaten in de rondte, bijna in de zelfde houding en bezigheid. Toen ik binnen trad verbeelde ik mij een oude Bachustempel, en had de beste gedagten van de Waereld, ter gelukking van het plan, waarover wij in onderhandeling ſtonden te treeden.

KONINGIN.

Dag Juffrouw Schasz!

SCHASZ.

SCHASZ.

De ootmoedigste Dienaresse, uwer Vorstlijke Doorlugtigheid is alhier gekomen, ——

KONINGIN.

Om te drinken?

SCHASZ.

Bijaldien het uwer Doorlugtigheids welgevallen is, ——

KONINGIN.

Breek zo veel woorden den hals niet! ——
Daar ligt een vol oxhoofd! zet u smoelwerk aan de kraan,

eens drinkende.

of zo gij u zo veel tijd gunt, haal dan een pintsglas uit het rak.

SCHASZ.

Volgens uwe hooge wijsheid,

een glas krijgende.

Zal ik de eer hebben in uwe tegenwoordigheid te drinken.

KONINGIN.

Zo leeven wij alle dag!

SCHASZ.

Dat is recht Vorstlijk!

KONINGIN.

Jammer is 't maar, dat wij,

eens drinkende.

niet langer Baas zijn,

eens drinkende.

en dat onze verdoemde Wijven, glad en al over ons heen zitten.

SCHASZ.

Dit is zekerlijk,

eens drinkende.

de fchuld van,

eens drinkende.

uwe Vorftelijke genade niet.

eens drinkende.

Uwe wysheid, ftandvastigheid,

eens drinkende.

kloekmoedigheid, doorfleepen ftaatkunde,

eens drinkende.

uwe matigheid, nugterheid,

eens drinkende.

en om alles te zeggen, uwe allesovertreffende deugden,

eens drinkende.

en alomgeëerde verdienften,

eens drinkende.

is het in geenen deele te wijten, dat uws Vrouwshaan koning kraait.

KONINGIN.

Dat is het bij mijn Ziel niet.

eens

eens drinkende.

Maar, Juffrouw Schasz!

eens drinkende.

Zou er geen hoop en kans weezen tot,

eens drinkende.

een nieuwe revolutie en,

eens drinkende.

Omwenteling?

SCHASZ.

Daartoe, o allerdoorlugtigste Koningin!

eens drinkende.

was nooit meer hoop en kans,

eens drinkende.

dan tegenwoordig.

KONINGIN.

Zoud gij,

eens drinkende.

dewijl gij zeer beroemd zijt, als een Man die,

eens drinkende.

de heerlijkste plans kunt maaken,

eens drinkende.

niet weleens een plan,

eens drinkende.

kunnen ontwerpen.

SCHASZ.

Voor een nieuwe omwenteling?

eens drinkende.

Meent uwe Doorlugtigheid?

KONINGIN.

Dat,

eens drinkende.

bedoel ik.

Op deeze wijs ging de audientie voort, en nog naauwelijks hadden wij een uur gedelibereerd en Plannen ontworpen, of, —— tusſchen beiden eens drinkende, —— de generaale omwenteling was daar.

Des morgens deed ik mijne oogen open. In de rondte ziende lag haare Majeſteit nog in een diepe rust, beneffens het ganſche omgewentelde Hofgezin. Hoe is 't mooglijk, dagt ik, dat men met deeze vrijwillige Slaaven, met deeze Bachanten immer iets kan aanvangen, dat taamlijk welgelukken kan? Steeds tegen zig zelven aangekant; nimmer het gezond verſtand, vooral niet de voorſchriften der Deugd en rechtvaardigheid volgende; ſteeds misleid, door het eigenbelang en altoos verblind door de vleïerij, ſnellen deeze Ongelukkigen ten gewisſen verderven, zelf dan wanneer zij op den weg zijn; waarop anderen behouden worden! Ik zal deeze Aterlingen aan hun lot overlaaten! Zij zijn niet geſchapen voor de Vrijheid! hun inſtinct is

te

te bukken en te kruipen, en men benadeeld hen, men voegd hen een weezenlijk kwaad toe, wanneer men hen uit dien veragtlijken kring rukt, in welken zij zig zelve doemen, om eeuwig rond te zwerven! — Neen! Schasz! neen! begeert gij immer het ſlagtoffer der rechtvaardige volkszaak te worden; wilt gij ooit het menschdom een dienst bewijzen, ten kosten van u zelve! doe het dan nooit aan dit onwaardige Volk, dat zijn eigen kluisters ſmeed; dat het juk zijner Dwingelanden kuscht, en de ſidderende hand legt op de lippen van allen, die van Vrijheid durven ſpreeken.

Schildwagt! ſchildwagt! riep ik.

Wat is er van uw dienst, vroeg de ſchildwagt.

Uw Koningin, zei ik, begeert dat gij mij op de grenzen van dit Rijk zult brengen, aan de Zuidzijde.

Haare Majeſteit knikte, volgens gewoonte.

Uw welbehagen geſchiede! antwoorde de ſchildwagt.

Daadlijk werd een Fargon met vier paarden in gereedheid gebragt. Ik trad in 't rijtuig, en binnen een paar uuren waren wij buiten 't gebied van Koning Ongenade, en Koningin Knikkebol, en bevond ik mij in een Land, dat, ——— nog erger was.

E I N D E.

